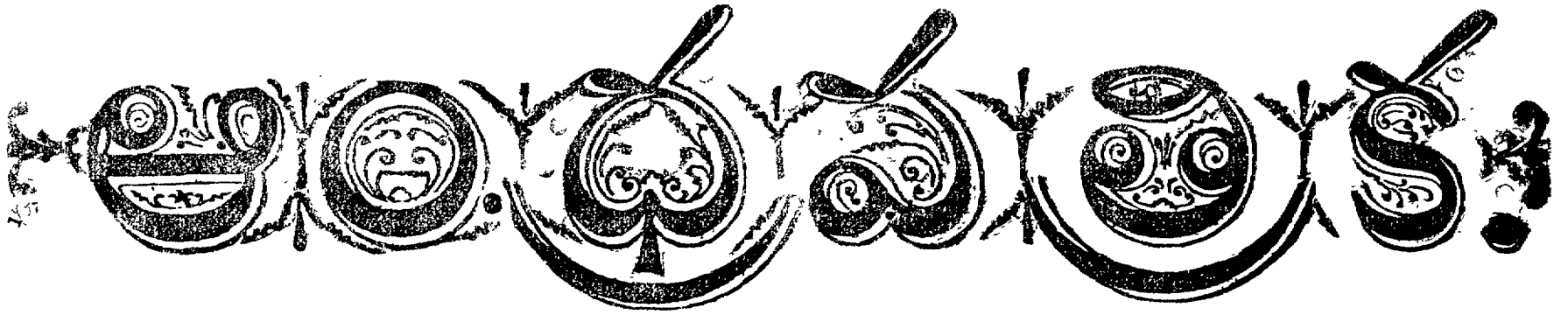

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

31/12/24

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 25-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ దశమి ౧౦.

No. 123
సంచిక ౧౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే జేలకు జేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఘను.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

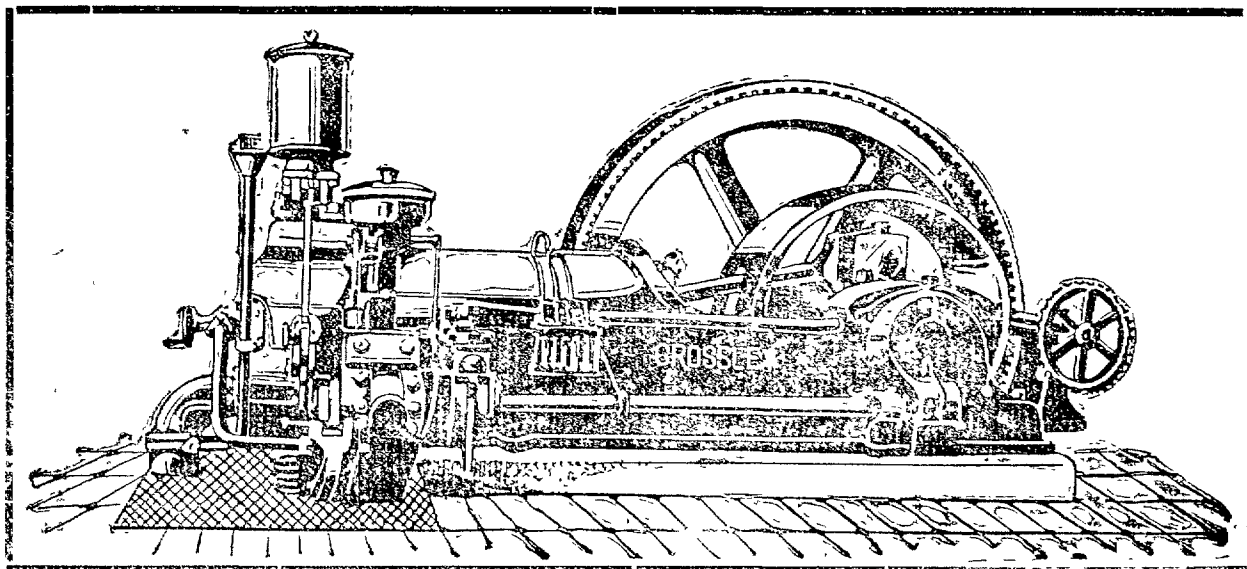
ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటు సుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క్రాస్సిగాను ఆండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టెన్
స్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు క్రి సంస
త్సరముల అను
భవము గలదు.

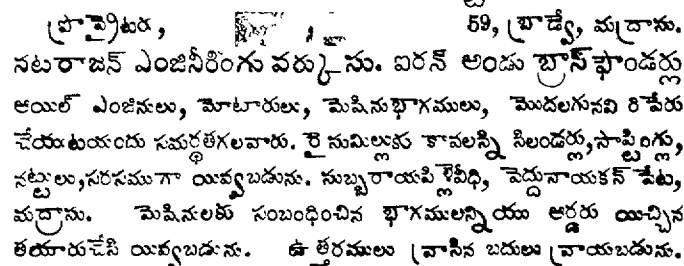
నూతన ఎంజిని
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న పకారము సరి
యైన ప్రైము
మువరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము ద్వారా స్థిరముగా నుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది.

ఎంజినీర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్సి బ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14' బ్రాడ్వే, మద్రాసు

సిమ్మ చిత్రకళా ప్రదర్శనము

ఈ ఆవుర్యగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగవృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంధనశాలము మంత్రకాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక భూతవైద్యము, తమాషాటా విచిత్ర విసేదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీముల సమాధియగుట, కరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధానముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథముల చదివిన అత్యర్హులైనవారు మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888-6 పి. ఆర్. బాబ్బానంద శాయుడు, హింగోల, గుంటూరుజిల్లా

భరతఖండవిద్యావిధానము

భరతఖండమున విద్యాభివృద్ధికి ధనముతో అవసరము లేకుండా విద్యార్థులకు, పెక్కుసౌకర్యములు పూర్వకాలము గలిగియుండెను. గురువులు శిష్యులను పుత్రప్రాప్తులుగా భావించి వారి పూర్ణాభివృద్ధికై త్రికరణశుద్ధిగా పాటుబడుచు వచ్చిరి. విద్యార్థులను గురుశుశ్రూష చేయుచు బ్రహ్మచర్య తానుపాసపరులై గురువుగారి పోషణలోనేయుండి పితృ భక్తిగలిగి సంసరించుచు విద్యాభ్యాసము చేయుచు వచ్చిరి. విద్య పూర్తికాగానే గురువుగారి అనుజ్ఞ పొంది పిమ్మట గృహస్థ శ్రమములో చేరుచు వచ్చి విద్యుక్తధర్మములు నెరవేర్చుకొను చు సరోపకారచింతతోను పారమార్థికచింతతోను కాలము గడుపుచు సద్గుంధపతన చేయుచు తాముగూడ కొందరుశిష్యు లకు చేరదీసి విద్యాభివృద్ధి చేయుచువచ్చిరి. ఆకాలమున విద్యా ర్థులకు విద్య సంపాదించుకొనుటకు ఏవిధమయిన ఖర్చులేకుండె ను. బ్రిటిషుప్రభుత్వము స్థాపింపబడునరకును అట్లే జరుగుచు వచ్చెనని రుజువుచేయు సాధనములు పెక్కులుగలవు. బాలు నకు అయిదవసంవత్సరమున అక్షరాభ్యాసము గావించి ఏడవ సం||రమున ఉపనయనసంసారముచేసి తల్లిదండ్రులు ఆశిల్ల వానిని గురువునకు పప్పగింపచేయుచు వచ్చిరి. తత్ప్రభృతి గురు వుగారు శిష్యుని బాగుగా పరిశీలించి ఏవిద్యయందు శిష్యునకు అభిరుచియో తెలిసికొని ఆవిద్య ప్రారంభించి నల్లన భా గము బాల్యవయస్సనందు కంఠపాఠముగా వల్లెచెప్పవో బాలునకు పయస్సునవ్వునరకు ఆవిద్య మరి ఎన్నటికి బాలును మరువకుండునట్లు సుస్థిరమైనతరువాత బుద్ధి వికసించుట గన్పెట్టి శిష్యుడు వల్లించిన గ్రంథముపట్ల చెప్పవలసిన విశేషాంశములు బోధించి ఆవిద్యయందు మంచిప్రవీణులుగా చేయుచువచ్చెడి వారు. విద్యాపరిపూర్తి యైనపిమ్మట నిర్బంధము లేకుండ యథా తక్కిగ గురువక్షీణయొసంగి శిష్యుడు నెలవుగైకొని పోవు చుండెను.

ఒక్కొక్కగ్రామమున పెక్కు ఆశ్రమములు గురువులు యేర్పాటుచేసియుండుటచే బాలురు విద్యాభ్యాసమునకై దూ

రముగా పోవలసినయవసరము లేకుండెను. శిష్యులకు భోజనవసతి ఆయాశ్రమములలో నేర్పాటుచేయబడుచుండెను. ఒక్కొక్క ఆశ్రమమునందు జనసమృద్ధియు లేకుండా మిత్రసంఖ్యగల విద్యా ర్థులుమాత్రమే ఉండుచువచ్చిరి. ఆకారముచేతను ఆహార విహార నిద్రాదులయందుగురువులు మంచినీయములు ఏర్పాటు చేసి శిష్యులను వాటికి బద్ధులుగా చేయుచుచేతను అనారోగ్యము నకు హేతువేకన్పించుచుండెను. కాగా అరోగ్యవంతులై విద్యా వంతులై గృహస్థాశ్రమమున చేరినచెనుక లోకమునకు ఎక్కువ మేలుచేయుసమర్థులుగా నుండి లోకహితమును గోరుచూ నూతన విషయములలో తమవిద్యాధిక్యతనుబట్టి సహేతుకముగా విమ ర్శించుచు లోకమునకు సంగ్రహములు నివృత్తిచేసి ప్రజల వల్లను ప్రభువులవల్లను మన్ననలు బడయుచు వచ్చిరి. శౌర్య ధైర్యాదులు వెంపొందించుచు వచ్చిరి.

బ్రిటిషుప్రభుత్వము సుస్థాపిత మైనతరువాత హిందూ దేశవిద్యావిధాన మేవిధముగా నుండవలెనో యోచించి ప్రస్తుత విద్యావిధానము ఏర్పాటుచేయబడెను. పూర్వపు విద్యావిధాన మునకును ఇప్పటి విద్యావిధానమునకును తేడమాత్రమును పోలి కయేలేదు. ఇప్పటి విధానము పరిశీలించిచూడగా పెక్కువిధ ముల అసర్థదానుకమే అని సిద్ధాంతము చేయవచ్చును. శిష్యులు బాగుపడవలెనని కోరు గురువులు అరుదై పోయినారు. వారిజీ తములు వారికేదైన చాలును. ప్రవేశపరీక్షయందు చదువుచు న్న బాలురకు ఒక్కొక్కనికి రు 1000 లు కనీసము ఖర్చుఅగుచుండె ను. బి. ఎ. వరకు వెళ్లి నవారికి ఒక్కొక్కనికి నాలుగేసివేలకు తక్కువగాదు.

పరీక్షలలో కృతార్థతగలిగినను లేకున్నను, ఆయాతర గతుల ననుసరించి ఖర్చుతప్పదు. పదిపం||డెండు సం|| రములోనే తలితండ్రులను విడిచి ఏకలాళాలతో ఏ ఉన్నతపాఠశాలలో పోవ లసినదే. ఆ కాలేజీలు వేలకొలది విద్యార్థులసంఖ్యతోను హై స్కూళ్లు ఎందలకొలది విద్యార్థులతోను నిండియుండును. ఇం టినెట్లగాని పాఠశాలయందుగాని క్రమశిక్ష లేకుండుటచేచుసాన్ని తంత్ర్యపరులై పిమ్మట తల్లిదండ్రులయెడలగాని ఇతరులయందు గాని గౌరవములేకుండ ప్రవర్తించువా రెందరోగలరు. విద్యా ర్థులసంఖ్య హెచ్చుగుటుంబట్టి ఎట్టియూహలుగలవారికి అట్టి సహ వాసము లభించి యెంచుకును పనికిరాకుండ తెడసివిద్యార్థుల

సంఖ్య మితిమీరిపోవుచున్నది. శౌర్యధైర్యాది గుణములు మొదలంట నశించెను. పెక్కువిద్యార్థులు ఒకపాఠశాలయందు చేరుటచే ఆరోగ్యభంగముగూడ గలుగుచున్నది. ఆహారవిహార ములలో నీమమన్నది లేనేలేదు. దేశకాలపరిస్థితులకు అనుకూ లించుఆహారము విడనాడి కాఫీ, టెప్పా, మొదలగు రోగభూ యిష్టముయిన ఆహారములు మరిగి జీర్ణకోశమునకు విశ్రాంతియివ్వ కుండ అకాలభోజనము పెక్కుచాల్గు చేయుచు దేహములు చెడ కొట్టుకొనువిద్యార్థు లెందరో గలరు. అట్టివాచు అజీర్ణరోగము పాలై పిమ్మట అతిమాత్రము భుక్తనష్టము మొదలగు ప్రారవ్యా ధులపాల్యుడి తమకుటుంబమునకు లోకమునకును ఉపచరింపక చెడిపోయినవారిసంఖ్యగూడ నానాట పెరుగుచున్నది. విద్యా ర్థులు ఇట్టి హీనస్థితికివచ్చుటకు ప్రకృత విద్యావిధానము ముఖ్య కారణముగా కాన్పించుచున్నది. ఉపాధ్యాయులు మంచివారై బాలుర జేమలాభము యోచించుచు వారు కొందరున్నను వందల మీదను వేలమీదను గలవిద్యార్థులను పరిశీలించి బాగుచేయు టకు సాధ్యపడనేరదు. స్వతఃక్షీణలను స్వబుద్ధివలనను బాగు పడు విద్యార్థులసంఖ్య బహుఅల్పము.

చెన్నపురిలోని రాజధాని కళాశాలయందు శ్రీప్రవకళా శాలయందు రాజమండ్రి, కుంభకోణం, విజయనగరం పట్టణముల లోని కళాశాలలలోను గల బాలురసంఖ్య గుర్తించినచో చారి అనారోగ్యకారణములు వెల్లడికాకతిప్పదు. ప్రకృత విద్యా విధానమునందలి లోపములనుగూర్చి పూర్ణముగా వ్రాసినచో ప్రత్యేకగ్రంథముగా వ్రాయువిషయములుగలవు. అట్టి గ్రంథ రాజము బదులువెడలి దేశముకు మహోపకారము గావించు గాకయని కోరుచున్నాను. మొత్తంమీద ప్రాచీనదేశ విద్యా విధానముకంటె ప్రకృత విద్యావిధానము విశేషాసర్థదాయక మనియు ఆరోగ్యహీనతకును శౌర్యధైర్యాది గుణములు నశిం చుటకును ముఖ్యహేతువులనియు మిగులవిచారముతో వెల్ల డించుచుంటిని.

అట్టియనర్థములను బాపి విద్యార్థులు న్యాయమును సద్వి ద్యనభ్యసించుచేసి సుగుణవంతులుగను ఆరోగ్యవంతులుగను పరోపకార నిటములుగను శౌర్యధైర్యాదిగుణము లలవడునట్లును చేసి భరతఖండము పూర్వపుచౌన్నత్యముపొందునట్లు జగదీశ్వరు డనుగ్రహించుగాక.

వేపా భీమశంకరం,
చౌడవరం.

మంచితరుణము! గొప్ప రైస్ మిల్లు లాటరీ త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు లాటరీ. టికెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్ర మె. 20,000 టికెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినమీదట లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీవేయబడు ఆస్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా కొమరిపాలెంలో నాతాటాకు య 2 సెం. 69 భూమిన్నీ, అందులో నన్న 20 అ. + 6 అ. పైజుగల కార్నివ్ బోయిలరు, 11" + 19" + 30" గల మార్బల్ డ్రాప్ బాల్వ కాంపాండు ఇంజను, 3 మెల్లర్లు, 2 కోసులు, 4 హెల్లర్లు, ఎలిఫెంటు, జల్లెటపా స్ప్రింగులు, పుల్లీలు, వీటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు, గోడొడ్లు, కలిగియుండి మంచినీర్నింగు ఆర్డరులో నన్న రైస్ మిల్లున్నా.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు రోజు 1 కి 12 గంటల చొ|| పనిచేసినయెడల 600 బస్తాల ధాన్యం బియ్యముగా తయారు కాగలవు. ఈ మిల్లు కాకినాడ కాలవగట్టుకు చేరియుండి ధాన్యముపంటకు కుప్రసిద్ధ మైన అనేకగ్రామములకు సమీపముగా ఉండడమే కాకుండ, ఆనవర్తి రైల్వేస్టేషనుకు 3 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్రవోలు రైలుస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి యున్నది. పడనలమీదనున్న రైల్వేమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకులూ పంపుటకుగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులూ తెప్పించుకొనుటకు గాని అన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతర పున చూచుటకు శ్రీకొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారిని లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేసియుం టిని. వారివలన ఏదయినయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టికెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియార్డ రుద్వారా సామ్యువంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టికెట్టు యవత్తు పూర్తి అయిననెంటనే లాటరీ కలుపుతేది ఆంగ్ల పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగుపెద్దమునుఘ్యులయెడల లాటరీ కలిపియె త్తబడును. ఎనూలైన సామ్యులో ఖర్చులు పోను మిగిలినసామ్యు రామచంద్ర పురము కోఆపరేటివు బాంకిలో డిపాజిటుచేయుచును.

గెలుపుసాందినవారికి నెంటనే పోస్టుద్వారా తెలియబరుపబడును. పైని ఉచహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆనెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చుపైని క్రమమైన దస్తావేజు నావల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తా వేజు రిజిస్ట్రీ కాలమందు సదరు మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం యివ్వబడును.

పైన ఉచహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలిసీళ్లు కోరువారు కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారివల్ల గాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్ల గాని తెలిసికొనగలరు. ! !

లాటరీ టికెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. సరస్వమైన కమిషన్ యివ్వవచ్చును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారి మంచి లాభమును పొందుటకు యిదే మంచితరుాయి గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారినవ్వుకు వచ్చిగాని మరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారు }
లాటరీ మేనేజరు,
కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,
కొమరిపాలెం.

చెన్న పురి శాసన సభ

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు సెలెక్షన్ కమిటీ విచారణకు పంపుట

నారాయణమినను విడుదల తీర్మాన మంగీ కరింపబడుట

నిమ్మ జాతులు - రోడ్లు

మలబారు కలెక్షరు వై అభిశంసన తీర్మాన మొదొందింపబడుట

లీకమీషను సూచనలు చెన్న రాష్ట్రమునకు వర్తింపగూడదని తీర్మానించుట

శుక్రవారము కార్యక్రమము

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లు

మలబారు టెనెన్సీ బిల్లును శాసనసభయందు చదువుట కంగీకరింపవలెననిది ౨1 కృష్ణకావాయుగారు చెప్పి న తీర్మానముపై చర్చ మరల ప్రారంభమయ్యెను.

టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు గురువారము సాయంత్రము పదవీదినమున మరల ప్రారంభించి మలబారు కంపెనీనును ఆక్రమణకు కలుగునట్లు కాలానిసరక్షణముగలదని ఆయన చెప్పినాడు. కొన్ని ప్రతిపక్షములు విచారణ సంఘమువారుగూడ తమ నివేదికమునందు జన్మిత భూముల యజమానులని స్థిరపరచిరి. కాంచూరులకు తాత్కాలిక భూమి సాగు చేసినంత కాలము మాత్రము హక్కుండును. వారలకు భూమ్యక్రమ హక్కు నిచ్చినయెడల వారికి దత్తము చేయుటయే యగును. ఇప్పుడే బిల్లును ప్రవేశపెట్టునైనను కానంసానుపథతి వాయి కానందారులు ఐదు సంవత్సరముల నాటికి పోవలెనని చెప్పెను. అని ఆయన ముగించుచు తా నేపక్షమునకుగాని చెందినవాడు గాదనియు యేపక్షముగాని ఐహించుట లేననియు మలబారు పరిశీలన చేయనివారికి అందుగల కొన్ని కష్టములను మాత్రము జెల్పుచున్నాననియు జెప్పిరి.

కె. పి. రామమూనగాడు మలబారు విషయమున ప్రత్యేక విచిత్రపరిశీలన చేయును లేనని చెప్పి, చారిత్రక సుప్రసిద్ధ విషయములు కృష్ణకు నాయకులుగా చెప్పియుండుటచేత తాము వానిని జెప్పుటలేదనిరి. డాక్టరు జాకీ ముత్తై గారు జెప్పినట్లు యెవరికాని ఒక్కరకే హక్కుండునట్టి మంచిది గాదనియు, ముఖ్యముగ భూమిపై నొక్కరకే హక్కు గల్గియుండుటకు లేకుండ జేయవలెననియు చెప్పి వారితోనే కీర్తినించుచున్నాననిరి. మలబారులో నీ విషయమై చాలకష్టములుగల జూయ. శాసనమండలమున వారు విజృంభింపిరి. ఈ బిల్లును సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపవలెనని నమ్ముచున్నానని చెప్పి ముగించిరి.

అంతట మలబారు టెనెన్సీ బిల్లును శాసనసభలో జనుపవలెనని తీర్మానము వోటుకుపెట్టగా అంగీకరింపబడెను.

రా|| బి|| టి. యం. నరసింహారాజుగారు పోలుగావలెనని కోరగా 59 మంది అనుకూలముగను, 6 గురు ప్రతికూలముగను, 18 మంది తటస్థులుగ నున్నట్లు ఫలితము దేలెను. ఈ తటస్థులుగ నున్నవారిలో ముగ్గురు మంత్రులును, ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులును, యూరోపియన్ సభ్యులును, పిల్లలకు ఆంజనేయులుగారును, ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారును, వెల్లింగ్రిగిగారుగారును, అప్పాపు చెట్టి, అర్జునస్వామి ఉడయ్యగారు, ముత్తుచెట్టి, నీ తారా మ రెడ్డి గారు గలరు. అంతట తీర్మానమంగీకరింపబడినట్లు ప్రకటింపబడెను.

సెలెక్షన్ కమిటీ నియోజనము

డి. బి. యం. కృష్ణకావాయుగా రంతు బిల్లును సెలెక్షన్ కమిటీ విచారణకు బంపవలెనని యుపపాదించిరి. ఇట్లు అంగీకరింపబడెను.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు కమిటీ అధ్యక్షులుగ నియమింపబడినట్లు గా|| అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

మద్రాసు లోకలుబోర్డు చట్టము

రా|| బి|| సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు రంతు 1920 మద్రాసు లోకలుబోర్డు చట్టము XIX ని సవరించుటకు ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్ట సభవారి తలపెట్టెడిరి.

అందులకు తెలవిసంగినవిషయ వానిని సభలో జనుపవలెనని యుపపాదించిరి.

ఈ బిల్లు ప్రకారము చిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుడవలె అధ్యక్షుని యెన్నుకొనునట్లు జేయవలెననియు, విశేష ప్రభుత్వమువారి సవరణమైనపుడు యెన్నికల లెక్కజేయక శాసనసభ యంగీకారముతో అధ్యక్షుని నియమింపవచ్చుననియు, చిల్లా బోర్డు సభ్యులుగాని వారుగూడ అధ్యక్షులుగ యెన్నుకొనబడవచ్చుననియు, అధ్యక్షుడవని పరిమితి 2 యేండ్లుండునట్లు జేయవలెననియు కోరుచున్నది.

రాజుగారి తీర్మానమును విశ్వనాథుగారు బలపరచిరి.

యూహోలీగారు యిల్లుకు ప్రతికూలముగ మాటాడుచు ప్రభుత్వమువారి యిట్టి సవరణ బిల్లును ప్రవేశపెట్టెనున్నారనియు, ఇట్టి సవరణ బిల్లును దెచ్చుట కింకను కాలము పరిపక్వముగా లేదనియు జెప్పిరి.

గా|| వానుగల్లు రాజుగారు యీ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి.

అంతట నరసింహారాజుగారి తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా 26 మంది అనుకూలముగను 41 మంది ప్రతికూలముగ నుండుటలను వోడిపొయెను.

రా|| బి|| ఏ. యస్. కృష్ణరావుగారు మద్రాసు లో కలబోర్డుల ఆఫ్ 19 ని సవరించుట కొక బిల్లును ప్రవేశపెట్ట సభవారి యనుజ్ఞను కోరిరి.

అందులకు నజ్జ నిచ్చినవిషయ నయ్యది సభలో జనుపవలెనని ఉపపాదించిరి.

ఈ సవరణయొక్క యుద్దేశ, మేమునగా 1920 లోకలు బోర్డుల చట్టము 286 వ సెక్షన్ ప్రకారము రెయిల్వే సెన్సులను జేసిన మొత్తమును ఆ బట్టము 118 వ సెక్షన్ నందు దెల్పిన ప్రయోజనములకు దప్ప వినియోగింపరాదు. అట్టి నిషేధమును వోలగించి, ప్రభుత్వోంగీకారమును ముందుబాది యీ మొత్తమును ఆ 118 సెక్షన్ నందు దెల్పిన ప్రయోజనములకుగాని, రోడ్లు పంటలు మున్నగుచవి కట్టుబడుగాని ఉపయోగించునట్లు జేయ యీ బిల్లు కోరుచున్నది.

ఈ తీర్మానమును సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు బలపరచిరి.

గా|| వానుగల్లు రాజుగారు యిట్టి సవరణ యవసరమని ప్రభుత్వమువారి తలచి విచారించుచున్నారని చెప్పి వానిని బలపరచుట సంతోషమని చెప్పిరి.

అంతట నీ తీర్మానము వోటుకుపెట్టగా అంగీకరింపబడెను.

తీర్మానములు

అంతట ప్రజాహితీ తీర్మానము లుపపాదించబడి చర్చింపబడెను.

నిమ్మ జాతులు: రహదారి రోడ్లు

సి. శ్రీనివాసరాజుగారి కింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:-
“నిమ్మ జాతులకు జేసిన వారెవరైనను సరే, దేశములోని హిందూ జాతికి చెందినవారలైన సహదారి రోడ్లు విధుగాగాని, అగ్రహార పరిధులగుండగాని, నడుమకుట్టి యాటంకమును లేదు. ఇంకేగాక పల్లెటూరలను, నూతులవద్దను, చెరువులవద్దను, జనమందరును సామాన్యముగ గూడుచోట్లను, ప్రజాహితీ కార్యములు నెరవేరుచోట్లను హిందువులకువలెనే నిమ్మ జాతులకును యిట్టి శాసనముకంటే గావించి యితర జాతులకును హిందువులకునున్న మనస్ఫూర్తిగాను దీర్చవలెననియు నని ఆయన జెప్పెను.

ములు నెరవేరుచోట్లను హిందువులకువలెనే నిమ్మ జాతులకును యిట్టి యాటంకము నుండదు అని ప్రభుత్వమువారు ఘోషించెను. జిల్లా జేటులలోను, జిల్లా జేటులన్నిటిలోను, రాష్ట్రములో మాట్లాడు అన్ని భావలలో ప్రకటించియు, రాష్ట్రమునందన్ని గ్రామములలోను, అగ్రహారములలో జాతి హిందువులందువీధులలోను, పరచేరిలలోను, నిమ్మ జాతులు నివసించుచోట్లను గ్రామములలోని తలయారిద్వారా టమటమ వేయవలయును.”

ఈ తీర్మానము నుపపాదించుచు రెవెన్యూ డిప్యూటీ సెక్రటరీ జాతుల కిప్పుడున్న యిబ్బందులను లోలగింపవలెననియు, యిట్టి శాసనముకంటే గావించి యితర జాతులకును హిందువులకునున్న మనస్ఫూర్తిగాను దీర్చవలెననియు నని ఆయన జెప్పెను.

సర్కిలూర్ గారంతట తీర్మానమును బలపరచుచు, అ స్పష్ట శ్రేణి వారి గా ము కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నందు ముఖ్యాంశము గ గలదనియు, నిమ్మ జాతులకు భవిష్యత్తు కష్టములైనన్నియో గలవనియు, ప్రభుత్వమువారి కష్టములను దోలగింప సమకట్టవలెననియు, అ స్పష్ట శ్రేణి నివారించబడినగాని దేశముభిన్నాధిగా జాలవనియు, జెప్పి సభ్యులందరును తీర్మానమును బలపరచవలెనని కోరిరి.

యల్. సి. గురుస్వామిగారు రంతు తీర్మానమును బలపరచుచు ఆ జాతులవారు గుండుమన్న వివరీత పరిశీలనల దెల్పి, అంతట రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య సభ పరిపాలనా రావములు వివరము చుండ నిమ్మ జాతులనట్లు వెనుకబడవేసియుండుట యుక్తముగాదని చెప్పి, మధ్యపరగణాలలో నిట్టి తీర్మానము గావించియుండ యీ రాష్ట్రము వెనుకబడియుండరాదని యుద్ఘోషించిరి.

చిదంబర నాదాయగారు వీధులలో గుండ నూరేగింపులు గూడ జరుపుకొనవచ్చునను సవరణ గూడ జేర్చవలెనని యుపపాదించిరి. ఇట్లు పపాదించుచు యిది చాల ముఖ్య విషయమనియు, యీ రాష్ట్రములో ముఖ్యముగ మాడు జిల్లాలలో యీ నిమ్మ జాతుల కిబ్బందు లెక్కువగ గలవనియు కొద్ది సంవత్సరములలో సీకష్టములు నివారణ యగునని తెలచుచున్నాననియు జెప్పిరి.

రా|| బి|| డాక్టరు సి. నటేశ మొదల్యారుగారు సవరణను బలపరచుచు యిట్లు తీర్మానముకంటే సెక్కువ విశాలముగ నున్నదనియు మద్రాసులో నిట్టి యాటంకము లేనందుకు సంతోషమని జెప్పి, యీ సందర్భమున స్వరాజ్య పక్షము వారు జేయుచున్న నేప సుగ్గించి, అందరు యీ తీర్మానమును బలపరచవలెనని కోరిరి.

వీరయ్యగారు మరియొక సవరణ నుపపాదించుచు, నూతులు, చెరువులకు దోడు, నదులు, సరస్సులు గూడ చేర్చవలెనని కోరుచు కోడమీదనే నడువనియనవుడు నిమ్మ జాతుల వారిని తావుల దగ్గరకు గూడ రానియరని జెప్పి యీ సందర్భమున లోకలుబోర్డును, మ్యునిసిపాలిటీలను యేమియు జేయలేనందుకు వగచి అందరు తీర్మానమును బలపరచవలెనని కోరిరి.

గా|| సర్ ఆర్థుర నావుగారు గా|| సభ్యుల అభిప్రాయములతో యేకీభవించుచున్నామని చెప్పుచు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించవలెననియున్న తీర్మాన భాగమునందు ప్రభుత్వము వారంగీకరించి తమవిధానముగ ప్రకటించవలెనని యుండవలెననియు, నిమ్మ జాతుల వారెవరైన యని యుండుటకు మారు, యేజాతికిని తరగతికి సంబంధించిన వారైన నను అని యుండవలెననియు సవరణల నుపపాదించిరి.

ఈ సవరణలు అంగీకరింపబడెను.

చిదంబర నాదాయగారు తమ సవరణ నుపసంహరించుకొనిరి.

వీరయ్యగారు సవరణ వీక్షింపెను.

అంతట ఆర్. శ్రీనివాసరాజుగారి తీర్మానము గా|| న్యావుగారి సవరణలతో వోటుకు పెట్టగా అంగీకరింపబడెను.

నారాయణమినను గారి విడుదల

అంగీకరింపబడుట

రా|| బి|| డాక్టరు. సి. నటేశ మొదల్యారుగారు యీ కింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:-

“నారాయణమినపై కత్తికట్టెనను నేరముపై శిక్షింపబడి యిప్పుడు యావజ్జీవ శిక్ష ననుభవించుచున్న యం. పి. నారాయణమినను గారిని పంట్లనే విడుదల జేయవలెనని యీ సభ వారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానము నుపపాదించుచు నారాయణమినను గారు పి. ఏ. యనియు, 10 సంవత్సరములు 1911-20 వరకు న్యాయము

వాదిగ నుండెననియు, రాజభక్తియునుదనియు, మొదటిసారి కృష్ణుని కలలో కృష్ణుని నాయకుగారి పక్షమున పనిజేసెననియు, 1921 లో అసహాయవాదియైనను రాజభక్తిగల్గియు యుండెననియు, మాస్కో విప్లవశాసనముక్రింద పట్టుబడెననియు, ఆయన విప్లవకారులను యెదురుదిరుగవద్దని సలహానిచ్చిరనియు, ప్రభుత్వమువారు దయజూపి నదలివేయవలెననియు, అనేకమంది శాసనసభ్యులును, జిల్లాతాలూకా బోర్డుల అధ్యక్షులును, మలబారు ప్రముఖుల సేకులును ఆయనను విడుదలజేయవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞప్తిబంపుటబట్టి ఆయన అమానుషుడని తెలియగలదనియు జెప్పిరి.

ది|| బి|| కృష్ణకానాయుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నారాయణమిననుగారిశిక్షకు కారణమైన పరిస్థితుల దెల్పిరి. ఆయన అమానుషుడనియు, కోర్టులు తప్పజేసెననియు ఆయన జెప్పెను. అడ్వొకేటుజెనరలు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యరు, టి. రంగాచార్యులు, మాధవరాజు, నారాయణ సంబూదిపాడుగారలు మున్నగువారు విజ్ఞప్తిపై సంతకముజేయుట వలన ఆయన అమానుషుడని తెలియగలదనిచెప్పి మిననుగారిని కొన్నివరతులమీదనైన విడుదల జేయవచ్చునని దెల్పిరి.

రా|| బి|| ఎ. యస్. కృష్ణరావుగారు 'వెంటనే విడుదల జేయవలెను' అనుటకుమారు 'దయజూపి విడుదల జేయవలెను' అనువరణ నుపపాదించిరి.

డాక్టరు నరేశమొదల్యారు గారు సవరణ సంగీకరించిరి. గౌ|| సర్ ఆర్థరు నాపుగారు కొందరు గౌ|| సభ్యులు కోర్టునిర్ణయము తప్పనివిషయమును నూచించిరి.

కృష్ణుని నాయకుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు కోర్టు నిర్ణయము తప్పనావుననే యిట్టి తీర్మాన మవసరమయ్యెనని చెప్పిరి.

గౌ|| న్యాపుగారింకను మాటాడుచు నారాయణ మిననుగారు మాస్కోనాయకులతో గలసి తిరుగుచుండెడివాడనియు ఆయనకు ఆలు మసలేరు కున్నీ అహమ్మదులలో బండుగులు గలరనియు ఆయన ఉద్దేశము కిలాఫతు కమిటీల నిర్మించుటయనియు యాయన విడుదలగూర్చి మలబారు కలెక్టరు ధారనుగారి అభిప్రాయము నడుగగా జెయుటలో నుంచదగిన యాయన మిన నొక్కడనియే జెప్పెననియు ఆయనను విడుదలజేసి మలబారుకు బంపువని ప్రభుత్వమువారికి తగదనియు జెప్పెను.

నారాయణమిననుగారు కొన్నివరతుల సంగీకరించు నటుల జేసెనని కృష్ణుని నాయకుగారు జెప్పిరి.

గౌ|| న్యాపుగారింకను ప్రసంగించుచు తాను మలబారుకు వెల్లినపుడు మిననుగారిని విడుదలజేయుట కెవ్వరి కిష్టము లేనటుల దెలిసెనని జెప్పిరి.

అంతట తీర్మానమును వోటుకుపెట్టగా నది అంగీకరింపబడెను.

శాసనసభ్యుల హక్కులు

మలబారుకలెక్టరు ధారనుగారిచర్య నభిశంసించుట

ఈ సమయమున మధ్యాహ్నము సి.ఆర్. రెడ్డిగారు సభ నాపునలజేసి చర్చింపవలెనన్న విషయము చర్చకు వచ్చెను. మలబారు కలెక్టరు శాసనసభలో నడిగిన ప్రశ్నలు కొన్ని లేని పోని ఆలోచనలనియు నమ్మరానివని తిరస్కరించుభావముతో జూడబడెననియు చెప్పినదానిపై సి. ఆర్. రెడ్డిగారు అందువలన శాసనసభ్యులకుగల స్వతంత్రస్వత్వములు చులకన జేయుడెనని చెప్పి ప్రత్యేకముగ సభ నాపునలజేసి చర్చింపగోరిరి. (అధ్యక్షుడు దంగీకరించుటకు ముందు రెడ్డిగారును అధ్యక్షుడును గావించిన ప్రసంగములు శుక్రవారంపత్రికలో ప్రచురింపబడినవి.)

ఇప్పుడు 4-10 గంటలైన పిదప సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సభాకార్యక్రమమును వేరయొక ముఖ్యవిషయమై చర్చించుటకు ఆపుదల జేయవలెననియు ఆ విషయము గౌ|| శాసనసభ్యులకుని జిల్లాకలెక్టరు గారు తూలనాడుచు యీ సభలో ప్రత్యుత్తర మొసడుటకు పంపబడిన ప్రశ్నలు అసత్యాలోచనలనియు వారికి తగినట్లే నమ్మరానివిగ నీచ తిరస్కారభావముతో జూడబడెననియు ననియుండుట యనియు దెల్పి యుపపాదించిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు

ఇట్లుపపాదించుచు మలబారు కలెక్టరు ధారనుగారిపై నెట్టివ్యవస్థ లేదనిచెప్పి యీ క్రిందివిధముగ జెప్పదొడగిరి.

“ధారనుగారు అధికారరీత్యా జేసినపనిని యీ సభ వారు అనుచితమని తలంచి చర్చింపగడంగిరి. ఈ పనికి ప్రభుత్వమువారు అననుకూలముగ నుండునన్నయెడల యీ శాసనసభ్యులు తమ విధ్యుక్తములను తాము ప్రాతినిధ్యము వహించిన వారి యెడలను, ప్రజలకును తృప్తికరముగ నిర్వహింపలేనివారగుదురు. శాసనసభ్యుడడిగిన ప్రశ్నపై మలబారు కలెక్టరు పేరుబెట్టుట యీ సభవారి స్వాతంత్ర్యముపై దండయాత్ర వెడలుటవంటి దనవలయును. సభయొక్క ప్రతిష్ఠనుగూర్చి నేను చెప్పుటలేదు. అయ్యది గౌ|| సభ్యుల అతిశయమునుబట్టియే యుండును. సభ్యులు తమ విధ్యుక్తముల నుచితరీతిని వెరవేర్చుటకు వారికిగల హక్కులను రక్షింపవలసిన యవసరము గలదు. ప్రభుత్వోద్యోగులు సంస్కరణ శాసనమునందు దెలుపబడిన ప్రకారము నడుచుకొనునెడల రాజకీయ వ్యవహారములలో, తాము శాసనసభ్యులైన దప్ప, యెట్టిజోక్యమును గలుగజేసికొనరాదు. తేనున్నయెడల కొన్నికష్టములు గలుగును. ప్రశ్నలడుగుట యెదో ఒక సంగతి దెలిసికొనుటకే గాక ఒకవిధమైన వ్యాఖ్యానముగగూడ నుండును. మలబారు కలెక్టరుగారు గావించిన యుపన్యాసమునందు యీ ప్రశ్నలను అవిశ్వసనీయములుగ నీచముగ జూచినటుల జెప్పుటయేగాక యేమైన మంచి మాట జెప్పినయెడల వినుటకుసంతోషముగ నుండును ప్రభుత్వసభ్యులు ఏడ్వకుండ ధారనుగారువచ్చి కట్టిడిసికొన నగత్యము లేదు. బోయరుయధము కాగానే బుల్లరునేనాని తనదేశరాజకీయ వ్యవహారములగూర్చి విమర్శించినందులకై జీతము సగము తగ్గింపబడెను. శాసనసభ్యులు రాజకీయ వ్యవహారములలో మునిగియుండురు. శాసనసభ కావలనందు ప్రభుత్వోద్యోగులు శాసనసభ్యులతో నేకీభవింపవచ్చును స్వతంత్రముగ నిష్టమువచ్చినటుల విమర్శింప వీలులేదు. విశ్వవిద్యాలయసభ్యు డీసారి మలబారున కభ్యర్థిగ నీసారియొన్నికలయందు నిలువవచ్చును. నమ్మటము నమ్మకపోవట మను విషయములు శాసనసభలో ప్రభుత్వసభ్యులకు వదలివేయవలయును. మలబారు కలెక్టరుగారుపెట్టిన ఆచారమును చూచి చూడకుండ పోనీయజాలము. కలెక్టరును రాజకీయములలో పాల్గొననిచ్చినయెడల తేపు తపాళీలయలను మదియితర ప్రభుత్వోద్యోగులను గూడ శాసనసభ్యులను విమర్శింపవచ్చును. శాసనసభ్యులకుండవలసిన స్వాతంత్ర్యము పోవును. ఈ విషయమై సభవారు తమ యభిప్రాయములను దెలుపవలెననియు, ఈ మధ్య ధారనుగారు దర్బారు ప్రసంగములో గావించిన తెలివితక్కువలు మరల జరుగనటుల ప్రభుత్వమువారు చర్యదీసికొనవలెననియు కోరుచున్నాను. ఇది ఒకపార్టీకి సంబంధించిన విషయముగాదు. ఇప్పుడు మనముక మహాపరీక్ష జేయునపుడు అనవసరముగ పనిలేనిదే ప్రభుత్వోద్యోగులందు పాల్గొననిచ్చుట ధర్మముగాదు. పాపము ధారనుగారిట్టిపనిని సంస్కరణశాసనమును బాగుగ్గురైతింగి చేసియుండకపోవచ్చును. ఐనను యిట్టి విషయము మరల నింకొకసారి జరుగకుండ ప్రభుత్వమువారు తమ క్రిందియుద్యోగులకు తమవులనిచ్చుటకై వారికిదెలిపి తగిన పనిజేసి సభ్యుల స్వాతంత్ర్యముతో జోక్యము గలుగజేసికొనుట శాసనవిరుద్ధమని తెలుపుట ధర్మమై యున్నది.”

రత్నాక్షరముగారు

ఈతీర్మానమును రత్నాక్షరముగారు బలపరచుచు యీ సభకున్న హక్కువాక్యాంతంత్రమును, చర్చించు స్వాతంత్ర్యముననియు, ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహణోద్యోగి శాసనసభ్యుడు జేసినపనిని ఖండించుట సభ వారిహక్కులకు భంగముగలిగించుటయనియు జెప్పిరి. శాసనసభయు, సభ్యులందరును మద్రాసుప్రభుత్వములో భాగమై యున్నారు. న్యాయప్రకారము గాకున్నను శాసనసభ్యులు యీ రాష్ట్రప్రభుత్వమున కెక్కుడుబాధ్యత గల్గియున్నారు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకులు నిష్పక్షిక్తముగ నున్నగాని ప్రజావిశ్వాసమును బడయజాలరు. మలబారు కలెక్టరువంటి ప్రభుత్వనిర్వాహకుడు శాసనసభ్యులనుగూర్చి నీచప్రసంగముల గావించినపుడు డబ్బివిశ్వాసమును బొందజాలడు. విశ్వవిద్యాలయసభ్యుని విమర్శించినపుడు హోంమెంబరునుగూడ విమర్శింపవచ్చును గదా! అందరునుగలసి యీసభయొక్క ప్రతిష్ఠను ఆచారములను నిలువబెట్టవలయును. ఇందు పార్టీసమస్య యేమియును లేదు. అంతయు యీసభయొక్క ఆస్థిక్యమునకు సంబంధించి యున్నది. ఈతీర్మాన మేకగ్రీవముగ సంగీకరించెదరని ఆయన తలంచెను.

ది|| బి|| కృష్ణకానాయుడు

ఈతీర్మానమును బలపరచుచు ధారనుగారు 'నీచము' అనుమాట నుపయోగించుటలో తెలివితక్కువ జేసెననియు, ఇక

ముం దిదేవిధముగ నేతహాళిల్లారైనను రెవిన్యూ యినపైకలైన యనవచ్చుననియు, ఈసభకు హక్కులు అసలే లేవనియు, అట్టితేరి కొన్నిఆచారము నిలువబెట్టి హక్కు లేర్పడజేయవలెననియు, ది|| బి|| కృష్ణకానాయుడుగారు జెప్పిరి.

నా యి సు గారు

తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాటాడుచు ధారనుగారు యీసభలో జరిగినదాని విషయమై జెప్పినదేమియు గానించదనియు, సభవారు యే నిర్ణయమునుగాని బడయుక ముందు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యునే యనిరేమో నిర్ధరింపవలెననియు, ఈ సభ విషయమై ధారనుగారు నూచించినటుల రవంతసాత్కమైన లేదనియు జెప్పిరి.

గౌ|| లామెంబరు

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు తానిదివరలో నొకసారి అధ్యక్షుని నిష్పక్షిక్త్యము ఒకపత్రికలో దూషించినదానిపై అధ్యక్షునియొక్కయు సభ యొక్కయు హక్కులను నిగ్గయింపవలెనని ప్రయత్నింపగా ప్రతిపక్షవ్యవస్థవారు కట్టిరెత్తిరనియు యిప్పుడు యెత్తిసాడిచిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—అప్పుడువచ్చినది ఒకపత్రికవల్లి శంసించుట. అప్పుడు సభయొక్క హక్కులను గూర్చి యెట్టి నిర్ణయమును గావించుమాట రాలేదు. ఇప్పుడు సభ నాపునలజేసి కలెక్టరుపై ప్రత్యేకముగ నభిశంసనము జేయవలెపెట్టలేదు. అట్లయినయెడల తీర్మానమువేరువిధముగ నుండెడిది. ఇందు అభిశంసనము మాట ఒక్కటియును లేదు.

గౌ|| లామెంబరుగారు సభ నాపునలజేసి చర్చించుదానిపై తీర్మానముగూడ నుపపాదించ వీలున్నగాని అట్లు జేయుటకు వీలులేదని చెప్పిరి. ఇప్పుడు సభ నాపునలజేసి ఉపపాదించదలచిన తీర్మానమేది? కలెక్టరు జేసినపని బాగుండలేదనిగా? ప్రభుత్వమువారు చర్యదీసికొనవలెననిగా? కలెక్టరు అసత్యాలోచనలపై ప్రభుత్వమువారు నిర్లక్ష్యభావముతో నుండిరనినూచించినయెడల సక్రమముగ నుండెడిదే.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, సభనాపునల జేయ నుపపాదించినపుడు తీర్మానము లా ఒక్కవిషయమయ్యెగాక అందుజేరిన అన్నివిషయములపై ఉపపాదించ వచ్చుననియే జెప్పుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారు సివిలు ఉద్యోగులచర్య విషయమై తగిన నిబంధనల గావించవలెనని కోరుచు అందొకటి గలదు.

గౌ|| లామెంబరుగారు తమవాదమును విడుదలచేసి యీ సభలోని గౌ|| సభ్యుడు బొందించిన య సత్కారమునకు తీర్మానము నుపపాదించ వీలులేదనియు, ప్రభుత్వనేవమని చర్యపై తీర్మానముపపాదించవచ్చుననియు జెప్పిరి అతీర్మానము నామోదించునెడల సభవారు కలెక్టరుపై అభిశంసనతీర్మానము గావించుటయుగననియు, శాసనసభకు కలెక్టరు నభిశంసించుటకు అధికారములేదనియు చెప్పిరి.

అంతట గౌ|| లామెంబరుగారు ప్రశ్నోత్తరములపై విచారమునుదెల్పి, కలెక్టరుకు శాసనసభలో ప్రాతినిధ్యములేనపుడు ఆయనపై ప్రభుత్వము వారభిశంసనతీర్మానము గావించవీలులేదనియు జెప్పి ప్రభుత్వమునా రీవిషయమై విచారించి తగుచర్యదీసికొన వలసినదిగ కోరుచు తీర్మానించునెడల యుక్తముగ నుండునని చెప్పిరి.

సి. వి. యస్. సరసింహ రాజుగారు

సత్యమూర్తిగారును మరొకందరు సభ్యులును శాసనసభ్యులహక్కులను రక్షించుటకు గూర్చి అధ్యక్షునకు వ్రాసిన లేఖను నూచించి, పార్లమెంటులో జేసినటుల అధ్యక్షుడు ఆన్లైన్ కి కొంచెము క్కడంప రాదాయనియు, ధారనుగారు తాముజేయవలసినదానికన్న మించిపోయిరనియు చెప్పిరి.

సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

ఈసభవారిని తూలనాడినపుడు శిక్షించుటకే సభకు హక్కులేదని తెలియుననియు, ఏదేనొక నివారణోపాయముండవలెననియుజెప్పిరి. గౌ|| లామెంబరుగారు ప్రతివాదపక్షమున ప్రాతినిధ్యములేదని చెప్పట కర్థమేమియో ఆయనకు దెలియలేదు. పబ్లికు సర్వీసులకు యెడ్లరు ప్రతినిధులున్నపుడు వారు లేచి మాటాడవచ్చునుగదా! ప్రభుత్వోద్యోగుల నడచునూర్చిన నిబంధనలలో వారు రాజకీయములలో పాల్గొనరాదని గలదు. ఈసభవారు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కల్గింపరాదు మంత్రులు యీసభకు బాధ్యులైయున్నారు. ఈసభవారు మంత్రులకు తమ విధానము నేర్పరుపవచ్చును. కావున యీసభకు బాధ్యులగువారు, సభవారిని బైటివారు తూలనాడుకుండ భద్రముజేయుట యుక్తమని తుచుజెప్పిరి.

గౌ॥ ఆర్. వ. గ్రహంగారు

తీర్మానమును ప్రతిపదింపచేయు ధారణగాను కాననసభ యందలి విషయమై యున్నటుల నిదర్శనమేమియు లేదనియు, నిగ్రాహకలగు అసభ్యులలోపలనమ్మి యిట్టిచర్యకు గడంగరా దనియు జెప్పిరి.

సర్ జేమ్సు సింక్లెయ్

“మానవులైన ప్రతివాక్కి లోపములుండియే తీరును. సర్వమూర్తిగాను దీనివిషయమై యంత పాటింపనక్కరలేదు. దీని నొకవాక్యముగ జూచియుండవలసినది. సత్యమూర్తిగార సంఖ్యాకములగు ప్రశ్నలకుగట్టవలె యింతమునిగినది. అటు ప్రశ్నలనుగట్ట సభాప్రతిష్ఠ కనుహలముగాదు. కాననసభ్యులను విమర్శించును ఖండించును లేదు. ధారణగారన్నమాటను యేదో హాస్యముగ జూడవచ్చును.” అని ఆయన తీర్మానమును ప్రతిపదింపెను.

సత్యమూర్తిగారు

అంతట తీర్మానముగ గంభీరముగ నుపన్యసించుచు ధారణగార ట్లాడినమాట నిజమని యాధిక దెలిసిననియు, దానిపై ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నింపగా తమకు దెలియదని ప్రత్యుత్తరముచ్చియియు జెప్పి తాము ధారణగారి నెరుగమనియు, తమవిషయము సభాప్రతిష్ఠకు సంబంధించినదనియు, సింక్లెయ్ గారి హాస్యములకు నమయముగానన్నటులను జెప్పిరి.

అంతట సి. ఆర్. రెడ్డిగారి తీర్మానము వోటుకుపెట్టి గా అంగీకరింపబడెను.

నాటికి కుక్రవారమునాడు కాననసభ ముగింపబడెను. మరల శనివారమునయు 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను.

మంత్రులు సంస్కరణములు

ప్రశ్నోత్తరం

శనివారమునయు 11 గంటలకు కాననసభ మరల సమావేశ మగునప్పటికి సభాకార్యక్రమము నడుపుట కుండవలసినంతమంది సభ్యులు లేకుండుటచేత కొంతసేపాగవలసి వచ్చెను. ప్రశ్నకుల స్థానములందు మేజరు గజపతిరాయచంపతులు విచ్చేసియుండిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు విదేయుండుటచేత రెండునిమిషముల కన్న యెక్కువవట్టలేదు.

సర్ పాత్రో గుంటూరు ఉపన్యాసము

ఆప్రశ్నలలో నొకటి గౌ॥ సర్ వ. పి. పాత్రో గుంటూరులో సంస్కరణములనుగూర్చిగావించిన యుపన్యాసము విచారించుట.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు ఆర్థికసభ్యుని యీ క్రిందివిషయగ ప్రశ్నించిరి.

(అ) గౌ॥ సర్ వ. పి. పాత్రోగారి రీమధ్య గుంటూరు లో సంస్కరణములను గూర్చి గావించిన యుపన్యాసమును ప్రభుత్వమువారు చిత్తించిరా?

(ఆ) ఈరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణముల విచారణసంఘమునకు నివేదికను బంపునపుడు గౌ॥ మంత్రిగారి యభిప్రాయముగూడ దెలిసికొనిరా? అట్లెనయెడల నయ్యది (అ) లోదెల్పిన యుపన్యాసమునందువలెనే యుండెనా లేక వేరువిధముగనుండెనా?

ఉ॥ (అ) ప్రభుత్వమువారు రక్షియుపన్యాస నివేదికను జూచిరి. (ఆ) ఈప్రశ్నకు ప్రభుత్వము వారు తరువీయదలంప లేదు.

ప్రభుత్వమువారు లేల యుత్తరవిజయదలంప లేదనియు, మంత్రి యీసభకు బాధ్యుడనియు, ఈప్రశ్న మంత్రికి సంబంధించినదిగాని ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినది గాదని వెంకటరమణయ్యగారు రడిగిరి.

“అసభ్యమైన ప్రశ్న”

గౌ॥ గ్రహంగారు:— అది అసభ్యమైన ప్రశ్న కావున మేము ప్రత్యుత్తర మియ్యదలంప లేదు.

విద్యుత్కాళా మాత్యుడినటు లేనందువలన, ఆర్థికసభ్యులైనవలన, ఈవిషయమున మంత్రితో ఆసలు సంబంధించి లేదు. తెలిసికొన గొనున్నట్లు వెంకట రమణయ్యగారు జెప్పిరి. ఆయనవంప్రతిచిరా లేదా యనువిషయములో రహస్యమేమియునులేదు. ఈ సభకు విద్యుత్కాళా మాత్యుడగు మంత్రి ఒక యుగంకలెదు ను గాంచింపెను గావున నే అంతట విషయమై తెలిసికొనగోరుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణముల విచారణ సంఘమునకు నివేదికను

బంపినపుడు మంత్రిగారు దెల్పిన యభిప్రాయమునే గల్గియుండినో లేక భిన్నాభిప్రాయమై యుండినో వారు తెలిసికొన నష్టమైయున్నారు.

అధ్యక్షుడు డబ్బుపడి యాప్రశ్నకు ప్రభుత్వమునకును ప్రత్యుత్తర మియ్యదలంప లేదనియు, అట్టి అసభ్యులగు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మియ్యజాలనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

వెంకటరమణయ్యగారు:—కారణమేమో తెలుపగోరెదను.

సి. రామలింగ రెడ్డిగారు:—“అసభ్యులగు ప్రశ్నలు” అంటే ఆర్థిక సభ్యుని భావమేదెలిపెదరా? అనగా లఘువిషయములనుగూర్చిన ప్రశ్నలనియో? ప్రభుత్వమువారు లఘు విషయములని తలచినవానిపై మేము ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నింపరాదా?

కాబినెటు సమాలోచనల విషయమును కనుగొనగోరు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట ప్రభుత్వవిధానము గాదని గౌ॥ సర్ ఆర్థరు నాపుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—కాబినెటు విశ్వసిద్ధాంతము విచారణ ప్రశ్నయనుగబడెను.

సర్ ఆర్థరు నాపుగారు కొన్ని భేదాభిప్రాయములను దెలియంగీకరించిరి. సి. ఆర్. రెడ్డిగారు కాబినెటులో భేదాభిప్రాయములున్నవనిహామెంబరు ద్వారా దెలిసికొనుటకు సంతోషమయ్యెనని జెప్పిరి.

ఈ విషయ మంతయు గూఢముగనుంచక ప్రభుత్వసభ్యుడు గుంటూరులో కొంత వెళ్ళి బెట్టుటవలన యీ సభవారి కడిగిన సంగతిని జెప్పవచ్చునని రెడ్డిగారు నూచించిరి.

ఈ ప్రశ్నలమునైనదనుటకు కారణము ప్రభుత్వము వారు తమ మురికిగుడ్డలనుతుకుకొనుటకు భయపడిరాయని రత్న స్వామిగారు రడిగిరి. (నవ్వు)

గౌ॥ గ్రహంగారు ప్రభుత్వమువారు రెప్పడును ఉత్తుకొనలేదని జెప్పిరి.

మరియొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు గ్రహంగారు జెప్పినదానిభావము ప్రభుత్వమువారిబట్టి రెప్పడును కుక్రముగ నుండెనయే యని జెప్పిరి. (నవ్వు)

గౌ॥ సర్ పాత్రోగారి యుపన్యాసము నియోజకవర్గమును మెప్పించుటకా లేక భారతప్రభుత్వమువారికి దెల్పిన యభిప్రాయ మదియేనా యని సత్యమూర్తిగారు రడిగిరి.

గ్రహంగారు:—నేనాప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మియ్యజాల ననుకొనెదను.

వెం. ర. అయ్యంగారు:—మంత్రిగారు గుంటూరులో దెల్పిన అభిప్రాయమునే ప్రభుత్వమునకుగూడదెల్పియుండురా? గౌ॥ సర్ పాత్రో:—నేను ప్రత్యుత్తర మియ్యజాలను.

వెంకటాచలం చెట్టిగారు:—మంత్రివర్గమంతయు నాలోచించినదానిమీద గుంటూరులో నిట్లుపన్యసించిరా?

సర్ పాత్రో:—ఆ ఉపన్యసించిన మంత్రియొక్క నిశ్చితాభిప్రాయముమాత్ర మగును.

వెం. ర. అయ్యంగారు:—సంయుక్త బాధ్యతగలదని యీ ప్రభుత్వమువారు జెప్పమందురుగదా, ఆ ఉపన్యాసములో దెల్పిన అభిప్రాయము సర్ పాత్రోగారిదా లేక విద్యాకాళా మాత్యునిదా?

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—మంత్రిహాదలో దెల్పిన అభిప్రాయ మేనని వారంగీకరించిరాదా?

వెం. ర. అయ్యంగారు:—గౌ॥ విద్యాకాళామాత్యుడుపన్యసించుటకు ఘుండు గౌ॥ ప్రధానామాత్యునితో సంప్రదించినామని నేనడుగుచున్నాను.

ప్రత్యుత్తరములేదు.

వెంకటాచలం చెట్టిగారు:—గుంటూరుపన్యాసమును, తిరుచినాపల్లి ఉపన్యాసమును ఒకేభట్టును నుండునా?

ప్రత్యుత్తరములేదు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు హాస్యముగ, వాగ్విప్రశ్నలకు వేసికొని ప్రత్యుత్తరమియ్య ఒక్కటడిగెదనని, సర్ పాత్రోగారు గుంటూరులో నుపన్యాసమును మంత్రిహాదతో నొసంగిరా లేక ప్రభుత్వసభ్యుడుగ నొసంగిరా యని యడిగిరి.

సర్ పాత్రో:—ప్రభుత్వసభ్యుడుగ మాత్రము గాదు (నవ్వు) ప్రజాహితమానవునిగ నుపన్యసించితిని.

రెడ్డిగారు:—అయితే మంత్రులు ప్రభుత్వసభ్యులుగారా? (మరల నవ్వు)

సత్యమూర్తిగారు:—సర్ పాత్రోగారికి ప్రజాహితవా యకునిగ ఒకవిధమైనట్టియు, ప్రభుత్వసభ్యుడుగ నొకవిధమైన

ట్టియు, మూడవవిధమంత్రిగ నొకవిధమైనట్టియు అభిప్రాయములుగలవా? (నవ్వు, హాస్యము) ప్రత్యుత్తరము లేకపోయెను.

తీర్మానములచర్చ-క్రమభంగము

సి. ఆర్. రెడ్డిగారంతట తమకును కాననసభాకార్యాల యమునకును జరిగినఉత్తరప్రత్యుత్తరములందుగాన్పించిన క్రమభంగమునుగూర్చి కొన్నివిషయముల దెల్పిరి. ఒకటి లీకమిషను సలహాలగుర్చిన తీర్మానమునకు సంబంధించినది. మొదలుపంపినపుడు అందు విద్యాకాళామాత్యుని తిరుచినాపల్లి ఉపన్యాసముగూర్చిగూడ గలదు. అధ్యక్షుడు తీర్మానములో మొదటిభాగమునుంచి మిగిలినదానిని తీసివేసిరి. అధ్యక్షులిందు ప్రత్యేకము వచ్చిన విషయమేమియు లేదనియు, రెడ్డిగారు రట్లుకాదనియు లీకమిషనునూచనలపై, బాధ్యుడగుమంత్రిదెల్పిన యభిప్రాయములను త్రోసిబిచ్చు వీలులేదనియు జెప్పిరి.

రెండవవిషయనయు కొందరు మిత్రులును, స్థానికస్వపరిపాలనామాత్యుడు కడపగుంటూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షస్థానము ను యెన్నికలకుంచకుండ యీసభవారంగీకరించి ప్రభుత్వమువారంగీకరించిన నిబంధనలకు ప్రతికూలముగ సంబంధించినందులపై అసమ్మతినిదెల్పుచు తీర్మానమును బంపగా అధ్యక్షుడుదానిని ప్రభుత్వమునకు నూచనగ బంపలేదను కారణముచేత త్రోసివేసిన విషయము. అధ్యక్షు డిట్లుజేయుటవలన కాననసభకు గల బాధ్యత మూలమే కొట్టివేయబడినదని రెడ్డిగారు జెప్పిరి. ఇట్టి తీర్మానముల నుపపాదించుట కిదివరకు అంగీకార మియ్యదనుండెను. అధ్యక్షునినిర్ణయ మిట్లేయుండునెడల ప్రతి తీర్మానమును ప్రభుత్వమునకు సలహాగా నుండవలెను. ప్రభుత్వమువారిని ఖండింప వీలులేదు. కావున మంత్రులమీదగాని ప్రభుత్వసభ్యులమీదగాని అభిశంసన తీర్మానముల దేరాదు? అని తేల్చునని రెడ్డిగారు జెప్పిరి.

అధ్యక్షుడంతట ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తానీ ముఖ్య విషయముల న్యాయవాదియభిప్రాయమును గనుగొంటినియు ప్రజాహిత తీర్మానములు అవియైనను ప్రభుత్వమునకు సలహాలుగ నుండునవి తప్ప మిగిలిన వంగీకరించు నధికారములేదని జెప్పచు యెన్నెన్నియో సెక్షనులను భారతప్రభుత్వ కాననమునుండి జూపిరి.

సత్యమూర్తిగారును సర్ కే. వి. రెడ్డిగారును అధ్యక్షుని నిర్ణయమునుగూర్చి ప్రసంగించి అట్లుజేసినయెడల కన్వేన్షన్ నేర్పడదని జెప్పిరి. అధ్యక్షుడు తుదకు కన్వేన్షను లుండుట మంచిదని జెప్పి ప్రతి నెషనులోను విశ్వాసములేని తీర్మానములను అభిశంసన తీర్మానములను తెచ్చుట ఆయనకష్టము లేదనియు కామన్సుభలోగూడ అట్టి వెప్పుడో ఒకసారివచ్చుననియు జెప్పిరి.

లినివేదికను త్రోసివేయుదు

ప్రభుత్వపజయము

జి. రామేశ్వరరావుగారు లేనందువలన రా॥ బి॥ టి. వీ. రామలింగం చెట్టిగారు యీక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:—

“పబ్లికుసర్వీసుల గూర్చి లీ విచారణ సంఘము వారుగావించిన నూచనలను యీరాష్ట్రములో నాచరణయందు పెట్టవలదని కాననసభవారి యభిప్రాయమును భారతప్రభుత్వమువారికి దెలుపవలసినదిగ యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.”

ఈతీర్మానమును పపాదించుచు వారిట్లు ప్రసంగించిరి:— “ఈవిషయము సంస్కరణముల యభివృద్ధికి విదప అంతముఖ్యమైనవిషయము లీకమిషను, నూచనలందు మొదటినుండియు అపభము గాన్పించుచున్నది. భారతదేశమును, ప్రజానాయకులును సర్వీసులకింకను యెక్కువజీతముల నిచ్చుటనుగూర్చి విచారించుటకు కమిషను నక్కరలేదని మొత్తుకొనుచుండిరి. భారతకాననసభవారు కమిషనుకు గ్రాంటుగావలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరినపుడు తిరస్కరించిరి. అప్పటినుండియు యెక్కుడజూచినను బైట లీకమిషనుకు నూచనలకును ప్రతికూలాభిప్రాయమే వినబడుచుండెను.

సర్వీసు ఉద్యోగులకు కావలసినంత యిచ్చుచున్నామని నేను జెప్పటలేదు. వారి ఆర్థికస్థితి చాలదుర్భరముగ నున్నదని నాకుదెలియును. కాని ఇంగ్లాండులోను ఇండియాలోగూడ భారతదేశమును స్వపరిపాలనామార్గముననుసరించుట అంగీకరింపబడు చుండెను. ఇందులకు భారతీయు లన్నిపక్షములవారంగీకరించిరి గాని యూరోపియనులు ప్రభుత్వేతరులు ప్రతి

కూలముగ నుండిరి. భారతీయులకు బాధ్యతనొసగు నాలోచన యుండునెడల సర్వీసులు యివ్వవలయును నుండజాలవు. ఇది వరకువలె నన్నిసర్వీసులను యూరోపియనులకే దత్తముజేయ వీలులేదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునమాత్రము స్థాపించుటకు మంత్రులను మాత్రము భారతీయులనుంచి నచాలదు. మంత్రులకు ప్రభుత్వవిధానమునం దధికారమియ్యలయును సర్వీసు ఉద్యోగులను ఇంగ్లాండునుండి తెప్పించి, భారతమంత్రయేనియ మంచినంతకాలము ఆ ఉద్యోగులు మంత్రుల అధికారముక్రింద నుండజాలరు. కావున బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము జేహారుటకు గాను యీసర్వీసులను అఖిలభారతీయముగా నుంచక రాష్ట్రీయములుగ జేయవలెను. లీకమిషనువారు సర్వీసులు చాలవరకు అఖిలభారతీయములుగనుండవలెనని జెప్పినదానికే నేను ముఖ్యముగ నాశ్చేషించుచున్నాను.

రెండవ విషయము లీకమిషనువారు ప్రభుత్వమున శాఖలని భేదము జేయుచున్నారని ప్రజాయత్తకాఖకు మాత్రము ఉద్యోగులను రాష్ట్రీయములుగజేసి వారిని మంత్రులయధికారముక్రిందకి కొంతవచ్చునట్లు జేసిరి. ఈవిధముండరాదు. ఈసభవారు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము గావలెనని తీర్మానించిరి. ఆవిషయ నాలోచించునెడల ప్రభుత్వమును రెండుజేయు నూచన యుండజాలదు.

మూడవ విషయము సర్వీసులందు భారతీయులనుజేర్చు కొనుటనుగూర్చి గావించిన నూచనము. లీకమిషనువారు భారతీయుల సీసర్వీసులలో జేర్చునట్లు తప్పదని యంగీకరించిరిగాని వెనుకటిమోస్తరుగ ఇండియా కావలనుండి ఉద్యోగుల దెప్పించవలయునా యను విషయము నాలోచింపలేరి. వారి విషయమునుగూర్చి బొత్తిగా విచారింపలేరై. ఇకను వారు గావించిన నూచనలప్రకారము 25 యేండ్లకైనను సర్వీసులు భారతీయులవరకు గాజాలవు. సగానికిసగము యూరోపియనుల నుండు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునా? భారతీయుల నెక్కువగజేర్చుకొనవలసినది సివిలు సర్వీసులోను పోలీసు సర్వీసులోనైయున్నది. అప్పుడే బాధ్యత ప్రభుత్వమునం దేర్పడును.

ఇప్పుడున్న ఆఫీసరులుండి రెక్రూయిటుమెంటు జరుగుచుండునెడల భారతీయులు ముఖ్యోద్యోగముల బడయుటకంత కాల మెట్లును. ఇదిగాక ఆర్థిక విషయమునుగూడ లీకమిషనువారు నాలోచించి యుండవలసింది. సర్వీసు ఉద్యోగులకిచ్చు వేతనములు జాలకపోవచ్చునుగాని భారతదేశ ఆర్థికస్థితినిగూర్చిగూడ అలోచింపవలెకర్తలేదా? భారతదేశ మెంతయో వెనుకబడియున్నది. విద్యావ్యాపకము, వైద్యసహాయము, పురగ్రామ పారిశుధ్యము, మున్నగునన్నియో జేయవలసియున్నవి. ఎన్నెన్నియో ఖర్చులున్నపుడు సర్వీసులకుగాను, 9, 10 లక్షలు ఖర్చుపెట్టగలరా? దీనికి మార్గము ఇండియా కావల రెక్రూయిటుమెంటు నాపుడల జేయుటయే. ఇండియను ఆఫీసరుల కభివృద్ధిచేసి, రెక్రూయిటుమెంటు నాపుడెడల ప్రోత్సహించుట సర్వీసువారే యందు జేరెదరు. సెక్రటరీయటులో పనిజేయుచున్న రా|| బి|| ఎ|| టి|| కృష్ణమాచార్యగారివంటి వారలను దీసికొనవచ్చును. యూరోపియనులను ఎదులు భారతీయులనుండుటవలన సిబ్బంది ఖర్చు మూడవవంతుతగ్గును. భారతీయులు లేకున్నచో ఇంగ్లాండులో రెక్రూయిటుమెంటుజేయవలసియుండును. భారతీయులు లేక ఇంగ్లాండునుండియే మనుష్యులను దెప్పింపవలసి యుండునెడల అట్లే జేయవచ్చును.

ఖానుబహదూరు లిల్లిప్లూ సాహెబు బహదూరుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు

అంతట సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు ఒకసవరణ నుపపాదించి సభవారి యనుజ్ఞను కోరిరి.

రా|| బి|| టి|| ఏ. రామలింగంశెట్టిగారు రెండు కంగీకరింపలేదు. ముందుగ డెలుఫ లేదుగాన సవరణ నుపపాదించుట క్రమముగాదని అభ్యర్థుడుగూడ త్రోసివేసెను.

అంతట అయ్యంగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తమకు లీకమిషను నూచన లిప్తములేని కారణము వాని నాందరణలో దెట్టిన మొదటి సం|| ము 10 లక్షలు ఖర్చుననియు, సర్వీసులలో యూరోపియను లనవసరముగ చాలమంది గలరనియు, సర్వీసులలో సగము కాళీయగుకొలదియు వానిని నింపగూడదనియు, మిగిలిన వానికి ప్రోవిష్యనులు సర్వీసునుండియే నింపవలెనని చెప్పిరి.

పి. వీరయ్యను గారు

పి. వీరయ్యనుగారు తీర్మానమునకు ప్రతి కూలముగ మాటాడుచు ఆడిద్రావిడుల శ్రేణు మునకై యూరోపియనుల నుండుట తమకష్టమనియు, చాలమంది ఆడిద్రావిడులు యూరోపియనులక్రింద బట్టదగిన న్నారనియు యూరోపియనులు నాపుడెడల వారిగతి యెదుగునో యనియు జెప్పిరి.

యస్. వెంకటాచలం శెట్టిగారు

తీర్మానము బలపరచుచు రాజకీయ ఆర్థిక కారణములకై అట్లు చేయుచున్నానని చెప్పిరి. లీకమిషను నివేదికను నల్లూరు భారతీయ సభ్యులు సంతకముజేసినను దేశమంతయును అసమ్మతించి డెల్చుచున్నది. యూరోపియనులు దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడువారుండవలయును గాని ఆటంకముగనుండునాచుండరాదు. ఇక నార్థికవిషయమును డెల్చుచు చెప్ప రాష్ట్రము చాల దీననియు, సర్వీసు ఉద్యోగులు తమకష్టపడితమముగా గావలెననుండ నాన్ గెజెటెడు ఉద్యోగులు లభగతి యేనుచున్నారనియు, లీకమిషనునూచనల నావర బాధ్యుడెడల మంత్రులను సర్వీసులపై అధికారము నున్నవారు ననియు జెప్పిరి.

గౌ|| గ్రహంగారు తాము యీవిషయమై ప్రభుత్వాభిప్రాయమును చెప్పించుటలేదని తెచ్చి, కొన్నిదురభిప్రాయముల పోగొట్టగోరినట్లు జెప్పెను.

ఈ తీర్మానమును చెప్పింపవలెనని నిర్బంధపెట్టియు, సభ యంతటలగనుండుట విచిత్రముగనున్నదనియు, లీకమిషను యెంతవరకు అధికారముల గల్గియుండెనో తెలిసికొని లేదనియు, వారు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నీయవలెనని సలహానీయు వీలులేదనియు, పట్టణసర్వీసుల విషయమై మాత్రము నూచనలు గావించి రనియు, వారు యూరోపియను సర్వీసులగూర్చి ఇప్పుడున్న కష్టముల దొంగించి క్రొత్తవారు వచ్చుటకు ఆకర్షణముగ నుండునట్లు జేయవలెననియు అఖిలభారతపు సర్వీసుల కింకను జేర్చుకొనవలె ననియు, సర్వీసులను నెమ్మది నెమ్మదిగ భారతీయులవరకు జేయవలెననియు చెప్పినట్లు జెప్పిరి. లీకమిషనువారు యూరోపియను రిక్రూయిటులను వెంటనే నూటికి 40 తగ్గింపవలెనని సలహానిచ్చిరి.

డాక్టరు రామారావుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు లీకమిషనువారు నివేదికను బంపునపుడు సర్వీసులు ఇండియాకోస ముండెను గాని ఇండియాకోస సర్వీసులకోస ముండలేదని విచారింపకపోయినని చెప్పిరి.

(వినుడు. వినుడు.) ఆయన ఒక్కవైపుకామను గూర్చి యిచ్చిన సలహాలనుమాత్ర మెత్తుకొని తేలికములు భారతీయులందఱ సామాన్యులు యూరోపియనుల నియమించుట యుక్తముగాదనియు, ఇండియను మెడికలు సర్వీసు దీనిచేయవలెనని గావించిన నూచన చాల ముఖ్యమనియు దానితో ప్రతి రాష్ట్రమునకును ప్రత్యేకముగ సివిలు మెడికలు శాఖ యేర్పడుననియు జెప్పిరి. ఐ. యం. యస్. ఉద్యోగులు భారతీయులైనను, యూరోపియనులైనను సరే జీతము అలవెచ్చుల విషయమున భేదము జూపించుట ఎగవని ఆయన చెప్పెను. సివిలు ఆనుప్రతులలో ఆవరణవైద్యుల నెక్కుగవ నియమించుమండవలయును. ఐ. యం. యస్. ప్రోవిష్యనులుమెడికలు సర్వీసులం దింకను రెక్రూయిటుమెంటు నాపి వేయవలయును.

సి. వి. యస్. నరసింహారావు గారు

తీర్మానమును బలపరచుచు, ప్రజాయత్తకాఖకు మాత్రము క్రొత్తరెక్రూయిటుమెంటు నాపుడల జేయవచ్చునని లీకమిషను వారు గావించిన నూచన జాయింటుమిట్ నివేదికయందు విమసంవత్సరములైనవివ ప్రభుత్వమునైతిని ప్రజాయత్తములు చేయవచ్చునని చెప్పినదానికి విశదముగనున్నదని చెప్పిరి. ఆర్థికవిషయములగూర్చి చెప్పవచ్చు ఈ సంవత్సరము బడ్జెటులో మరల లోటురావచ్చునని చెప్పిరి. సివిలు సర్వీసువారిని యూరోపియను మెడికలుసర్వీసువారు చిత్తపజేయు నేర్పాటు ఉండవలెనని లీకమిషనువారు గావించిన నూచనలన జాతిరీతే దమేర్పడుననియు, యుద్ధసమయమున బ్రిటిష్ వైద్యోద్యోగులు లేనపుడు ఇండియను అసిస్టెంటువర్జులులే ఆపనుల జేసిననియు జెప్పిరి.

పాడిననుగారు

తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుండుట యిష్టములేదని చెప్పవచ్చు ఇప్పుడున్న ఉద్యోగులకైనను ఆర్థికదాదీన్యమును తొలగింపవలెననియు, సర్వీసు ఉద్యోగులకుగూడ భారతదేశము యొక్కయు రాష్ట్రములయొక్కయు శ్రేణుమే మనకునందు

గలదనియు, సర్వీసు ఉద్యోగుల కీసంస్కరణములపని జేసిమాడవలెనని గలదనియు, మద్రాసునందు ద్వంద్వవిధానము పనిజేసినదానికి గర్వపడవలెననియు, నిమ్నజాతు లుద్ధరింపబడిన దప్ప రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము రాదని తాము వినుచున్నామనియు జెప్పిరి.

మున్ స్వామినాయుడుగారు

లీకమిషనునూచనలను ఆర్థికదుర్భిక్తివలన ఆగొచ్చింపవీలులేదని చెప్పిరి. ఈతీర్మానముల నాచరణలో డెల్చునెడల నింకను 10 లక్షలు ఖర్చునను. అందుచలన ప్రతివత్సరమును బడ్జెటును సమముజేయుట దుస్సాధ్యమగును. ఇండియాకావల రెక్రూయిటుమెంటు నాపుడలజేయవలయును. ఈవిషయమున భారత ప్రభుత్వ నాలోచింపవలయును.

సత్యమూర్తిగారు

భారతదేశము ప్రపంచములోకై నీడదేశము. సర్వీసుల గల్గును భరింపజాలదు సర్వీసు ఉద్యోగులకు కష్టము లుండవచ్చునుగాని మంచమున్నంతవరకే కాన్గ్రెసు గురుమొనరె ను భారతదేశమున కామలంకి సర్వీసు ఉద్యోగులను దెప్పిం నట్లు మానినదప్ప ముప్పదియేండ్లకైనను అవి సంతృప్తముగ భారతీయునివరకు గాజాలవు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వపద్ధతినే యుంచ నక్కరలేదు. ఈకమిషనువారు నిశచయోగమగు ద్వంద్వవిధానమునే యుంచగోరుటవలన నిష్ప్రయోజనమయ్యెను. లీకమిషనునూచనల కింతయసమ్మతి డెల్చునను జేయునెడల భారత ప్రభుత్వమువారు సార్వకాముని ప్రభుత్వమును వారి బాధ్యత మీదనే వేసికొనవలెనని చెప్పి సత్యమూర్తిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

యల్. సి. గురుస్వామిగారు

నిమ్నజాతుల పక్షమున ప్రసంగించుచు సర్వీసులందు భారతీయులను జేర్చుటకింకను సమయము రాలేదనియు, అట్లే నయెడల నిమ్నజాతుల కెక్కువసప్తమునవచ్చుననియు, నిమ్నజాతులుద్ధరింపబడినదప్ప దేశము భారతీయుల పరముజేయ నగత లేదనియు జెప్పిరి.

నర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

సర్వీసు ఉద్యోగులకు జీతమా చాలవన్న కొంతవరకైన నీయవచ్చుననియు, భారతీయులను సర్వీసులలో జేర్చుకొను మాట లేకున్నయెడల దేశమునకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము రూపమెపావుననియు లీకమిషను నూచనల ప్రకారము సర్వీసులు భారతీయులవరకువచ్చు 60 యేండ్ల పట్టుననియు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరముగ నున్నంతవరకు లీకమిషను నూచనల నాచరణలో డెల్చురాదనియు, నర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు చెప్పిరి.

ఏ. యస్. కృష్ణారావుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు లీకమిషను నివేదికవలన మూడు సప్తము లాంధ్రలే ననియు, ఒకటి బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము నాటంకపరచుటయు. మరియొకటి సర్వీసులను భారతీయులవరకు జేయుటకు చాలకాలము పట్టుననియు, మూడవది అచననభారము జేయుట యనియు చెప్పిరి.

పి. యల్. మూర్తుగారు

ఇవనలలో సర్వీసులో నున్న వారికి వేతనాభివృద్ధి యొసంగవచ్చునుగాని క్రొత్తవారి కీయరాదని సభ్యులు చెప్పిన విషయమును పునరాలోచన జేయవలెననియు, ఆంగ్లేయులకు అచ్చువిజ్ఞానము గలదనియు వాగ్దాని నుపయోగించెదరనియు జెప్పిరి.

డాక్టరు పి. సుబ్బారాయుడుగారు

లీకమిషనునందు శామాశ్చేషించునది యికమిద రెక్రూయిటుమెంటుండరాదని చెప్పిరి.

నర్. జేమ్సు సింస్పక్

నూతు మద్రాసుకును ఇండియాకంతకును పోయరాలు రావలెనని యిష్టము. (వినుడు. వినుడు.) ఇందులకు కాలము, పరిమాణములుబయ్యె గలదు. లీకమిషను నివేదికము ఏకగ్రీవముగ లెక్కబడవలెను. ఎట్లో పోయరాలు ఈయబడును. అందు కాలము మాత్రము వచ్చునుగాన నేను ఈ తీర్మానమున కససమ్మతి డెల్చుచున్నాను.

జే.వి. సాల్వానాగారు

ఇట్టితీర్మానమును జూడ ఆకాభంగమయ్యె ననియు నిమ్నజాతులకులేనే, భారతకై ప్రభుత్వగూడ కష్టము లేర్పడుననియు, ప్రభుత్వోద్యోగులములందు వారిని నిరంకుశముండ్ల రనియు జెప్పిరి.

రా. బి. టి. వీ. రామలింగంబెట్టిగారు క్లుప్తముగ నన్ని విషయములను ప్రత్యక్షతరమిచ్చుచు నిచ్చుచున్నది. లిప్త ది ప్రతిపాదనలుగ నున్నందులకు ఆశ్చర్యమును చెప్పిరి.

గౌ. ఆర్. వీ. గ్రహంగారు ప్రభుత్వమున నేమి యను తప్పుపట్టించెననియు, తీర్మాన మంగీకరింపబడునెడల ఈకార్యక్రమమును భారత్ ప్రభుత్వమునకు బంపెద మనిరి.

తీర్మానము వోలుకుపెట్టుగా అంగీకరింపబడెను.

బాబు గావదేనిని కోరగా 89 మంది అనుకూలముగను 11 మంది ప్రతిపాదనలుగను ఏడుగురు తటస్థముగ నుండిరి.

ప్రతిపాదనలుగ ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులును, యూ.కో.వీ.యను సభ్యులును, చెట్టరులై శ్రీనివాసను పి. నీరయ్యగారును నుండిరి.

తటస్థముగ ముగ్గురు మంత్రులును, అబ్దుల్లా ఖుటాలా, అ. న్యూస్వామి ఉదయగు, తంగవేలుపిళ్ళై, యల్. పి. గురుస్వామి గారు నుండిరి.

అంతట సభ చాలించుడెను.

మరల శాసనసభ సెప్టెంబరు 29 వతేదీ సోమ వారం ఉదయం 11 గంటలకు సమావేశ మగును.

(988) వెల్లంగుట్టన్ సినిమా

28.8.24 శనివారమునుండి 29.8.24 శుక్రవారమువరకు సాంకేతికము 8-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-8 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు మొదటివారము - 8 భాగములు.

యూనివర్సల్ గార్డియన్ సినిమాల్

"ది బిస్ట్రీ ఆఫ్ పారడైస్"

క్రూరమైన అడవిమృగములను ధీమతైన విల్లిండు ఓ లిన్స్ డెడ్లీక్ సాహసకృత్యములు మాడలేకనవి.

న్యూజు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయియున్నందున శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించినందున, ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రులకు డబ్బా 1-3గ రు 1.0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా సంపాదకును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

THE BOOKS READY FOR SALE

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Notes and annotations by the late Tukaram Tatya	Rs.as. 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L.	0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS OF T. Subba Rao, B. A. B. L.	2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A.	1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana	0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHITA VANDANA	0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha	0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... ..	1 0

TUKARAM TUKKARAM.
1490 29 Humamum Street, Fort Bombay.

నెహ్రూగారికి సన్మానపత్రము

జమషదుపూరు కార్మికులు

21 వ తేదీని జమషదుపూరులో కార్మికులు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. నెహ్రూగారు హిందీభాషలో మాటలాడిరి. "వ్యవసాయపు పనిని, ఫ్యాక్టరీలపనిని, చేయువారును వడ్రాము కమ్మరము మున్నగు పనులు చేయువారును అనుకార్యకు లందరును ముఖ్యముగా గ్రహింపవలసిన వొకటికలదు. కార్మికులకును ధనికులకును కలిగెడు వివాదలలో మూడవపక్షమువారగు విదేశీయ పరిపాలకు లేదని కులను కార్మికులనుగూడ నడచివేయుచున్నారను విషయమును మీరు బాగుగా గ్రహింపవలెను. అందులకు స్వరాజ్యమును బడయు టత్యవసరము. కార్మికులకు సమైక్యకట్టులేయుచితములగు నాయుధములు. ఆ ఆయుధములకు రెండంచులను వాడి గలదుగాన వానిని కాలమును గుర్తించి స్వాయమును బడయుటకొరకే ప్రయోగింప వలెను. ధనికులకును కార్మికులకును పరస్పరసంబంధ ముండక తప్పదు. స్వరాజ్యమువచ్చిననే గాని పరిశ్రమలు ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనక్రిందకు రావు. కార్మికులు ఒడంబడికలప్రకారము స్వాయముగా ఫనిచేయ వలెను. అటులచేసిన, వారియిబ్బందులు తొలగగలవు. మధ్యవర్తి సంఘమువారినుచునలను తాతాకంపెనీవా రామోదీతురనియేనేను తలచెదను. కార్మికులకు సహాయముచేయుటకు స్వరాజ్యపక్షము వా రెన్నడును వెనుదీయదు. నిర్భావిధానమును పరిగానెర చేర్చినచో కార్మికులకు మంచిలాభము చేకూరును. మీరు నిరాశ చెందకుడు. ఓరియినివలదనుడు. దాను, అంధూరిను, గోస్వామిగార్లు వంటి నాయకులు మీకు చాలమేలు గోరి ప ని చేయుచున్నారు. అట్టివారికి ఇబ్బందిని కలిగించుపనులను చేయకుడు. పాశ్చాత్యకార్మికులకు భారతీయు కార్మికుడు తీసిపోవునని చెప్పకతప్పదు. మీ రీలోటును తొలగింపవలెను. ఇతరవిషయములలో భారతీయులు పాశ్చాత్యులకు తీసిపోవుటలేదు గాన కార్మికశాఖలోగూడ భారతీయులు వారి నిమించవలెనని కోరదను" అని నెహ్రూగారు నడివిరి.

22వ తేదీ ఉదయమున నెహ్రూ, రంగస్వామి, గోస్వామి, జోషీగారు జమషదుపూరునుండి కలకత్తాకు వెల్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

మతకలహములు

భాగల్పూరులో కొట్లాట

భాగల్పూరులో కొట్లాట జరిగినది. జిల్లామేజిస్ట్రేటు గూడ నచటనుండెను. హిందువులు ఊరేగింపును జరుపుచుండగా మహమ్మదీయులు వారినికొట్టిరి. హిందువులుగూడ కొట్లాటకు సిద్ధమైరి. అంతట పోలీసువారడ్రుంపడి వారింబిరి. ఉద్రేక మధికముగా నున్నది. 12 మందికి గాయములు తగిలెను.

గుల్బర్గాలో కొట్లాట

హైదరాబాదు సంస్థానములోని గుల్బర్గాలో మహమ్మదీయులు దురాగతము లానరించినందున వారిచర్య నాక్షేపించుటకు పూనాలో 22 వ తేదీని కేల్కూరుగారి అధ్యక్షతక్రింద హిందూసంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము బహిరంగపథ జరిగినది. ఎల్. వి. భోపల్కరు (ఎం. ఎల్. సి) గుంజలు (ఎం. ఎల్. సి) గార్లు ను మరొకరిం దను నుపన్యసించిరి. కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను "నేను హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని భంగపరుచుచున్నానని వాదె నింపజూపిరి. అది అసత్యము నేటివరకునుగూడ నేను హిందూ మహమ్మదీయమైత్రికొరకే పనిచేయుచున్నాను. ఈ దురాగతముల నాక్షేపించుచు మహమ్మదీయలే యిట్టి బహిరంగ సభను జరుపవలసి యుండెనుగాని వారిలో ప్రముఖులగు వారెవరును ముందుకురాకపోవుట చాలనిచారకరము" అని కేల్కూరుగారు నడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువళ్ళికేణ్

28.8.24 తేదీ శనివారమునుండి 29.8.24 తేదీ శుక్రవారమువరకు సాంకేతికము 8-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-8 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు. రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శింపబడును. కాప్టెన్ కిడ్డులో ఎడ్డిపోలో విజవవారము.

రాధాకృష్ణ

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ ఆగస్టునెల 25-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధికోష్ణము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పోష్ణము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో తేలికమందీ వర్షము	గత 24 గంటలలో మొత్తము మొలిన వర్షము
గోపాలపురం	88.8	81.4	...	12.76	44.96
విశాఖపట్టణము	89.0	81.2	...	5.84	87.09
కాకినాడ	87.5	79.9	0.08	11.85	89.09
మచిలీపట్టణము	92.8	78.7	0.21	12.26	41.59
కర్నూలు	81.2	75.4	...	5.70	28.01
బళ్లారి	88.5	78.1	...	7.28	20.51
కడప	96.4	80.0	...	6.99	81.28
నెల్లూరు	94.0	79.8	0.29	5.28	87.98
మద్రాసు	91.7	78.8	...	11.17	50.74
కడలూరు	91.7	78.2	...	4.02	52.94
శేలము	90.5	74.9	...	11.55	89.80
కోయంబట్టూరు	86.7	71.6	...	20.78	22.29
తిరుమనాపల్లి	90.8	75.8	0.19	6.98	38.18
నాగపట్టణము	90.0	78.5	...	2.09	54.98
మధుర	93.2	75.9	...	6.86	83.58
హంబన్	89.8	78.2	...	0.88	87.00
తిరువల్వేలి	2.28	28.34
తిరువేండ్రము	82.5	76.1	...	57.86	64.51
కొచ్చిర్	83.6	75.1	...	117.37	114.51
కాళికట్టు	82.5	74.4	0.04	126.56	117.16
మంగళూరు	82.0	74.9	0.02	116.46	125.68
దొంగురూరు	80.4	66.7	...	18.78	85.87
మేర్కార	69.6	68.0	0.10	128.47	125.46
కొడైకనూర్	64.8	51.2	0.20	28.21	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.21 వర్షించెను కాకినాడలో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనవ్వుచి. కాకినాడలో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి విశాఖపట్టణములో 8, గోపాలపురంలో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. దక్కన్:—మేఘములు ఒకపాక్షాద్రుగనవ్వుచి. కడపలో ఆర్ద్రతతక్కువ. ఇచట పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నాటకము:—నెల్లూరులో 0.29 వర్షించెను. మేఘములు ఒకపాక్షాద్రుగ నవ్వుచి. శీతోష్ణస్థితి సమముగనవ్వుచి. ఉత్తర మద్రాసుతీరమున స్థానిక చినుకులు బడవచ్చును. యల్. ఆర్. సామ్రాట్.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

రాజభక్తులగు సిక్కులు

అమృతసరులో నెకసభ
రాజభక్తులగు సిక్కులకు ప్రత్యేకముగ రాష్ట్రీయముండల సంఘము లేర్పరచుటకు ఈనెల 24 వ తేదీని అమృతసరులో సభ జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

బిజ్జే బండ్:—నీరేపోయిన పీఠ్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమును గాని మూత్రముతోగాని పీఠ్యమును పీఠ్యమగుచున్న యెడల తక్షణం నిడవేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి గుచ్చన మొసంగును. ఎంత బలహీనుని కయిననూ రెండుగంటలలో సరములకు బలమునిచ్చి సంసార కుళుము ఆనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. వృత్తములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మా॥ సీ॥ 1 కే రు 3-0-0 వి. పి. చూరి నేరడు

ఆర్య వైద్యశాలము,
38 బై రాగిమతంపేడి, మద్రాసు.

లిట్టను ప్రభువు తూలు ప్రసంగము

డాక్టరు రవీంద్రనాథు, లిట్టను ప్రభువుగార్లు
జరిగినయు తర్రాప్రభువులములు

రవీంద్రనాథ బాగుగారితో

“పాతీసువారు భారతస్త్రియ మనభంగమును గావించుటనుగూర్చి చేయబడిన కేసువిషయమున మీనోటవెడలినమాటలనుగూర్చి ఆగ్రహమును వెల్లడించుటలో నాదేశీయులతో నేటిభవిష్యత్తునకు వారు నన్ను త్వరపెట్టుచున్నారు. మీవాక్యములను ప్రకటింపబడినవి మీవాక్యములు కావని యింతవరకు సాధికారమున నెట్టిప్రకటనయు జరిగినటు లగపడదు. వాని ఆర్థముది కాదని యొనము ప్రకటింపబడియుండలేదు. గాన నావాక్యములను చదివిన దేశీయులలో చాలముంది ఆగ్రహమును చెందియున్నారు. మిమ్మును మీకుటుంబగౌరవమును నేను స్వయముగా నెరిగినవాడనగుటచే మాదేశీస్త్రిలపవిత్రనమనకు కళంకము నాపాదించుటకును మాదేశీయులమనసు నొప్పించుటకును మీరు సాహసించుటనని నమ్మజాలక ధారాళముగ మీకు వ్రాసితిమి ననుట నావిధియని తలచి నేనీలేఖ వ్రాసినందులకు తమింపగోరెదను.” అని రవీంద్రనాథ బాగుగారు లిట్టను ప్రభువుకు వ్రాసిరి.

లిట్టను ప్రభువు లేఖ

“మీలేఖకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటలో నాఅభీప్రాయమును స్పష్టపరచగలిగినందులకు నేను చాలసంతోషించుచున్నాను. డాక్టర్ లోపాతీసువారిసమావేశముజరిగినపుడు నేనావాక్యములను నుడివితిని. దానిపైనే యీరాధాంతిమంతియును జరిగినది. చాలముంది కావలెనని అపార్థమును కలిపించుచున్నను నిజముగా సంశయించుచున్నవారుగూడ కొందరున్నారని విమర్శించుచువుంటే నేను గ్రహించగలిగితిని. అట్టివారి సంశయమును తొలగించుటయే నాముఖ్యాభిలాష. భారతదేశములో కొందరు స్త్రీలును కొందరు పురుషులు నని నా ఉద్దేశముగాని భారతీయులను స్త్రీపురుషులందరు—అని నా ఉద్దేశముకాదు. ఎటులైనా తత్వస్పష్టమై ననియే కాదుకొనియుండువారికి నచ్చుకొనెప్పుడు అనాధ్యక్షుని నేనెరుగనుగాన నా మిత్రులకు మాత్రమే సంశయించారని మొనరించుటకు నేను కోరుచున్నాను. భారతస్త్రిల కవమానమును కలిగించుమాటల నే ననలేదు. నే నవసారిను స్త్రీలపట్ల నాకుగల భక్తి అత్యధికము. అచట జాతిమతవిభేదమునే నేను పాటించక స్త్రీలవందన త్యధికముగా గౌరవించెను. నేను బ్రెటిషు దేశపు స్త్రీల సెలుల నవమానింపజాలనో భారతదేశపు స్త్రీలనుగూడ వట్లునే అవమానింపజాలను. కొందరు వ్యక్తుల దుష్ప్రవర్తనము నాకు రోత పుట్టించుటచే వారినిగూర్చి మాత్రమే నేనటుల నుడివితిని. ఆంగ్లదేశీయులలో కొందరు స్త్రీలును పురుషులును నీచముగా ప్రవర్తించుచున్నారని ఆదేశమువారికి మేలుగోరువారైతే న పరికించినా అంతమాత్రముననే అతడు ఆంగ్లదేశీయుల నవమానించెనని అరచనంతటి అవివేకము నాకు కలుగదు. నాప్రసంగమును నిరసించబూనినవారిలో కొందరు రాత్రిగౌరవసంరక్షణ మొనరించుటలో ఆంగ్లస్త్రీలందరును నీచరాజ్యదేశాని గూడ నిందించుచుండుచున్నారని భారతస్త్రిల పాతిసత్వభిక్షాతి జగద్విదితమైయుండ దానినినేను కావనజాలుదునా? కావన చెల్లనా? మహావృత్తము భారతాంగనల పాతిసత్వమునకు కళంకము నాకోపింప నెవనితరము? నేనటులనినచో నన్ను నిరసించుటాంక్ష యలపనిగాని భారతీయులపనికాదు. రాజకీయములకు కొందరు నీచవర్తనలు అల్పజాతిస్త్రిలపట్ల చిన్నచెప్పడ మని ఆశపెట్టి పాతీసువారు తమకు మానభంగము కావించిరని అట్టిస్త్రీలచే కేసులుచేయించినసంగతి నాకు తెలియగా నట్టివారినిగూర్చియే నేను డాక్టర్ లో నటులనుడివితిని. “భారతీయులు” అనినే ననుటకు కారణమేమనగా ఆపదమున నన్నిజాతులను మతములును ఇమడును గాన ప్రత్యేకముగా నేజాతివారికిని ఆగ్రహము కలుగకుండుటకే నేనాపదమును వాడితిని. ప్రస్తుతము విచారణలోనున్న కేసులనుగూర్చి నే నేమియును నుడువలేదు. అట్టి అబద్ధపు కేసులను తెచ్చిన స్త్రీలసంఖ్య అత్యల్పమేయనుగాని నేనీదేశమునకు వచ్చినచెట్లనే వానినిగూర్చి నాకు తెలియజేయబడెను. నావర్తనమును మీరు బాగుగా నెరిగియుండుటచే నేనట్టిమాటల నాడ జాలుదు నని మీరు నమ్మబోరని తలంచెదను గాని మీ వలె నన్ను రంగజాలిమిత్రులకు గూడ సంశయించారని ముగుటకే నే నీలేఖను వ్రాసితిని” అని లిట్టను ప్రభువు బాగుగారికి వ్రాసెను.

అనహామోద్యమ ప్రతికూలసంఘము

ఈసంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము జరిగిన బహిరంగ సభలో సంఘకార్యదర్శి ఎం. ఎ. ముక్కర్జీ (ఎం. ఆర్. ఏ.

మహాత్ముడు స్వరాజ్య పక్షము

రాయబారములు

రంగస్వామి నెహ్రూగారు 28 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా నుండి ఆలహాబాదు కు బయలుదేరిరి. అచట తెందుకోజులుండి పిమ్మట సిమ్లా కు వెళ్లెదరు. ఆలహాబాదులో స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభ జరుగును. ఆసభలో మహాత్మునకు పంపవలసిన ప్రత్యుత్తరమునుగూర్చి నారాలోచించెదరు. నెహ్రూగారు 28వ తేదీ ఉదయమున తారకేశ్వరమునకు వెళ్లిరి. 22వ తేదీని అచట అల్లరులు జరిగినను రాయబారములకాటంకమందువలన కలుగదని తెలియుచున్నది (ఆ. ప్రె.)

ఇంకొకవార్త

“స్వరాజ్యపక్షమువారిలో మీరు రాయబారములను జరుపుచున్నారనియు సర్వజనీదేవి గారికి మీరు సర్వాధికార మిచ్చితిరనియు పత్రికలలో వెలువడినవార్తలనుబట్టిమీరుగూడ కాంగ్రెసును వదిలిపోయెదరని ఆంగ్లేయిండియను పత్రికలు వ్యాఖ్యానములు చేయసాగెనుగాన నిజాభిప్రాయమును తెలుపగోరెదను” అని 18వ తేదీని ఎన్. హెచ్. డెల్టాంవాలాగారు మహాత్మునకు ఢిల్లీకి తంతివార్తనంపిరి “సమాధాన మేమియునులేదు. మీరు లేఖలన్నీటిరింపుచున్నాను. 28వ తేదీకి అనామదాబాదులో నుండును” అని మహాత్ముడు బదులంపెను” అని 22వ తేదీగల ఓయసుఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

తారకేశ్వరసత్యాగ్రహము

గొప్ప గలభా

22 వ తేదీ జన్మాష్టమియగుటచే ఆనాడు లక్ష్మీనారాయణవిగ్రహములను మహాంతరింబునండి దేవాలయమునకు గొనిపోవుట ఆచారమైయుండెను. ఆసమయమున సత్యాగ్రహులుగూడ ఉత్సాహము జరుపగోరిరి. రాయబారములు జరుగుచుండ నెవ్వరుమేజస్ట్రేటులదుట 500 మంది సత్యాగ్రహులు సచ్చిదానందస్వామినాయకత్వముక్రింద మేజస్ట్రేటుకు తీరపును తిరస్కరించి మహాంతుగృహమున చొరబడిరి వారిలోకొందరు దుష్టకర్రలను పట్టుకొనియుండిరినకూడ తెలియుచున్నది. అంతట గత్యంతరముగానక రవలబారువలనలెనని మేజస్ట్రేటుపాతీసువారి కాజ్ఞాపించెను. సచ్చిదానందస్వామికిని మరి 9 మంది సత్యాగ్రహులకును గాయములు చేరినను. అంతట గొప్ప గలభా జరిగెను. ఆగలభాలో మేజస్ట్రేటుకును ఇద్దరు హెతు కనిష్టేలులకును 16 గురు కనిష్టేలులకును కర్రచెబ్బులను రాళ్లచెబ్బులనుతగిలెను. 23 వ తేదీ ఉదయమునగూడ చిన్నగలభా జరిగినది గాని ఎవ్వరికిని చెబ్బులు తగలేదు.

22 వ తేదీనుండి మహాంతు, దాసు నెహ్రూగార్లతో ఈ వివాదాలను పరిష్కరించుటనుగూర్చి ఆలోచింపవారంభించెను. (ఆ. ప్రె.)

భారత స్వరాజ్యపక్షము

ఒక ప్రకటనము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, ఏ. రంగసామయ్యగార్లు 24 వ తేదీకిని ఆలహాబాదు చేరిరి. రంగసామిగారు 27 వ తేదీకిని నెహ్రూగారు 28 వ తేదీకి సిమ్లాలో నుండురు నెహ్రూబరు 1.2 తేదులనాటికి సిమ్లా చేజాలనిసభ్యులు తమచేదులను తాముపాదించదలచిన తీర్మానములను సమోదాయములకు నెహ్రూ, రంగసామిగార్ల కధికార మొనరించు లేఖలను వ్రాయవలెనని వారు ప్రకటించిరి.

కార్యసంఘసభ్యులు

టి. ఏ. మెర్వానీ (సంయుక్త), టి. ఎన్. కాక్రూలు (ఎంగ), ఎ. రంగస్వామి (ప్రవిడ), సి. రాఘవేంద్రరావు (మహాసాహాయీ) గార్ల నాయకత్వములకు ప్రతినిధులుగా వాసుగారు నియమించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఎన్. గారు లిట్టను ప్రభుని సమర్థించుచు నుపన్యసించెను. లిట్టను ప్రభువు సంగరాష్ట్రీస్త్రిల నుద్దేశించి అటుల పలుకలేదు. సంగరాష్ట్రీ స్త్రీలపట్ల లిట్టను ప్రభువును సాక్షాత్తులకందరికిని గూడ సత్యధికమగుగౌరవము కలదు. సరిగా చదువుకొనిన వారెవరును లిట్టను ప్రభువువాక్యముల కట్టి అపార్థమును కల్పింపరు. భారతదేశమున అరాజకమును సంతోషమును కలిగించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు గడంగుటచే వారట్టి అపార్థమును కల్పించిరని ముక్కర్జీగారు నుడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో బాంబువేయుట

ఒకడు చనిపోయెను

కలకత్తా మిర్జాపూరువిభిలో నున్న స్వదేశీ ఖద్దరుబట్టల దుకాణములోనికి ఎవరోయిదరు 22 వతేదీ రాత్రి యొక బాంబు విసరిరి. అందువలన దుకాణముయజమానులలో నొక రగు ప్రకాశ్ చంద్రవణికు టి. ఎల్. గారు చనిపోయెను. అతడు నాకహల్ జిల్లాలో ఫెన్సీగ్రామనివాసి. అతడునుండి ఖద్దరుబట్టలను తెచ్చి కలకత్తాలో విక్రయించుచుండెను. అతడు బట్టలనుకొనుటకు చిలుగాండుకు వెళ్లదలచియుండెను. 22 వతేదీ సతడు కలకత్తాలో బాకీలు వసూలుచేయుచుండెను. ఆరాత్రి 9 గంటలపుడు శ్రీ నాథబాబు అను కాతాదారుడు జమకట్టించుటకు 200 రూపాయలుపట్టుకొని దుకాణమువద్దకు వచ్చెను. అపుడు బాంబువేయబడి ప్రేరేపి. అపుడు వణికు శ్రీ నాథుగార్లును యిద్దరు పనివాండ్లును దుకాణములో నుండిరి. వారి కందరికిని గాయములుతగిలెను. వారిందరిని వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి. శ్రీనాథుగారు చట వాబూలమునిచ్చెను. బాంబు పడగానే యిద్దరుటనుండి పరుగెత్తుమండగా దారిపోవువారు వారిని అరెస్టుచేసిరి. వారిలో నొకనివద్ద నొకరివారిరు దొరకనదనిగూడ తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు

పాఠశాలలు

ప్రభుత్వోద్యోగుల పరిశీలన

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు పాఠశాలలను ప్రభుత్వోద్యోగులు పరిశీలింపగూడదని యదివరకు మ్యునిసిపలు సంఘము వారా తేషించుటవలననే దొరతనమువారు రెండెండపాలు మ్యునిసిపలు సంఘమును రద్దుచేసిరి. 19 గురు సభ్యులమై యిండియామంత్రి దావాచేసెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వోద్యోగులగు పాఠశాలలయినసెప్టిమరుతమపాఠశాలలను పరిశీలించుటకుమ్యునిసిపలుసంఘమువారు రనుమతించిరి గాని ఆపరిశీలనము సలహామాత్రమే అని తెలియుచున్నది. ఈవిషయమున వల్లభాయి పశ్చేలుగారు త్వరలో నొక ప్రకటనను గావించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

పించెను దారులు

రాజకీయమోదో ము

“ప్రభుత్వప్రతికూల మగు నాచార్యనమున పించెను దారులు సంబంధమును కలిగించుకొనినచో వారిపింఛములు రద్దుచేయుదును. వారికి ముందు తెలుపవలసిన అవసరము గూడలేదు” అని హంబాయిదొరనమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆఖిలభారత

కాశీర మహామదీయసభ

ప్రభుత్వమువారు రనుమతి నియ్యలేదు

దశరాసెలవులలో క్రీసగరమున నీసభను జరుపదలచి కాశీరప్రభుత్వమువారి అనుమతిని కోరగా వారు తిరస్కరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

నాగపూరు గోరక్షణశాల

ప్రారంభోత్సవము

నాగపూరులో నీఉత్సవము జరిగిన సందర్భమున నా సభలో కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను. పశుక్షీర సంరక్షణమునుగూర్చి పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారు భారతకావ్యసభలో నుపపాదించదలచిన తీర్మానమును సభవారేగ్రహముగ నామోదించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మాండలే ఆల్లరు

మేజస్ట్రేటు విచారణ

ఇంతవరకు పోలీసు మాపర్చెంటు మున్నగు సుద్యోగులను యితరులను 81 మంది సాక్ష్యమిచ్చిరి. కొంతమందిని అరెస్టుచేసిరి. పోలీసు ఉద్యోగులు ఆచోరకీయులున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 ఎ. ఎం. ఆగస్టునెల 25-వ తేది

సోమవారము

లిట్టనుప్రభువు సమాధానము

భారతీయ ప్రభువులపై లిట్టనుప్రభు వారో కించన చేరములు, పడు సేచమయినవి. వీరి సేచ మాషణము హిందూ దేశము నంతయు కలవర పెట్టెను. ఇట్టి సమాఖ్యాముల నుపసంహరించు కొనిటకు లిట్టనుప్రభువుగారి కనకాశ మియ బడెను. హైందవనాయకులు తమ మేమాగుణము నీ తిరుణమున విశేషముగ గనుబజచిరి. మరయొక దేశ మలో నెంతగొంద్రగోళము జరిగెదో యూహించ నచ్చును. భారతీయలిచ్చిన యవకాశమును గైకొని లిట్టనుప్రభువు తన ప్రవర్తనమును చక్కబడచు కొని యుండవలసివచ్చింది. అందుకుమారుగ లిట్టను ప్రభువుగా వెమిదేసిరి? రికింద్రనాథ కవివరుని తేవకు బదులువ్రాయుచు, లిట్టనుప్రభువుగారు నిర రిక సమాధానము చెలువబూసిరి. వీరి సమాధా నము పరిసేతులను వరింత క్షమభూయిష్టుము గావించి యిట్ల వెనకలాభము చెక్కిర్చబాలదు. తమ తప్పేదము నంగీకరించుటకు, వీరి సభికారక్షిప్త బాధించుచున్నది గాబోలు! రాజద్రోహ పరు లెందరో గిలిం గావించెడి సప్తమునకన్న, ఉన్నత వాసము నెలంకరించెడి పాలకుల అపవేకచర్యలు కేయిరెలు ఆధికకష్టముగిలింపెలపు. కర్జనుప్రభువు గారి నిరంకుశచర్యల ఫలితము హిందూదేశమునం దును అందు ముఖ్యముగ వంగదేశమునందును నేటికిని గనుపించుచున్నది.

లిట్టనుప్రభువు దూషణకలితము, ఎంత తీవ్ర ముగ నుండునో కాలమే చెలువగలదు. లిట్టను ప్రభువుగారి దూషణ వాక్యములను సమసింప వచ్చును.

“హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి, నన్నొక్క పయ ముప్పటికిన్నెను సభికముగ బాధించ జొచ్చెను అధికారులపై గల ద్వేషమునకు ఫలి తముగ, హిందూదేశపు పురుషులు తమ స్త్రీలను స్వగౌరవమునకు భంగకరముగ కల్పిత సేరములను మోపుటకు ప్రార్థనచేడరు. ఇది యంతయు, బోలెనువారి సవమాన కరుచుటచే.”

పై వాక్యములు హైందవజాతికంతకును ఎంత యవమానికరిమయిననో చెలువ నవచరము లేదు. స్త్రీలు మరణము నయినను సంతసముగ నాశించె దను గాని, మానహానికరములగు కార్యములను పురుషులకొరకయినను జేయబోరు. సజముగ మాన భంగము జరిగిన సందర్భములలోనే, స్త్రీలు ఒహి రంగము సేరములను మోపరు అట్టివారు కల్పిత మగు సేరములను ఆధికారులపై మోపుదు రనుట కన్న ప్రబలము వేరొకటుండవచ్చును. భారత

సాంప్రదాయములను గ్రహింపలేక, లిట్టనుప్రభువు అడనులో కాలుబెట్టెయిండును. మరల బయల్పడుట కవకాశమిచ్చెను, లిట్టను ప్రభువు వెలు పలకు రాకయన్నాడు.

వీరిసీతి జలికరము. లిట్టనుప్రభువు ప్రచురించిన సమాధాన మేమి? హైందవ స్త్రీపురుషు లనిన, జాతీయవాదులకు సంబంధించిన కొందరు స్త్రీలు, కొందరు పురుషులుమాత్రమే నట. లిట్టను ప్రభువు గారి తలంపు యిదియేనట. అటులగుచో, వీరుఎవ్వరై యుందురు? ఇట్టివాని జాతీయవాదులలో వెక్కు మంది యున్నచో, జాతీయవాదులందరకును కళంక మేర్పడుననుటకు సందియములేదు. లిట్టనుప్రభువు ధైర్యవంతుడగుచో, అట్టి నిదర్శనములను వేర్కొన వలసియింకెను. ఇప్పుడు ప్రచురించిన సమాధాన మునం దయినను వారట్టివని సేయజాలకబోయిరి. ఏ జాతీయవాదు లిందుకు పాల్పడిరో, వారు ప్రచు రించియుండవలసివచ్చింది. సి. వి. జి. వారెవరో చెలి పిన సంగతులను ప్రమాణముగ గైకొని, ఇప్పుడు వచ్చినట్లు స్త్రీజాతినీ పురుషజాతినీ దూషించుట, గవర్నరుపక్షపాతం దున్న వారికయినను పాడగాదు. ఇట్టి స్వేచ్ఛ నే చిట్టమును వీరి కొనగయింపదు. కాని హిందూదేశమునందు ఇట్టివన్నియు సాధ్య మగుచున్నవి. హైందవ నాలోకమును బహిరంగ ముగ దూషించుచున్నను, సరకుగొనువారు లేరు. రాజకీయ వ్యవహారములకొరకు, కొందరు పురుషులు తక్కువజాతి స్త్రీలను ప్రేరేపించి, తమ యశారవ మునకును దేశయల యశారవమునకును కారణ భూతమగు సేరములను మోపునలుల జేసిరట.

ఇటుల చెలువుల వలన, లిట్టను ప్రభువుగారి సేరము మాసిపోవునా? స్త్రీలు వీడలును తక్కువ జాతీయ రయినంతమాత్రమున, మానహానిక దారి జూపెడి సంగతులను తెలిపెదరా? బీదస్త్రీలు డబ్బు కాశించి ఇటుల జెప్పిరిని, లిట్టనుప్రభువు నెడకల్పింప వచ్చును. కాని, వ్రాజులెవరును వీరిచాడిల సంగక రింపజాలరు. స్త్రీలమాట యటుండవచ్చును. జాతీయ వాదులలో ని.దుకు పాల్పడినవా రెవరు? నాయకు లెవరయినను ఇట్టివారలలో గలరా? ఉన్నచో లిట్టనుప్రభువు స్పష్టముగ చెలిపియుండవలసినది. అట్టి దుర్మార్గు లెవ్వరో చెలిసికొనుటకు ప్రజల కవకాశ ముండెడిది. దుష్టులనుండి దూరముగ తొలగుటకు వీలయ్యెడిది. హైందవు లందరిపై గాకున్న మాన, జాతీయవాదులపై కిట్టి సేర ము ల ను మోపిన హిందూదేశము నవమానించుట గాదా? దేశసాభా గ్యముకొరకై పాటుబడినవారిలో, జాతీయవాదులే అగ్రగణ్యులుగ నున్నారు. అట్టివారిని దూషించిన చాలదా? లిట్టనుప్రభువుగారి ట్టి వ్యర్థపు సమాధా నము నెనగకపోయినను బాగుండెడిది. కర్జనుప్రభు వుగారి దూషణములవలన సంగదేశమున జాతీయ భావము ప్రజ్వలిల్లెను. లిట్టనుప్రభువుగారి నిందల నలన, నయ్యది మరంత బలపడగలదు. న్యాయత్ర్య సంపాదనకై ప్రజల నిది విశేషము పురిగొల్పుచో, ఈశ్వరరాజ్య ము నం దెట్టి సం ఘట నమును యూరకరాదని కనుగొనవచ్చును. లిట్టనుప్రభువు దూషణము హిందూదేశమున కెట్టి నష్టమును గలి గింపకున్నను, ఇంగ్లండుకును, ఆంగ్లజాతికిని తీరని యవమానము గలిగించుచున్నది. ఇట్టి పరిపాలకుని ఇంగ్లండు ఇంటికిపిలిపించుకొని మరయొకరి నాస్థాన మునందు నిలిపినగాని, తనకు గలిగిన కళంకమును మాపుకొనేజాలదు.

మద్రాసురాజధాని కక్కరలేదు

లి కమిషను సూచనలు మద్రాసు రాజధాని కక్కరలేదని, మద్రాసుశాసన సభవారు తీర్మా నించి హిందూదేశమునకు మార్గదిర్శకులయిరి. లి కమిషను సూచనలవలన ద్వవిధమగు నష్ట ములు గలవు. ఇప్పటికే హిందూదేశము శిల్పా వశిష్టమై యుండగ, ఇంకను యధికభారమును భరించుట దుర్బలము. సర్వసు యద్యోగులు లే కుండ హిందూదేశము జరుపక నగలదు. ప్రపంచ ములో నెక్కడను లేని యధికవేతనాద సాకర్యము లను సేవలుసర్వసు యద్యోగు లనుభవించుచు న్నారు. వీరికి ఎంతిచ్చినను, చాలుట లేదు. ఇక మేము భరింపలేము-మీ దారి మీరు జూచుకొండిని చెలువవలసిన తిరుణ మానన్న మ యి న ది. పోన, మీరు కూర్చున్న యధిక లాభము లేవి? ప్రజల స్వపరిపాలనాయము నకు మీరు ఎప్పుటి కిప్పుడు అడ్డుతిగులుచున్నారు. మీర సహాయముతో హిందూదేశము స్వపరిపాలనమును పొందుట, కల లొని వారి యను సభివ్రాయము నామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. సంస్కరణముల స మ స్త్య ను ముందుగ పరిష్కరించి ఆపమ్మల సర్వసులసంగతినీ యోచించియుండవలసినది. ఇందుకుమారుగ జరిగిన దేమి? లకమిషను రిపోర్టు జూచిన, ద్వంద్వప్రభుత్వ పథానముపై సదయాధారపడియున్నటులదంచును. మితవాదులు సయితము ద్వంద్వప్రభుత్వ మంత రించి సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ న్యాయత్ర్యము గావలయు నని నాయమిచ్చుచుంపె, అయ్యది చరకాలమువలకు నెలిచియుండవలసిన సూచించుట కడుంగడు పరుద్ద ముగాదా? మద్రాసుశాసనసభవారివలె హైందవ శాసనసభయు లకమిషను రిపోర్టును తరిస్కరించు నని తలంపవచ్చును. ఈవారిపు బ్రతిష్ఠాపత్రకలలో, హిందూదేశసత్తిగూర్చి ప్రభువుల సభలలో జరిగిన సంపూర్ణ చర్చ గాననగును. వృద్ధ ప్రభువులందరును సర్వసు యద్యోగుల కష్టములను నివారించవలయు నని ఎలుగెత్తిచాటిరి. సేవలుసర్వసు పలుకు బడి దగిన, హిందూదేశ మడుగంటునని ఇంచితకెపు ప్రభువుగారును, భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కన్నటికినిఅర్హులుగారని ప్రకటించవలయునని హరిసు ప్రభువుగారును, సెన్యబలము నుపయోగించి అధికారప్రతిష్ఠను సీలువ బట్టి పది సంవత్సరముల వరకు ఎట్టి యభివృద్ధి గలుగదని చాలువల యనని ఆంప్రీలు ప్రభువుగారును, ప్రపంచములో నెక్కడను సేవలుసర్వసువంటిది లేనియు దానికి దగుకొలడును పరిసేతు లధ్యాన్నమగు ననియు కర్జను ప్రభువుగారును, ఇచ్చవచ్చిన రీతినీ ప్రసం గించిరి. లి కమిషను పర్పాటులు తమ కిక్కరి లేదని హిందూదేశమంతయు నుష్కోషించుచుండు, వృద్ధప్రభువులుజేరి అట్టి భారమును బలవంతముగ మోపదరా? వా రటుల జనెదరనియే విదితమగు చున్నది. అటులగుచో, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకు బలవత్తరమగు కా.ణము మరయొకటి ఏర్పడు చున్నది.

కార్యనిర్వాహకద్యోగులు : శాసనసభలు

కార్యనిర్వాహకద్యోగులు, శాసనసభల యుత్తరపులను వాలింపవలయును. బాధ్యత గల దేశము లన్నిటలో నడిచెడి పద్ధతి యిదియే ప్రజా ప్రతినిధి సభలను నిరసించుటకు, ప్రభుత్వద్యోగుల కెట్టి యవకాశములేదు. హిందూ దేశమునందు మాత్రము సీత తారుమారగుచున్నది. శాసనసభలలో జరిగెడి వ్యవహారములు సీచములనియు నమ్మదగినవి గావనియు మలబారు కలెక్టరుగారు బహిరంగముగ చెలుపుట, ఇందుకొక నిదర్శనము. కలెక్టరుగారి కట్టి హక్కుకలదని హిందూపత్రిక తన ప్రధాన వ్యాసమున సమర్థించుచున్నది. హిందూపత్రిక జాపీన ఉదాహరణమునకును దీనికిని ఏమాత్రము సంబంధములేదు. స్వరాజ్యపత్రిక వ్రాతలను ప్రభుత్వ సభ్యుడు నిరసించినపుడు, మరల నాపత్రిక జవాబియగుటదాయని, హిందూపత్రికయడుగుచున్నది. స్వరాజ్యపత్రికకును శాసనసభకును గల సంబంధము పెరు. మలబారు కలెక్టరుకును శాసనసభకును గల సంబంధము పెరు. శాసనసభను గౌరవించుటకుగాని, దాని ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకుగాని, స్వరాజ్యపత్రిక బాధ్యత వహించుట లేదు. ప్రభుత్వద్యోగులట్టి వారు గారు. వారి చర్యలను ఖండించుటకును, నిరంకుశాధికారమునుండి ప్రజలను కాపాడుటకును, శాసనసభ్యులు బద్ధకింపబడెనయినారు. శాసనసభ్యుల ధర్మమిదియే. ఇందుకు సంస్కరణము లవకాశ మిచ్చుచున్నది. శాసనసభలో నడిచెడి ప్రశ్నలకులికపడి, కలెక్టరులు దూషింప మొదలడచో, శాసనసభల ప్రయోజనమంతరించును. ఉద్యోగులకు యిబ్బందిగ నున్నచో, పెరు మార్పులను వాడుకయోగింపవచ్చును. అంతయగాని, శాసనసభ్యులను శాసనసభలను దూషించుటకు వారికి హక్కులేదు. శాసనసభవారు మలబారు కలెక్టరు ధారణగారి తీర్మానమును ఖండించి తమ విధిని నెఱపెట్టిరి. హిందూపత్రిక గావించిన పిమర్శనము నిరాధారమని పెరుగి పిప్పనక్కరిలేదు. శాసన సభలను నిందించడి కలెక్టరులు, లిమ పద్ధతులను నిర్వహింప చర్చలు గొజాలరు.

గుంటూరు ప్రసిద్ధిగము
నల్ వాత్రిగారు గుంటూరులో ప్రసంగించుచు ద్వంద్వప్రభుత్వప్రధానము నిష్ఫలమనియు, సంపూర్ణ రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్య మవసరి మనియు చెలిపియుండిరి. ఇప్పుడు చెలిసిన సమాచారము ప్రకారము, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిందుకు భిన్నముగ నిశ్చప్రాయమును పంపరిని చెలియచున్నది. కృష్ణారావుగారి రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్య తీర్మానముపై చర్చ జరుగుచున్నపుడు, మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు మూసమునపొందెయిండిరి. అందుచే వాత్రిగారి గుంటూరు ప్రసంగముగూర్చి ప్రశ్న పెరు పరి లనేకము ఉడుగబడెను. మంత్రగారి యక్షప్రాయము వారి స్వంతిమా, వారి అక్షప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు వైకొనిన పిమ్మటనే లెమ నిర్ణయమును తెలిపిరా యని ప్రశ్ననడుగగ, ఇది సరిసమగు ప్రశ్నగాదని గ్రహముగారు తెలిప సరిపెట్టిరి. ఈప్రశ్న ఎటుల విరిసమో తెలియదు. మంత్రులు

ఆంధ్రుల
గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి
అక్షరూపాలు సమర్థింపవలెను
యథాశక్తి ని తోడ్పడుదు

కోశాధికారి కామేశ్వరరావు
చందాలు
ఇదివఱకు
46716-2-5
ఇదివఱకు
23720-12-9
పంతులుగారికి చేరిన వసూలు
కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుశెట్టిపేథి, మద్రాసు

శాసనసభకు బాధ్యత వహించునపుడు, మంత్రుల నిశ్చితాభిప్రాయమును కనుగొనుట, శాసనసభ్యులకు సహజము. మద్రాసు ప్రభుత్వసీతి కలగూర గంపవలె నున్నది. ప్రభుత్వమున భగమై, ప్రభుత్వాభిప్రాయమునకు మంత్రులు బాధ్యత వహింపవలయును. ప్రభుత్వాభిప్రాయమే మంత్రుల యభిప్రాయమని ప్రజలు నామాన్యముగ భావించురు. కాని గుంటూరు ప్రసంగమును తాము మంత్రీ, హాండాతో గాంపవలెదని, పాత్రోగారు చెలిపి మఱింత చిక్కుచెచ్చిపెట్టిరి. మంత్రీహాండాలోనుండి రాజ్యాంగవిషయములగూర్చి ముచ్చటించి నపుడు, వ్యక్తిగతాభిప్రాయములను ప్రత్యేకముగ చెలుపుటకు వీలుగలదా? అటుల చెలుపవలసివచ్చుట బట్టి మంత్రుల విషమస్థితిని గ్రహింపవచ్చును. వీరికి ముందుకు బోయిన నయ్యి, వెనుకకు బోయిన గొయ్యి. ప్రజానుకూలురగు మొగవలసిన నవనర మొకవంక గలదు. వేరొకవంక, గవర్నరుగారి యనుగ్రహముపై నాధారపడియుండవలసిన యవసరము గలదు. పాత్రోగారిక్కడనొక్కకాలును, అక్కడ నొక్కకాలునుజెట్టినటుల, వారి గుంటూరు ప్రసంగము తేటపరుచుచున్నది.

జల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు : ఎన్నిక హక్కు
జల్లాబోర్డు కధ్యక్షుల నెన్నికొనుహక్కును ప్రసాదించవలయునని, నరసింహరాజుగారు చెచ్చిన తీర్మానము, స్థానిక స్వపరిపాలనా మాత్రమే పాదరించెను. తుద కీ తీర్మాన మోడిపోవుట, శాసనసభ కవమానకరము. నరసింహరాజుగారు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన అధ్యక్షులు. అట్టివారు తమ బాధ్యతను గుర్రెటుంగక యీ తీర్మానమును ప్రతిపాదించియుండలేదు. అనుభవములన వారు సత్యము నెక్కుడు స్ఫుటముగ గుర్రెటుంగి గలిగిరి. అధ్యక్షులను ఎన్నిక మూలమున నేల : యమింప గూడదో, మంత్రీగారందఱుక కారణముల నయినను జూడకబోయిరి. వాక్తిబలము నాధారపడుచుకొని, ప్రజాశయములను భంగపఱుచుట ఎంతవిచిత్రమో యూహింపవచ్చును. జల్లాబోర్డుల కధ్యక్షుల నెన్నికొనలేని దేశము, స్వపరిపాలనమును నిర్వహించుట కెన్నటి కియినను తగియుండునా? జస్టిసునక్షమువారి చర్య యిట్టి దురభిప్రాయమున కవకాశ మియకమానదు.

పిమ్మజాతుల హక్కులు
నిమ్మజాతులవారికి బహిరంగ పీఠులగంప సేవ్యుగ నడుచు హక్కు న కట్ట పడికుండుట యత్యవసరము. తిర్యగ్గంతువులపట్ల జూపెడి యాదరణము నయినను నిమ్మ జాతుల పట్ల జూపజాలకుండుట, పరిహాసాస్పదము. వైకంలో నిట్టి కనీసపు హక్కుకొరకై న త్యాగ వామవలంబింపబడుచున్నది. మద్రాసు శాసనసభలో సంగీకరింపబడిన తీర్మానము నానుభూతి పూర్వకముగ నున్నది. నిమ్మజాతులధరణమునకు ప్రభుత్వమువారు జేసిన సహాయ మల్పము. శాసనసభల తీర్మానములవలన యిట్టి సమస్యలు సఫలముగానేవు. ప్రజలు దేశ సీతినగు రించి, అస్పృశ్యతను నివారించి, జాత్యైక్యమునకు బునాదులను నాలుచపుడే, పరిస్థితులు చిక్కబడును.

మలబారు పెనెస్పిచిట్టము
మలబారులో జట్టలను పేరబరగు భూస్వాములు రంతులను పెట్టెడిబాధలు, లొక ప్రసిద్ధ మయినవి. మోపిళా తిరుగుబాటులకుగూడ, యివియే కారణములని, నిజస్థితి నెరిగినవారు భావించుచున్నారు. అట్టిబాధలనుండి కొంతవరకయినను తప్పించుటకు, కృష్ణన్ నాయరుగారు ప్రయత్నింపగ, జస్టిప్రముఖుల వ్యవహారము. తుట్టతుదకు వీరు ప్రవేశపెట్టిన చట్టము సెలెక్టుకమిటీకి పంపబడెను. వ్యవహారము ముంచెలుల పరిణమించునో జూడవలయును.

నారాయణమిననుగారు
నారాయణమిననుగారు నిర్దోషులను నభిప్రాయము సామాన్యముగ ప్రబలియున్నది. వారిపై విధించిన యావజ్జీవశిక్ష కడుపాఠణమని, అనేక పర్యాయములు తీర్మానింపబడెను. అట్టి నిరపరాధిని వదలి వేయవలయునని శాసనసభవారు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వము వారు శాసనసభవారి తీర్మానమును గౌరవించెదరో లేక తిరస్కరించెదరో చూడవలయును.

గురూకాబాదు
మహాంతుక్తి
గురూకాబాదుగూరులను తిరుగా తనకు ఎకపరుపవలెనని మహాంతు చేసినదావాలో మహాంతు కనుకూలముగా తీర్పుచెప్పబడెను. మహాంతు దానినమలుపెట్టిన మోయనితోమిణింపుము వారు పంపియించు 23 వ లేదీ ఉదయమున 45 మంది అకాశీలను గురూకాబాదుకు పంపిరి. అకాశీలు హెచ్చుమంది అబ్దకవలెనని అవ్యతనము అకాశీలక్రికగూడ వ్రాసినది. గవర్నరుకు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించినపు డితికుడేని ప్రసంగముగూడ కిరీమణిసంఘమువారి ఆమనానమును పరిపరిచుటకీ కారణమైంది. (అ. ప్రె)

విదేశ చార్తలు

లండను ఒడంబడిక

ఫ్రెంచి పార్లమెంటులో చర్చ

కమ్యూనిస్టుల అల్లరులు

లండన్, ఆగస్టు 22 — హెరియట్ గారి ప్రకటన మన చర్చించుటకు ఫ్రెంచి పార్లమెంటు ప్రారంభించెను. హెరియట్ గారి కేంద్రములకు సంబంధములేకున్న చట్టోపన్యాసములు పెంట్ లోను పార్లమెంటులోను జరుగవచ్చుననునారు. వచ్చేవారము మ్యూన్సిపల్ చర్చ ముగియవనునారు.

కమ్యూనిస్టుల విధానములగుర్తి తెలియజేయువరకు చూపున ఆపుజేయవలెనను తీర్మానమును హెరియట్ గారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి. ఆపుజేయవలెనను తీర్మానము వీగిపోయెను. హెరియట్ గారి యుపన్యాసము లెట్లపక్షమువారు కొనియాడిరి. రైటుపక్షమువారు నివ్వరి ఆక్షేపించిరి. ఎదిలను మన్నించు విషయమై కమ్యూనిస్టులు చాల అల్లరిజేసి సభజరుగ కండ ప్రవర్తించుటచే నను ఆపుజేయక ప్రెసిడెంటుకు రిప్పి వది గారు.

నేటి యువయువకులకు ప్యాసిస్ పార్లమెంటుచే ఆపుజేయబడెను అదయశాసనమునుచర్చించువరకుననుచాలించి వలెనను కమ్యూనిస్టు తీర్మానము వీగిపోయెను.

మగ్డొనాల్డుగారి లేఖ

రూ రు ను ఖాళీయవిషయమునుగుర్తి తనకు బంపండిన పూర్వమే మగ్డొనాల్డు గారు ఉపన్యాస విషయముననే రూ రు ను పరిష్కారము గాకపూర్వమే అంబేద్కరుడెనని హెరియట్ గారు తెలియజేసిరి. రూ రు ననుగూర్చి ఫ్రెంచి, జర్మనులు తమ యభిప్రాయములకు ప్రత్యేకముగ తెలియజేసినా మగ్డొనాల్డుగారు న్యాయమని చెను తోచినను దైత్యు అభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. అందుచే మగ్డొనాల్డుగారిచర్చ చెప్పవటగాని లండను ఒడంబడికను నిరాకరించుమన్నారనిగాని అను అన్యాయము.

రిచిస్ట్రార్ లు

రెడ్డి, రిచిస్ట్రార్ వరల సమావేశమైనపుడు కొన్ని సమస్యలను రిచిస్ట్రార్ లు తీర్చును ఎత్తిజేయవలెననియు కాన్ లిబేరేషనుగుర్చి ప్రజాభిప్రాయమును పైకొనవలెననియు కమ్యూనిస్టుల గోరి కమ్యూనిస్టు తీర్మానములకు ప్రభుత్వతీర్మానములకంటె ముఖ్యమనియు వాటిని చెక్షము ఆలోచింపవలెననియు కోరిరి.

రాజయ బదిలను వదులించి కమ్యూనిస్టులు అరెస్టునిగ ఆరచుటకు మార్కుగారు లండను సభనుగుర్చి తెలియజేయుటకు పిలువకుండు. తుదకు అగ్నక్షేపము సవను నిలిపి జేయవలసివచ్చెను. ఒక కమ్యూనిస్టు సభ్యుని సభనుండి కొలంపవలసివచ్చెను. 21 సభలవరకు రాగూడవనిరి. మరల సభ సమావేశమైనను సావనజుసభ్యులకు సంతానమునుండి ఇడల లేదు. రెపటివరకు సభ నాపుజేసెననియు పార్లమెంటు సభ్యుని మార్గరతుగ తొలగించుటకు నిబంధన కాప్పనియు అగ్నక్షేపము నుడివెను.

జర్మనీపై గొప్పబాంతును లండను సభ మోసినను లండను ఒడంబడికను అంగీకరించవలెనని జర్మను ప్రజాపక్షమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు శక్తికొంచినలే పరిశ్రమనిట్టిని కట్టెట్టువలెననిరి.

రూ రు ను ఖాళీయవిషయము ఇనుపబాంతును జర్మనులపరమజేయవలెననియు తమపట్టును జర్మనుజాతీయములకు తీర్మానిం.

వచ్చేవారము గాన్ నిజాకమునకు కేన్సురుగ జాతీయ వాదులు ప్రవర్తించెనని అన్నిపత్రికలును తెలుపుచున్నవి. రెడ్డి నిరాకరించెద రనుచున్న దీనివలన రిచిస్ట్రార్ తప్పక ప్రజేయబడు ననుచున్నది. మరల ఎన్నికలు జరుగవలెననియు రిచిస్ట్రార్ ప్రజాభిప్రాయగు మందు ననుచున్నది.

రిచిస్ట్రారుతోటలు

లండన్, ఆగస్టు 21 — మెన్స్ బర్గ్, స్టెరిలిటిజ్ ప్రతి నిధులు బిల్లులను నిరాకరించిరి. తురంగియాప్రతినిధి ఓటునే ఇవ్వలేదు.

రైల్వేమార్కులనుగుర్చి ప్రవేశబెట్టుబడిన చట్టమును 2/3 మంది అంగీకరించిరి. బవేరియా, తురంగియా, వర్టెబర్గ్ మెన్స్ బర్గ్ స్టెరిలిటిజ్ ప్రతినిధులు ఓటులనీయ లేదు.

సామ్రాజ్య చమురుపరీక్షా

సంచారము

నిమిత్తమై వచ్చేవారము క్లయన్సుగారు మరతరులు బయలుదేరి సెడ్ ఫ్రెండుండా జెర్మానలం, డమాస్కస్, బాగ్దాదులకు బోయెదరు. అచటనుండి పెరిషియాకెగి అచటనుండి బొంబయి కేగెదరు.

మసోలు తగవు

లండన్, ఆగస్టు 22 — ప్రామును విసిగించుచున్న మసోలుచమస్య ఇంకొకరూపమును దాల్చుచున్నది. ఇరాకు సరిహద్దునుగుర్చి జరుగు జాతిసమితిసభకు తురుష్కప్రభుత్వము వారు తమ ప్రతినిధులను బంప నిరాకరించెదరని డెయిలీన్యూస్ పత్రికావిలేజిరి. కాకస్తాంబునోపిలునుండి తెలుపుచున్నాడు. దీనివలన జెవివాతీర్మానములు అసాద్యముగావచ్చు ననుచు న్నారు.

మసోలుచమస్యను తీర్మానించుటకు జాతిసమితికి అధికారములేదని ఆక్షేపించుటకు తర్కిలో ఉద్యమముకట్టిప్రారంభమగుచున్నది. తెలియుచున్నది తక్షణ మీవిషయమై మసోలుచమస్యనుగుర్చి పరిష్కారముగావలెనని తర్కి గోరుచున్నది. కాని ఇది ప్రత్యేక రాయబారమువలనగాని పిలువలేదనుచున్నారు.

అష్టనిస్థానులో చిక్కులు

తో వి యు టు ల చ ర్చ

బ్రహ్మపత్రికలు సరిగిట్టుట

లండన్, ఆగస్టు 22 — మార్కా సావియట్ ప్రచారమునకు ఆప్త నిస్థానులో విప్లవచర్యలకు సంబంధమేర్పడినది. రెయిన్ పేల్ గ్రాపుపత్రికావిలేజిరి తెలుపుచున్నాడు. ప్రిటిషునా (సామ్రాజ్య) మసోలుని కలుగజేయుచు ప్రాచ్యదేశములందు ఎంతటి విప్లవచర్యలైన ఆమోదించి బలపరుచుటకు బోలిషివిటు సంసిద్ధులగు నున్నారు. పెరిషియాలో రిపబ్లికనులు బ్రిటిషు పక్షవాదులగు నుండుటచే ప్రజాస్వామ్యవాదులవిషయము, రిపబ్లికనులవిషయము పెరిషియా రాజుపక్షము వారు తిరుగ డి బాధించుటలు సావించుటలు వారికి మద్దతు జేసి తోడ్పడుచున్నారు.

అష్టనిస్థానులో ప్రస్తుతము ఎదురుదేరిన అల్లరి రాచకీయములందు మరసాంప్రదాయము లేకుండ ఆమీరు ప్రభుత్వము వెంటబడి వర మాడ విశ్వాసముగల ముల్లాల, జేయుచున్నారు. పోకి సావియట్లు డబ్బును, సలహాను ఇచ్చుచున్నారు. కాబూల్ లోన్ను సావియట్లు ఏజెంటును, బాకారా సరిహద్దు కావలన్న సావియట్లు ప్రచారమును ధనమున, సలహాను ఇచ్చుచున్నారు.

బ్రిటిషు

రాయబారిని అవమానించుట

లండన్, ఆగస్టు 22 — మార్కాలో నున్న బ్రిటిషు రాయబారిని అవమానించెదరు. యమై లండనులో చాల చర్చజరిగెను. బ్రిటిషురాయబారి బండిగ నున్నదన్నమాట సత్యమని నమ్మకముగ తెలియుచున్నది. కాని బ్రిటిషురాయబారిలో సంబంధమును బెట్టికొనుటకు, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొనుటకును రషియనులకు మీలేకుండ వేగల వాండు చుట్టవేసిరి. ఈవిషయము రాకోవిస్కీగారికి తెలియజేయబడెను. మార్కాప్రభుత్వమువా రివిషయమును గూర్చి తిన్నగ ప్రవర్తించులెనని రాకోవిస్కీగారు జెప్పెదరు. రషియను చున్నది దీనివలన పరిస్థితులు బాగాపడవచ్చును.

సామ్రాజ్య

వాయువాస్త్రాప్రచారము

లండను, ఆగస్టు 22 — వాయువాస్త్రాప్రచారపు ధరలు ప్రాపవను విధానముకంటె సగము తక్కువగు నుండునని బ్రూసు గారు అష్టగ్రీయా ప్రతినిధిసభలో తెలియజేసిరి.

గ్రీన్ లండు వైమానిక పయనము

లండన్, ఆగస్టు 21 — ఆమెరికను వైమానికసంచారము హ్యాలిపాక్సు జేరినది తెలియుచున్నది. లోకపేల్లి వైమానికుని సంకల్పేదను లోకపేల్లి వైమానికు డింకను కనిపించుటలేదు. ఆమెరికను యుద్ధనౌకలు వెదకుచున్నవి.

గృహనిర్మాణ పనివాండ్రతగవు

అంతరించుట

లండన్, ఆగస్టు 22 — పనివాండ్రు యజమానుల మరతుల సంకీర్ణించుటచే గృహనిర్మాణ పనివాండ్రతగవు అంతమొందెను.

గృహనిర్మాణ పనివాండ్రతగవు జూలైమాసమునుండి జరుగుచున్నది. అందరు పనివాండ్రకు గంటకు వేతనములలో 1/2 పెన్ని ఎక్కువ ఇవ్వవలెననిరి. 1926 ఏప్రిలవరకు అములులో నుండున. 1925 ప్యారంభమునుండి వేవకాలపుపని గంటల 46 1/2 వారమునకు పోయిన కాలమునుగుర్చి సెల్ట్ర కమిటీవారికి తెలియజేసిరి.

ఎన్ ఎస్. చినాలోనుండి సముద్రములోపడిన విల్పిడ్ ఎలియాస వెంటుగాడు రెడ్స్ లో మునిగిపోయిరి.

భారతసంస్కరణముల విచారణ

ఇంగ్లండుకు తప్పసంతులను తెలియజేయుట

లండను, ఆగస్టు 18 — సంస్కరణ విచారణసందర్భమున కొందరి సాత్కమును తప్పగ ఇంగ్లాండుకు తెలుపుచున్నారు. ఆపార్థములకు, అపాహములను గుగజేయుచున్నారు. దీనిసంతయు ఇండియాలోనన్న బ్రిటిషు పత్రికా విలేజరులు జేయుచున్నారు. సంస్కరణ విచారణ అసలు ఆనుకొన్న విషయమునుండి దాటిపోయెనని ఆక్షేపనిగ తెలుపుచున్నారు. ఇండియేం డెంటు పక్షమువారికిని మిరగాదులకున అపుడే బండిండి మదిలెనని తెలుపుచున్నారు. సమూహి జన్నా శాస్త్రముగుర్చి అంత్యతీర్మానములను ప్రతిరూపముగ పరిపించు నుల జేయుటకై ముఖ్యవగు సంకతులను తప్పగ బ్రిటిషు పత్రికలందు ప్రకటింపగుచున్నవి.

మహాబాల్, జన్నా గార్లు బిన్నుమాగ్గును దొక్కిరని తెలుపుచున్నారు. హిందువులతో ఆలోచింప వుండగనే భారతస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు జన్నా గారు పూనుకొనిరి. తెలుపుచున్నారు. దానిని పలుకుబడిగల ఆంగ్లపత్రికా విలేజిరి తెలుపుచున్నాడు.

సంస్కరణములకు పూర్వమున్న పరిస్థితులనే మరల ప్రవేశబెట్టుటకు బ్రహ్మప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ప్రముఖులకు బెంగాలు మితవాదులు ఆక్షేపము వారును నియోజకాధికారమును ఎవరో విద్యాధికులకే ఈయవలెననుచున్నారనియు, సంస్కరణములకు పూర్వమున్న పరిస్థితులనే ప్రవేశబెట్టవలె ననుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. పరిపాలనములో భారతీయులకు కారక సలహానిచ్చుటకంటె ఇంకొక అధికారము గూడదనుచున్నారు.

బెంగాలులో ప్రభుత్వపక్షముగ ప్రచారము ఏర్పడుచున్నదనుచున్నారు. రాజుపక్షమునే ఆమోదించుచున్నారట. భారతపరిస్థితులను తప్పగ సర్వ రెవనాల్లుక్రాడుకు వెట్టప్రభువును తెలుపుచున్నారు. పోయిన ఎన్నికలు ఇంతకంటె లాభకరమగు సంస్కరణములు గావలెనని ఋజువుచేయుచున్నావని సర్వ సయ్యదు అలి ఇమాముగారు టైముస్ పత్రికలో ప్రాసిది దీనిని సెరవేర్చకపోవుట అగినే మనిపించుననిరి.

ఫ్రెంచి వైమానికడు

కోయినీ ప్రాంసు జేరెన.

రెవెన్యూ ప్రశ్నోత్తరము

“ఇకమీద కూడదు”

హౌమినియనుల యభిప్రాయము

లండన్, ఆగస్టు 21:—1925 లో గూడ వేంట్రిప్రవర్తనమును సాగించునవిషయమై అందరిలోడను ఆలోచింప న్యూపవుండండువప్ప అన్ని హౌమినియనులు ధనవ్యయము కారణముచే అక్కరలేదని ఏకాభిప్రాయమును తెలియజేసినవి. న్యూపవుండండు ప్రత్యుత్తరము రాలేదు.

లండన్ ఒడంబడిక

స్పాన్డెట్ గారిని ఖండించుట

ప్రెంచిస్ త్రికలకో పానలము

లండన్, ఆగస్టు 21:—లండన్ ఒడంబడికను ఆశీర్వాదించుచు రూర ఆక్రమణను అవకాశముగ గొని డాన్ నివేదికమున జెప్పబడిన వానికంటె ఎక్కువవరక పోకర్తములను జర్జనీనుండి పరాసులు లాగుటకు ప్రయత్నించెదరని స్పాన్డెట్ గారు మాట్లాడిన సంగతులను ప్రకటించుటచే ప్రెంచిస్ త్రికలకు పట్టరానికోపము నచ్చుచున్నది.

ప్రాంసు తనవ్యవహారము నెట్లు పరిష్కరించుకొనునది స్పాన్డెట్ గారు పురమాయించుటకు ప్రయత్నించుననియు స్పాన్డెట్ గారు ఆవిశేషముగ అన్నమాటల నుపసంహరించుకొను నటుల ముగ్ధులగుటకు జేయవలెననియు ఈకోడి ప్యారిసు పత్రిక తెలుపుచున్నది.

స్పాన్డెట్ గారి విధానము సాంఘికవాదుల ఆశయమునకు తగినదిగాననియు బ్రిటన్ వర్తకపు లాభములపట్ల స్పాన్డెట్ గారికి చక్కగ తెలియదనియు ఓచుపత్రిక వాకొనుచున్నది.

ప్రాంసుపట్ల బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయమువారి విధానము వైఖరి మేరయు మారలేదని స్పష్టముచున్నదని గాలోయిపత్రిక తెలుపుచున్నది.

జర్మనులు పరిహారముల నిచ్చుటకు

సంసిద్ధులగుట

లండన్, ఆగస్టు 21:—లండన్ ఒడంబడిక ననుసరించి ఋణమును ఏర్పాటుజేయుటకు ఒక బిల్లును రిచిస్ట్రగులో ప్రవేశపెట్టిరి. ప్రభుత్వ ఇనుపదారుల సామగ్రిను, పారిశ్రామికపన్నులను ఇచ్చివేయవలెనని ప్రభుత్వమువారికి ఉత్తరువు నొసరిరి.

మిల్లరండుగారి నిరుత్సాహము

లండన్, ఆగస్టు 21:—లండన్ ఒడంబడిక అసలు ముఖ్యమైన విషయమును ఏర్పాటుజేయలేదు. ప్రెంచివారికి జర్మను ఉపద్రవము ఎన్నటికి లేకుండజేయలేదు. స్పిట్ట హెడ్ వాకాదళ ప్రవర్తనజూడ ముగ్ధులగుటకు ప్రాంసు తేమమును లక్ష్యముజేయలేదని తెలియుచున్నది.

ప్రాంసును ప్రస్తుతమందున్న వైన్యమును తగ్గించరాదు. అదియే వారికి ఆధారము. రషి కూనుగూర్చి జాతీయమితివారియందు ఆశ ఉంచుకొని సయోజనము లేదనిరి. రషియా ఒడంబడిక నిర్ణయము, ఉపద్రవ కరమనియు మిల్లరండుగా రనిరి.

డాన్ నివేదికమును అంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 21:—ఫెడరలు సంఘమువారు డాన్ నివేదికమునుగూర్చి ప్రవేశపెట్టిన బిల్లులన్నిటిని అంగీకరించిరి.

వేల్పు యువరాజు

మ్యాయార్కుకు 24 వ తేదీని బయలుదేరెను.

చతురంగపు సభ

భారతీయుడు తెలివిగ మిచెలు అనునాతని ఓడించెను

గ్రీకుక ప్రాను ధిక్కారము

నుడికిరిగూకనుగారు భోక్త్యము కలుగజేసికొనుటచే ఉపద్రవము తొలగినది.

పారియటుగారి ప్రకటనము

లండన్ సభనుగూర్చి పారియటుగారు జేయు ప్రకటనమునుగూర్చి వినుటకు సభంతయు క్రిక్కిరిసి యుండెను. నిజమైనకాంతి ఏర్పడుటకు లండన్ సభ మొదటిమెట్టు. లండన్ ఒడంబడిక నూతన కేకమునకు ప్రారంభము. వెర్నెయిల్ను ఒడంబడికలో జెప్పబడిన అభయములకు భంగములేదు. ఈ ఒడంబడికను నిరాకరించిన ఉపద్రవ మేర్పడును. ప్రత్యేకముగ మనము ప్రవర్తించుటకు ప్రయత్నించిన భయమేర్పడును రాయబారము లన్నియు రూపువిధానముతో నిండినవి. రూపు సమస్యను ఎత్తివేయుటకు వీలులేదు. పరాసులు రూపులో నిలబడిరేని ఏకాకులకు నుండురు. అందుచే అంతర్మితమండలి సయోజ్యను ఏర్పరుచుకొనుటో, రూపులో నిలబడి ఏకాకులకు నుండుయెడ నిశ్చయించుకొనవలెను. అంతర్మితమండలి ఋణమునుగూర్చి ప్రెంచివారు ఎన్ని పర్యాయములో ప్రస్తావించిరి. డాన్ నివేదికమునుగూర్చి ఆలోచించక ఋణమును గూర్చి చర్చించుటకు వీలులేదు. ప్రాంసు కుపద్రవము లేకుండుటనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ ఒకసభలో ఆలోచించెదరు. జర్మనులు వైన్యమును తగ్గించి తమవరతులను నెరవేర్చవరకు కొలోను ప్రదేశమును ఖాళీజేయుటనుగూర్చి పరాసులుఆలోచించరు. మధ్యవర్తిత్వారా పరిష్కారమును ప్రాంసు నూచించుటచే లండన్ సభ భగ్గుముగాకుండ జేలేను. అని పారియటుగా రనిరి.

కాబూలులో చిల్త్రాయితెగవారు

తిరుగబడుట

ఆఫ్ నిస్సానులో తిరుగబాటు

లండన్, ఆగస్టు 11:—ఆఫ్ నిస్సానులోని నిమిత్తము చిల్త్రాయితెగవారు తమనాయకుని యజమాన్యముక్రింద కోర్టులో దాడినవ్వరి. అల్పి మూరును బట్టుకొనిరి. ఇది ఇండియాకు పోవుమార్గము. అమీరుకాబూలుకు తిరిగివచ్చుచున్నాడు. గజ పక్షమునుండి రషియాపత్రికలు ప్రతిపాల్ బ్రిటిషు ప్రచారముతో నిండియున్నవి. ఆఫ్ నిస్సానులో తిరుగబాటునకు కారకులు బ్రిటిషువజంతులే ఉత్తరవాదు లనుచున్నవి. బ్రిటిషువారుప్రాచ్యదేశీయులపై జూపుచున్న వ్యగ్రభావమును అణచుటకు తమకు తోడ్పడవలెనని బ్రిటిషుపనివాండ్రసహాయమును సోవియటు అధికారపత్రిక యడుగుచున్నది. ఆఫ్ నిస్సానులో ఆల్బర్గి సోవియటులకు భంగము కలుగజేయుటకే యనుచున్నదని రూటురు తెలుపుచున్నాడు.

లండన్, ఆగస్టు 19:—మాస్కోనుండి డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ వారర్ లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—కాబూలు శత్రువులచే చుట్టవేయబడెను. ప్రభుత్వము, వైన్యము నగరమునకు రాకుండ జేయబడెను. సంబంధములేకుండ జేయబడెను. అమీరును ప్రతిపాల్ముగ ఈయవ్యను మెత్తుడె ననుచున్నాడు.

అల్బర్గి ఖిమ్ము అనునాతని అమీరుస్థానే నియమించుటకు విప్లవకాములు ప్రయత్నించుచున్నారు.

వైవిధ్యములను గూర్చి లండన్ లోనున్న ఆఫ్ నిస్సాను రాయబారి ఏమియు జెప్పనైనను. మేము మాకాబూలు ప్రభుత్వముతో నిరంతరము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నారమనిరి.

సామ్రాజ్యమతములు

(ఆంధ్రసత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 23:—లండన్ లో సర్ యంగుహుజ్ డెండు ఆరేని ఆనుచులు అనేకులు ఆహ్వాదీయోవ్యను నాయకుడగు మహ్మదు అహమదుగారిని కలిసికొనిరి. ఇతడుగోము, డమాస్కసు పట్టణములను జూచివచ్చెను. యుద్ధమున మడసిన భారతీయోధులపట్ల బ్రిటిషునాయజూపిన కృతజ్ఞతను కొని యాడుటకు బ్రెటన్ లో నెలకొల్పిన స్మారకచిహ్నమును జూచెదరు. బ్రిటన్ లో ప్రజలకు విశ్వర్యముగలుగుగాక యని ఆహ్వాదుగారు ఆశీర్వాదము గావించిరి. తనసందేశమును సావధానముగ చిత్తగించెదరుగాక యనిరి. బ్రిటన్ వారు పాలింను అన్ని జాతులమీదను దయతో ప్రవర్తించునని ఆశించుచున్నాడననిరి. బ్రిటన్ ప్రజలహృదయ మెంతయు మంచది. దానిని మేము పొర్పించుచున్నారము.

ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక

లండన్, ఆగస్టు 20:—మాస్కో సోవియటు నిండు సభవారు లండన్ లో తమ ప్రతినిధులు ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడికకు పాటుబడినందులకు ఆభినందించిరి. ఇకముందు సోవియటు రషియా ప్రజలపై పన్నులభారము పడు ఒడంబడికను అంగీకరించరాదనిరి. ఋణములను రద్దుజేయు విషయమునకు జాతీయతత్వమునకు ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక విరుద్ధముగ లేదని రాకోవిస్కిగా రనిరి. తమకు లాభముగ నుండునటుల పరిహారము నిచ్చెదమనిరి. దీనిని అంగీకరించెదరనిరి. లేనిచో ఆస్తిదారులకును పత్రందారులకును ఏమియు లేకుండపోవును.

ఇతరవిదేశీయులతో సంబంధముల నేర్పరుచుకొనుట కీఒడంబడిక సాధనముగ ఏర్పడునని చిదిర్కాగారనిరి.

సోవియటుల అంతర్జాతీయపరిస్థితులను బలపరుచుననిరి. బోక్సివికు సిద్ధాంతములను నిర్ధారణ జేయుననిరి.

రషియా ఒడంబడిక రషియా బ్రిటిషువా రిద్దరికిని అనుకూలముగ నుండుననియు ఇద్దరును కలిసి పనిచేయవలెననియు నూసగు లారెన్సుకన్య బ్రిటిషు కార్మికపక్షము తరపున ప్రస్తావించిరి.

గ్రీకుక ప్రాను ధిక్కారము

ప్రభుత్వమువారి చిక్కులు

లండన్, ఆగస్టు 22: రాత్రి 11.30 కు రాపు నాకా కప్రాను ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువును నిలకఁగించుటచే అతడు గ్రోహియగునా కాదాయను ప్రశ్న బహుళమైనది. ఈకప్రాను తంతివలన నాకాదళమంతయు చీల్చివేయబడెను. ఇతడు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు నుల్లంఘించెనేని అతనిపై కఠినచర్యను దీసికొనెదరు. రాజీనామానిచ్చిన ఉద్యోగులను మరల ప్రవేశపెట్టుట ఇతనికిష్టములేదు.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనమున కేగిన మద్రాసు ప్రతినిధులకు రా. బ. సుందరాచార్యులుగారు విందుసంగిరి. అంతయు చక్కగ జరిగెను.

లండన్ తీరానములు

రిచిస్ట్రగు అంగీకారము

జాతీయవాదుల బెదరింపు

లండన్, ఆగస్టు 22: రాత్రి 11.50 జర్మను జాతీయవాదులు లండన్ ఒడంబడికను అంగీకరించుటకు ప్రయత్నములను జరుపుచున్నను అభయము కనుపించదు. ఒడంబడికను అంగీకరించనిచో నెల్లదని ప్రైస్మక్ గారు హెచ్చరించుచున్నారు. జాతీయవాదులు మరల రాయబారములను ప్రారంభించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలవనుచున్నారు. తమ సంపూర్ణ కార్యక్రమము అమలుజరుగవలె ననుచున్నారు. తమ బాగ్యత తమకు తెలియుననుచున్నారు. ఒడంబడికను అంగీకరించవలెనని జాతీయవాదులు చాలమంది కబురంపుచున్నారట. లండన్ ఒడంబడికను అంగీకరించక పోవుటచే కాలపారణము జేయుటచే చాల కష్టముగ నుండుననుచున్నారు.

భారతసంస్కరణములు

సిడెహ్ ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము

సరుఆలీఇమాంగారి లేఖ

లండన్, ఆగస్టు 19:—తాను సరుఆలీఇమాంగారియభిప్రాయములతో చాలవరకు ఏకీభవించుచున్నాడననియు భారతీయులు తమదేశములో సక్రమపరిస్థితులను నిలబెట్టుటకు బ్రిటిషువారిసహాయ మవసరమనియు భారతరాజకీయవేత్తలందఱును ఒకేయందేశ్యముతో నున్నారన్నచో సర్ ఆలీఇమాంగారితో అంగీకరించవనియు ముఖ్యవిషయములందే వారు భిన్నాభిప్రాయముతో నున్నారనియు పాశ్చాత్యవాగికము అంతరించిన వెంటనే సకలైశ్వర్యములుగలుగునని అతివాదుల యభిప్రాయమునియుఅంతగా నైతికవిహింసభేదములున్న భారతీయులకు పాశ్చాత్యప్రభుత్వపద్ధతులు రుచింపవనియు భారతీయుల మొదటి ఆశయము సక్రమపరిస్థితులనేర్పరుచుటయనియు దీనినినిలబెట్టుట మాకు పవిత్రమైన విధికృత్యమనియు బాధ్యత మాకుగలవనియు సిడెహ్ ప్రభువు ప్రెమ్ముపత్రికలో సర్ ఆలీఇమాంగారి లేఖకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

స్థానిక వార్తలు

మార్గహాండ్ పరిక్ష:—వరదల మూలమున మార్గ హాండ్ మైన్స్ పరీక్షలు 30 ఆగస్టున జరగక 27 పెట్టెల బయట జరుగును. గరఖాస్తులు 12 పెట్టెలవరకు పుచ్చుకొందునని ప్రెసిడెన్సీ మార్గహాండ్ సంఘకార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు.

మదరాసు మహాజనసభ:—వైభవవారి వార్షిక సాధారణ సమావేశము కలివారంనాడు (30 తేది) 5 గంటలకు యాసభామండలమున జరుగును. 1923 సాంవిత్విక నివేదికమును చదువుట, 1924 కు అధికారవర్గము నెన్నుకొనుట కార్యక్రమములు లభింపబడినందు తదితరములు కార్యక్రమమునందు గలవు.

హిందూమిషనరీ సంఘము - మతముమార్పు కొనుట:—6 సంవత్సరముల ప్రాయమునందు మహామర్మియమతిము స్వీకరించిన హిందూమదాలీగారు హిందూమిషనరీ సంఘమువారు ప్రకారము హిందూమతములోనికి గులాబ్ సింగ్ పారిసింగ్ అను వేరతో తిమమతమును మార్పుకొనెను.

నూగా:—అను ఆంగ్ల మాసపత్రిక, మద్రాసు జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రుల తరపున ప్రచురింపబడుచున్నది. మొదటి సంచిక వెలువడినది. వి. యెస్. శర్మ బి. ఏ. టి. గారు సంపాదకులు. సంవత్సరపు చందా ఒక రూపాయి. "నూగా" పత్రిక చిరకాలము వర్ధిల్లుగాక, యని కోరెదము.

శ్రీకృష్ణమందిరసభ:—36 వ సం॥ మహాశ్రీజయంతి యుత్సవము:—చెన్నపురి పెద్దనాయుని పేట వరదాముత్తియప్పకవిగారి 97 వ సంఖ్యగల శ్రీకృష్ణమందిరంబున 1924 సం॥ ఆగస్టు 26 వ తేది మంగళవారము సాయంత్రం 6 గంటలకు ప్రహృత్తి శోభింకపురం ఏ ఆర్. దొరసామి ఆయ్యంగారు వారలన సీతాకల్యాణకాలక్షేపము జరుపబడును.

శ్రీ పుండలీకవరద సభ:—చెన్నపురిగోవిందప్ప నాయుని పిథి నెం 62 రు ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి గురుస్వామి కెట్టివారికార్యాలయమును 26-8-24 రాత్రి 9 గంటలకు ప్రహృత్తి వి. కృష్ణచార్యుల నలన "నళిమాల, మణిగీవ కావమోదము" అనుచరిత్రమును పారికథాకాలక్షేపము జరుపబడును. భక్తవరదలదశకు విచ్చేయప్రార్థన.

రాకపోకలు:—ప్రాపెసరు సత్యకేతుగారు నిన్న ఉదయము యిచటికి వచ్చిరి. స్వామి శ్రద్ధానందగారి సలహా ప్రకారం చరదులచే నష్టపడిన మలబారు మొదలగు స్థానములకు వెలి సహాయసంఘ సేర్పరచెదరు. వీరిపెంబ ఆర్యసమాజ సభ్యులు; కేశవగారు మాడ నుందురు.

జి. ఆర్. హెల్మన్ గారు ఇండియన్ కాటన్ కమిటీ శ్రీకట్రీ థియేటరు నిన్నయిచటికివచ్చిరి. కెప్టెన్. ఎ. ఎస్. బ్రాక్ గారు నిన్నవచ్చిరి. మలబారునుంచి, ఎ. రాజనాయక్ (జిల్లాఫారెస్ట్రీజిస్టర్) మహమ్మద్ హుస్సేన్ సాహెబ్ గారు (రిజిస్ట్రేషన్ యిన్స్పెక్టర్ జనరల్) యిచటికి నిన్నవచ్చిరి. ఈజిప్టుమీదుగా కొలంబోనుండి విజయనగరం మహారాజుగారు, జయపూరు యువరాజు నిన్నయిచటికివచ్చిరి.

గవర్నరుగారు సవరివారముగా నిన్నరాత్రి బెంగళూరు వెళ్లిరి. రేపురాత్రి బెంగళూరునుంచి ఉదయండులము వెళ్లుదురు. త్వరలోనే తిరుచినాపల్లి తంజావూరుజిల్లాలను విడిచి పురటం.

సర్. ఆర్థర్ వాపుగారు మలబారుజిల్లా మల్లాపురము నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

టి. దేశికాచారిగారు మొన్నరాత్రి తిరుచినాపల్లి వెళ్లిరి (యంజనీరు) హరిగారు వెల్లింగటనుకు మొన్న వెళ్లిరి.

కొల్లెంగోడురాజు, రామనాథరాజు, దివాన్ బహుదూర్ కృష్ణనాయక్ గారు మొన్న వెళ్లిరి.

శాసనసభాభ్యుత్సాహి. డి. స్వామికన్నప్పగారు హిందూనక్షత్రగణితముపై ఉపన్యసించుటకు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారు రాహస్యనిమిషచే బెంగళూరు నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి.

ఫారెస్టు ఛీఫ్ యంజనీరుగారు ఒలహోడును నిన్న వెళ్లిరి.

సి. వి. నరసింహరాజు, ఎ. యస్. కృష్ణం పురము నిన్న వెళ్లిరి.

యామాబ్ హుసేన్ గారు బాంబాయినుండి నేడిచటికి వచ్చిరి.

మదరాసు కార్యరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు పార్టీ
చింతాద్రెపేట వోటర్లు టి. పి. మినాక్షిసుందరము విశ్వగారి (కాంగ్రెసు అభ్యర్థి) సహాయార్థము 1, గొప్ప ఊరే గింపు టుత్తవము బజరతోసహా బయలుదేరదీ 3. ఈ ఊరే గింపు ప్రాధున సాయంకాలముగూడా జరిగినది. నేపియర్ పార్కుకడ బహిరంగసభ జరిగినది. శాసనసభ్యుడు టి. ఆది నారాయణ కెట్టిగారు అభ్యుత్సాహముగా నుండిరి. డాక్టరు కామత్, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, జి. రంగయ్యనాయుడు, సుబ్రహ్మణ్యశివగారు వోటర్లు మద్దతినిచ్చి కాంగ్రెసు పార్టీవారికే వోట్లనియవలసిన దని చెప్పిరి. చాల జయప్రదముగా సభజరిగి ముగిసినది.

పెరంబూరునకు అభ్యుత్సాహముగా వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు, భక్తవత్సల నాయుడుగారు నిలవబడిరి. ఇరువురును కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందినవారేకాని భక్తవత్సలనాయుడుగారు అనుభవముకలవారు సమర్థులు. వీరియందుగల అభిమానము చూపుటకు క్రిందటి కలివారము ఒక బహిరంగసభ జరిగెను. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అభ్యుత్సాహముగా నుండిరి. వీరు భక్తవత్సలనాయుడుగారి ప్రవర్తనము, అనుభవము, సమర్థతలనుగూర్చి తెల్పి వారికే వోట్లనియవలసినదని చెప్పిరి. పి. ఆదికృష్ణ నాయకగారు, ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్ గారు, అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు, నళేశ్ మొదలియార్, వి. సభాపతికెట్టిగారు వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు రెండువార్యసము తిచ్చుటకన్న కార్యకలతేమియు సహాయము చేసి యొగరనియు, వారికి వోట్లనిచ్చుట కూడవనియు, భక్తవత్సల నాయుడుగారికే అన్ని వోట్లను ఇయ్యవలసినదనియు వోట్లను పెచ్చరించిరి. సభముగిరి నాయకులు వెదలిపోయిన తర్వాత వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు రుచించి భక్తవత్సలనాయుడుగారి దివరకు చేసినపనులను విమర్శింప మొదలుపెట్టిరి లోడనే వోట్లను వీరిని శేలిచేసి, ఉపన్యాసము చెప్పనీయక అల్లరిచేసి, అభ్యంతర పెట్టిపాగిరి. తరువాత శాస్త్రిగారు యింకొక మూల నింకొక సభ నేర్పించేయగా అచటగూడ నిట్టిగోలమే జరుగగా వారు వెదలిపోయిరి.

కాంగ్రెసు కార్యక్రమము

బహిరంగసభలో రాళ్ళు పెంకులు ఎగురుట

3 మరు మనుష్యులకు గాయములు తగిలుట

వైద్యశాలకు తీసికొని పోవుట

పెద్దనాయకంపేట వోటర్లు నిన్ననొక బహిరంగసభ జరుప నేర్పాట్లుచేసిరి. శివజ్ఞానంపార్కులో 6 గంటలకు జరుగవలెననుకొనిరి. జి. సుబ్రహ్మణ్యకెట్టి గారికి వోట్లనిత్తమనుకొనిరి. వీరికి ప్రత్యక్షిగానున్న సుబ్రహ్మణ్యమొదలియార్ గారు అచటనే 4 గంటలకే ఒకసభ నేర్పాట్లుచేయించెను 6 గంటలకు కాంగ్రెసుపార్టీవారు వచ్చిరి. వారితో పోలీసు సభా ఇన్స్పెక్టరు గారు అచట మీటింగుచేసెందుకు మీలదని చెప్పిరి. ఒకసభ జరుగునపుడు అచటికి 200 గజముల దూరమునకులోపల నింకొక మూలసభచేసిరి. యిచ్చు ప్రేక్షకులు 150 మంది గలరు. మొదటి సభలో 30 మందికిలోపుగా నుందురు. రెండవసభ మొదలుపెట్టి ఆదికేశవులుగారు లేచి ఉపన్యాసము మొదలుపెట్టినప్పటికి రాళ్ళు పెంకులుపెక్కరినవి. ముగ్గురికి చెబ్బలు తగిలినవి. వారిని వైద్యశాలకు పంపిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారు మొదలగు ప్రముఖులు రాళ్ళరప్పలు పెట్టికొట్టించువారికి వోట్లనిచ్చుట తేమనూ ఆలోచించునడని ఉపన్యసించిరి. ఈగలంలే ప్రత్యేగ లకు నష్టదాయకమైనది. ఇదియే కాంగ్రెసు పార్టీకి బలము నిచ్చినది.

బీడిల కేసు:—

బీడిల కేసు:—పి. అబ్దుల్ కరీం అనునతడు తానుచేయు బీడిలమారిన బీడిలుచేసి తనపేరుతో అమ్ముచున్నారని గవర్నరు విచారించి అట్టిది ఆపుచేయగలదని మదరాసు సివిల్ కోర్టులో యస్. అబ్దుల్ కరీం, మహమ్మద్ ఉమ్రాసాహెబు అను వార్లమీద కేసు తెచ్చెను. సివిల్ కోర్టువారు వాది కనుకూలముగా తీర్పునిచ్చిరి. ప్రతివాదులప్పలు చేయగా జడ్జిన్ తెంకట సున్నారావుగారు క్రిందికోర్టు తీర్పును మార్చి, ప్రతివాదులు తమ బీడికట్టపై, పూర్తిపేరు ప్రకటించవలయుననియు మరి కొన్ని నూదలతో తీర్పుచెప్పి కేసును సమర్థతతో విచారించిరి.

పశ్చిమ తరములు

(కుక్రవారము తరవాది)

వరదల్లు

సి. రామంగారెడ్డిగారు.

ప్ర (1) నిరుటి సంవత్సరము టిన్నె వెల్లి, గంజాం, విశాఖపట్నంజిల్లాలలో వరదలచే నష్టపడినవారికి సహాయార్థము వెచ్చించిన సామెంత.

(2) ఇటీవల మలబారు తంజావూరు మొదలగు జిల్లాలందుకలిగిన వరదనష్టములకు సహాయముచే వెచ్చించిన సామెంత.

జిల్లా ఖర్చుపెట్టినదబ్బు

జ (1) టిన్నె వెల్లి తేదు

గంజాం 2000

విశాఖపట్నం 4500

(2) మలబారు 2 000

తంజావూరు 5000

తిరుచినాపల్లి 5000

కోయంబూర్ 50 0

నీలగిరి 250

వలసపోవుట

క్రిమాన్ శశిభూషణ రథమహాశయోగారు

ప్ర (1) 1921-22, 23, యాయూడుసంవత్సరములలో గంజాంనుండి బర్యాకునలసపోయిన కూలీలసంఖ్య ఎంత?

(2) అస్సాంపోయినవారి సంఖ్యఎంత?

(3) ఈరెండుచోట్లకుపోయిన ఆడవారెందరు, మగవారెందరు?

(4) హిందూదేశములో చిటగాంకుతర్వాతను మదరాసు రాష్ట్రములో మొదటిదిగాను గంజాంజిల్లా కూలీలను పంపుటనిజమా?

(5) ఈపోయిన కూలీలపని విషయమై అస్సాం, బర్యాకులలో ప్రభుత్వమువారు చేసిన విచారణఫలితా?

(6) బర్యాకు వచ్చువారి పనివిషయము కనుగొను బాధ్యత వారువచ్చిన రాష్ట్రప్రభుత్వము వారిదని బర్యాకువైనాన్న కుంటి వారన్నది నిజమా! దానివిషయమై ప్రభుత్వమువారు చేమిచేయ నాలోచించుచున్నారు.

జ: 1. తెలియదు.

2. 1 జూలై 1920 నుంచి 30 జూన్ 1921 వరకు 1454 మంది

.....19211922 1001.....

.....19221923 786.....

3. 10) కి 35.8 మంది ఆడమంది అస్సాంపోయిరి. 100 కి 51 మంది మగవారు. ఇది 1922-1923 జూను నెలఖరవరకు తెలిసినది. 1921, తెలియదు.

4. కాదు. చిటగాంకువిషయము తెలియదు.

5. అస్సాంనుగూర్చి తెలియదు. బర్యాకుగతి తెలియదు.

6. బర్యాకు వైనానుకమిటీవారన్నది తెలియదు.

గవర్నరుగారికి స్పెషల్ ట్రైను

సత్యమూర్తిగారు

ప్ర: 1. గవర్నరుగారు ప్రత్యేక రైల్వేమీద పోవుట మానినందున గవర్నరు మొంటుమలిగిన నిలవతదాయ మొంత

2. ప్రత్యేకరైల్వేలోతప్ప గవర్నరులను తీసికొనిపోమని రైల్వేకంపెనీలన్నవా? అనుచో ఎందులన?

జ: 1. తెలియదు. 2. లేదు.

పశ్చిమోద్రమున బాంబులుచేయుట

కె కోటిరెడ్డిగారు

ప్ర:—1. పశ్చిమోద్రజిల్లాలలో ప్రజలనుచంపుటకు బాంబులను తయారుచేయుటనుగూర్చి కలిగిన అలజడి ప్రభుత్వమెరుగునా, 2. అనుచో ఆపరిశితులకునుకూలముగ ఏమిచర్యతీసికొన్నారు, తీసికొనెదరు.

జ:—1. 2. ప్రజలను చంపుటకై బాంబులను తయారుచేయుట ప్రభుత్వమువారికి తెలియనచ్చి ప్రత్యేకపోలీసుదళమును పెట్టి బాంబులను తయారుచేయుచోట్లు కనిపెట్టి, వాటినిదాచి చేయుటకు చర్యతీసికొన్నారు.

సి. నళేశ్ మొదలియార్ గారు

ప్ర:—1. కృష్ణాజిల్లా విభజనచేయుటచే పోలీసు మాపరిండ్లెంట్లతో నొకదానిని సృష్టింప నెంచిరా? 2. అనుచో దీనికి ప్రావిన్సియల్ పోలీసువారుగూడ అర్హులేనా 3. నవంబరులో ఫించనుపుచ్చుకొనునట్లేయగారిస్థానమునకు ప్రావిన్సియల్ పోలీసుఉద్యోగికి పోవుటనిజమా? ఇందును గూర్చి ఏమైన ఉత్తరువులనిచ్చిరా?

జ:—1. 2. ఈ విషయములనుగూర్చి గవర్నరు మొంటువారాలోచించుచున్నారు.

3. ఫోలీఅయినతర్వాతగాని ముందుగానే ఉత్తరువీయము.

బాంబాయి, ఆగస్టు 22:—... నార్మండా మెయిలుస్టీరు రు మామూలుగా ఉదయము రావలసినది సాయంకాలము 4 గంటలకు వచ్చినది. (ఆ. ప్రెం.)

మా నేజరు:— ఆంధ్రహాజీరీమిల్సు,
(1458) బెజవాడ, పశ్చిమగోదావరి.

శ్రీమహాంధ్రరామాయణము

కృత్రిమమర్మణ మహాత్మ్యము. కడప

23 తేదీని కడపలో బ్రహ్మశ్రీ కావ్యశ్రీ జనమంచి శేషాద్రి శర్మగారిని గౌరవించు నిమిత్తము వెంకటగిరి సంస్థానాధీశ కుమారరాజుగారు శ్రీరాజా వెలుగోటి సర్వజ్ఞ కుమార కృష్ణయ్యచేంద్రబాబుద్రవారా ఆధిపత్యము క్రింద ఒక మహాపండితసభ కూడెను.

ఉదయం సుమారు 8 గంటలకు వేనవేలజనులు శ్రీయంత బ్రహ్మశ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారియింటివద్ద కూడిరి. ఆపల శ్రీరామచంద్రుని పటము నలంకరించి వాద్యములతో శ్రీయంత శర్మగారి గృహమునుండి బయలుదేరి పురరాజభిక్షుల వెంబడి తిరిగి ఆపల శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి దర్శనార్థమై దేవుని కడపకు చేరిరి. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారికి అర్చనాది మంగళ హారతులు సమర్పించి శ్రీరాజాగారికి పుష్పమాల సమర్పించి ఆపల సభామండపము బ్రవేశించిరి. సభామండపములో శ్రీ రాజాగారు ఉచితాసనముపై గూర్చున్నపిమ్మట బ్రహ్మశ్రీ శేషాద్రి శర్మగారు ఆంధ్రదేశమున పలుప్రదేశములనుండి వచ్చిన గీర్వాణాంధ్ర పండితమహాజనులను శ్రీ రాజాగారికి పరిచయముచేసిరి. తాంబూలాది సుగంధపుష్పములను సభాజనుల కెల్లరకు సమర్పించి పిమ్మట శ్రీ రాజాగారితోను పండిత శిఖా మణులతోను సభాపాలకుల మరల కడపనగరమును చేరిరి. కడప నగరము చేరినపిమ్మట బీదప్రజల కెల్లరకును శ్రీయంత శివారా పిచ్చయ్య బి. ఏ. గారియొక్కయు శ్రీయంత కె. గుండూరావు బి. ఎ. బి. ఎల్. కి. గారియొక్కయు శ్రీయంత సి. పి. బాబురావు, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. కె. గారియొక్కయు ఆధిపత్యముక్రింద అన్ని దానము జరిగెను. అనేకమంది బీదప్రజలు సంప్రదించి కరుణగా భుజించిరి.

శ్రీయంత పాశం ముద్దుకృష్ణయ్య తియ్యేటక భవనములో మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బహిరంగసభ కూడెను. ఆ సభకు జనులు మిక్కిలముగా వచ్చిరి. సభామహాసభముగా నుండెను.

స్వాగతోపన్యాసము

సమూహసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయంత కామార శ్రీనివాస రావుగారు ఆంధ్ర సమాజేశ్వరైన బ్రహ్మకల్లరకు పురవాసుల పత్యునను, శేషాద్రిసంఘముపత్యునను వ్యాదయవ్యూక్త స్వాగతమొసరి. స్వాగతోపన్యాస మొనరించిన "సర్వజ్ఞ" బిరుదాంశులై రాజమండ్రియంతఃకీర్తనలగాంచిన శ్రీవేంకటగిరిసంస్థానాధీశ కుమారరాజుగారిని సభవాలెరును ఏకగ్రీవముగా సభాధిపతిగా నుండగలగా శ్రీకుమారరాజుగారు జనుజయధ్వనులు మిన్నముట్టి సభాధిపత్యమును స్వీకరించిరి.

అంతట పి. పిచ్చయ్యగారు సభకు రాజాల సంకులకు కుమారణ గోరువు పంపిన తంతివార్తల చదివి వినిపించిరి.

ఆపల శ్రీయంత. కె. గుండూరావు బి. ఎ., బి. ఎల్., గారును, ప్రొద్దుటూరు. శ్రీయంత. శేషశాస్త్రిగారును శ్రీరామాయణగ్రంథముయొక్క ఉత్కృష్టతగ్రంథకర్తలయొక్క శక్తి సామర్థ్యములను వెల్లబెట్టిరి. శ్రీయంత. జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారిచే రచింపబడిన రామాయణమునుండి కొన్ని భాగములనుండి ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణమును శ్రీరామచంద్రునకు శ్రీమహారాజాగారి ఆధిపత్యముక్రింద అంకిత మొసగిరి. అటుపిమ్మట ఈ పురవాసులు బ్రహ్మశ్రీ శర్మగారికి భక్తి పూర్వకముగా అనేక కానుకలను శాలువలను సువర్ణబిరుదులను ఒసంగిరి. శ్రీమహారాజుగారు భక్తి పూర్వకముగా ఒకజత అమూల్యములగు రెండు వివ్యశాలులను రెండుపందలా పదహారు రూప్యములను నిండాలు భక్తితో సమర్పించిరి.

శ్రీయంత కుమారరాజుగారు తమ్ము ఈసభకు అధ్యక్షులుగా ఆహ్వానించినందులకు ఎల్లరకుభక్తిపూర్వకముగా వందనము లర్పించి సభను జయప్రదముగా నిర్వహించి మరకడప మండల వాసులయొక్క కృతజ్ఞతను బ్రాహ్మై సభను చాలించిరి.

రాత్రి శ్రీ కుమార రాజాగారి గౌరవార్థము దీనరక్షకసభవారు ఆదేశపములూ పాదుకాపట్టాభిషేకసాటకమును నేత్రానందకరముగా బ్రదర్శించిరి. శ్రీ కుమార రాజాగారు నాటకమును విశించి యానందించి దీనరక్షక సభాధ్యక్షులగు శ్రీయంత బి. పి. దేవరాజులు నాయుడు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారికి నాటకకళలను అభివృద్ధి నొందించుచున్నందులకు వారికృతజ్ఞతను వెల్లెపుచ్చి పురజనులెల్లర వీడ్కోలి బొంతాయి మొలులతో చెన్నపురి చేసిరి.

పలుప్రదేశములనుండి ఈసభను గౌరవించుటకు వచ్చిన పండిత మహాజనులకును శ్రీ ఆంధ్రరామాయణ గ్రంథకాశకులను ముద్రాపకులను అగు శ్రీయంత వావిళ్ల వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారికి సభను చక్కగా నిర్వహింపగలిగినందులకు ఈపురజనులకును సన్మానసంఘమువారికిని గ్రంథకర్తలగు శ్రీయంత బ్రా

హ్మశ్రీ కావ్యశ్రీ జనమంచి శేషాద్రి శర్మగారికిని సభాధ్యక్షులకును వహించిన శ్రీ వేంకటగిరి కుమార రాజాగారికిని మావినయవూర్వకవందనము లర్పించుచున్నాము:—

వెల్లాల రామకృష్ణశాస్త్రి.

* * * *

కడప హైస్కూలునందు ఆంధ్రపండితుడును, నుప్రసిద్ధ కవియు నగు బ్రహ్మశ్రీ కావ్యశ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు రచించిన ఆంధ్ర శ్రీరామాయణముయొక్క కృత్రిమమర్మణము మహాభక్తముతో వేంకటగిరి కుమార రాజుగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఈనెల 23వ తేదీన జరిగెను. దత్తమండలమునం దనేక స్థలములనుండియు, నెల్లూరునుండియు చిత్రూరునుండియు చెన్నపురి నుండియు పండితులు వేచేసిరి.

ప్రాధున 8-20 గంటలకు కవియులగు శేషాద్రిశర్మగారి యింటివద్దనుండి మేళతాళములతో పండితులును, పాదసంకుపెద్ద నునుపూర్వము గుంపులుగూడి జేవునికడపయందుకు శ్రీ వేంకటేశ్వరాలకు సమకు బయలుదేరిరి. చక్కని బ్రాహ్మణులలో అచ్చొత్తినబడియుండు కవిగారి గ్రంథము మంగళకరముగా నలంకరింపబడిన ఒక సమాసంబునందు గొంబొబడియె. కుమారరాజుగారిని సభాధిపతిగా వావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారిని కొనివచ్చిన మోటారుబండి శేవునికడపసమీపమున పోతగింపురు కలిపికొనెను. వేనసాను కమటిమెంబునను కొందరు డిప్యూటీమేజర్స్ తాంబూలాబోగ్గు మెంబులను కుమారరాజుగారిని ఎదుర్కొని దేవతాసను తిన్నగ నడిపించు కొని పోయిరి. గుడిలో అర్చనలు జరిగినపిదప అందరును గుడికి ముందుగా నుండు మంటపమున గూర్చుండిరి. అప్పుడు కవిశిష్యులగు శేషాద్రి శర్మగారు అచ్చటికి వేచేసి సభసంకులకుంచి యుండుపండితుల నందరిని ఒకకొకరినిగా కుమారరాజుగారికి యాపి వారి వారి యోగ్యతలను పొగడిచెప్పిరి. కుమారరాజుగారు పండితులను చూచుట కెంతయు సంతసించిరి. కవిగారిగ్రంథము యథావిధిగా భగవత్సన్నిధ్యమున నుంచినపిదప సభ ముగిసెను. కృష్ణదేవి రాయలవారిచే గుడి కట్టించబడినవాటినుండియు కుమారరాజుగారిరాక గుడియందు ప్రథమరాజద్యంబు బి. సి. పి. రామచంద్రరావుగారు కుమార రాజాగారితో చెప్పి, తాను రాజుగా రాజ్యమాయు భక్తుడుగా శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిదర్శనార్థముగూడి కిచ్చె ననియు కుమారరాజుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సాయంత్రము 8-20 గంటలకు ముద్దుకృష్ణ నాటకభవనమునందు విద్యుత్సభయొకటి సమాజేశ్వరమైనను, ప్రేక్షకుల చేతను పండితులచేతను సభ క్రిక్కిరిసి యుండెను. కరతాళధ్వనులు చెలంగ కుమారరాజుగారు జనమధ్యనుండి మెల్లమెల్లగ వారి చేరికొనును అలంకరింపబడిన సభావేదికం దేరిరి. వన్నెగాంచిన ప్రేక్షకులలో మి. గా. రాలు అనంతపురంనుండి బి. రామేశ్వరరావు ఎం. ఎల్. సి. గారును రాయలబహుమతి. యం నరసింహా చార్యులు ఎం. ఎల్. సి. గారును వావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారును, ఖాకా బహదూర్ మంజుమిమియ్యగారును తిరువతినుండి నాగపూడి కుప్పసామయ్యగారును మొదలైనవారుండిరి. ప్రార్థనపద్యములతోడను క్లోకంబులతోడను సభాకావ్యక్తము మారంభమయ్యెను. శ్రీయంత కామార శ్రీనివాసరావుగారు సభతైత్తో, గంభీరచరణంబులతో కడపజిల్లాయొక్క చారిత్రిక గౌరవమును పావనతేత్రములను నగులకు కడపజిల్లాయొక్క నుప్రసిద్ధకవులను పేర్కొనుచు తమస్వాగతోపన్యాసమును చదివిరి. ఆంధ్రమండలముయొక్క కవులకు నిరంతరము చేయుతయొగలి బహూకరించిన అగ్రాసనాధిపతి వెదలయొక్క గొప్పను శ్రీనివాసరావుగారు ముఖ్యముగ స్తుతించిరి. కడపజిల్లా కవుల నెందరో వేంకటగిరిసంస్థానాధీశులు గౌరవించియుండి యు అటువంటి సంస్థానాధీశులు నేటిదినము కడపజిల్లాకవి నొకరిని గౌరవించుటకు కడపకే స్వయముగ నేతెందుట గొప్పయదృష్టమనియు కడపజిల్లా కెంతోగౌరవనియు చెప్పి శ్రీనివాసరావుగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమును ముగించిరి.

తరువాత శ్రీయంత శే. గుండూరావుగారు కుమారరాజుగారిని అగ్రాసనాధిపత్యము వహింపజేసిరి. ప్రొద్దుటూరు శేషశాస్త్రిగారు గుండూరావుగారి ప్రార్థనమును ఆశీర్వాదించిరి. కరతాళములచే సభవారు తమ యంగారమును సూచింప, కుమారరాజుగారు అగ్రాసనాధిపతిగాను బుట్టకరించిరి. జలతారుచే బంగారుచే మెకయు ఒక్కపాక మొకదాని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు శ్రీనివాసరావుగారు అధ్యక్షునికంఠంబునవైచిరి. పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు తమయవస్థానమును చదువనారంభించిరి. పండితవర్గము కియ్యవలసిన గౌరవమును కడపపురవాసులు తనకిచ్చినందులకు కుమారరాజుగారు కడప

పురవాసులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనము లర్పించిరి. ఈసన్యాసములో రామాయణగ్రంథముయొక్క ప్రాముఖ్యమును కొనియాడిరి. ఎన్ని భాషాంధ్రాంధ్రములున్నను, ఎన్ని నాటములు, కావ్యములు, పాటలు, చారిత్రికము, వీధికాటకములు రామాయణమయములపై నన్నను, రామాయణముయొక్కమా ధన్యము, ఖనన, నీతినిశేషములం దిగి సామర్థ్యము. రామాయణముపై ఇక వెన్ని ప్రాసించు ప్రాసంబులు. వారి ముఖ్యప్రాయమున శేషాద్రిశర్మగారి కావ్యము మిగులగొప్పదనియు, తేనుగు భాషయందుండు ప్రమాణగ్రంథంబులలో నొకటిగానుండబోవు ననుటకు నందియ మేమిలేదనియు చెప్పిరి. బ్రహ్మచర్యపూరితమును తెనిగించుచే, నాటకాది యితర కావ్యంబులు రచించుచుటచే, శేషాద్రిశర్మగారు ఇంకెటుముంటే విశేషకీర్తిని సంపాదించి యున్నారని చెప్పి తమయాస్థానమునందుండి తొడుకాలువలు, 216రు కర్మగారికి బహుమానముగా పంపించెదమని వాగ్దానముచేసి, కుమారరాజుగారు తమయవస్థానమును ముగించిరి. టెల్లూరు దొరసామయ్యగారు. ఎం. ఎల్. సి. కట్టయించి రామలింగచెడ్డిగారు. ఎం. ఎల్. సి. వేదమువేంకటరామశాస్త్రిగారు, జయంతి రామయ్యపంతులుగారు, శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిగారు, నెయిలి పట్టభారమూర్తిగారు మొదలైన శ్రీముఖులవద్దనుండి, తమ శాలుమికి నచ్చి పంపిన జాబులను, కేంద్రములను పరూరు పిచ్చయ్యగారు సభామహిమను చదివెరి.

కడపలో వైశ్యవర్గముల బోగనాథం వెంకటసుబ్బయ్యగారును, పత్తిం ఖావులుకెట్టిగారును కవివర్గముకి బయవైనవంగారుకడియములు తొడిగి, అతనిపై విలువగల గాలవలగప్పి. ప్రాసమునుండివచ్చిన వల్లూరు రామయ్యగారు ఇంకొక కలువను చదివించిరి. నెల్లూరునుండివచ్చిన కవికెట్టి వెంకటయ్యకెల్లంకునయ్య వీరులు పరూరాజులవంతున చదివించిరి. వెంకటగిరి జగన్నాథశాస్త్రిగారు 20 రూపాయలు చదివించిరి.

చేసిన సుగ్రాధులకన్నీటిని కృతజ్ఞతను వెల్లెబుచ్చును, శేషాద్రిశర్మగారు స్థితవదనంబుతో తనచేతులకు ఘనమైన శృంఖలలను ప్రేమచే కడపపురవాసులు తగిలించినర చెప్పిరి. ప్రేమసాశములచే జనులు తన్నుగట్టినందుకు వారి నెప్పుడు మరవక, వారియువకారమునకు తగుఫుట్టుతె తనగ్రంథంబునగనబడుతునని చెప్పిరి. ఈగ్రంథంబును వ్రాసెయిగిన్ని, తనకు మరకరాని ద్రవ్యసాహాయ్యమొనరించి, గ్రంథమును ముద్రణము గావించిన వావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారికి ముఖ్యముగా తమకృతజ్ఞతను కవిగారు వెల్లెబుచ్చిరి. తరువాత గ్రంథమాసము పండుకొన్ని పద్యంబులు చదువబడి, విశర్చింపబడి, నదస్యల మెప్పు నడసెను

సభను జనుప్రదముగా జరిపిండును, సభ్యులపను, అగ్రాసనాధిపతి గారికిని, విరూపక్షిచ్చ శాస్త్రిగారు వందనములర్పించిరి. సభ 7 గంటలకు ముగిసెను. అగ్రాసనాధిపతిగారు 28 తేదీ రాత్రియే కడపనడలిరి. కవిగారిగ్రంథముపై పండితులచే విపులమైన విమర్శమునకు 23వ తేదీన రెండు సభలు జరిగెను. ఆసభలకు వావిళ్లకొను నుబ్బరావుగారు దయచేసిరి. శాంతికొరకు పి. శతకోపాచార్యులవారు వైష్ణవబ్రాహ్మణులకును, కామార శ్రీనివాసరావుగారు మధ్యబ్రాహ్మణులకును, కామి శేట్టివేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు స్మార్తబ్రాహ్మణులకును సమారాధనలుగావించిరి. కృత్రిమమర్మణోత్సవమును జయప్రదముగ కొనసాగించి, అత్యుత్సాహముతో పనిచేసిన వారలలో శ్రీయంత సి. పి. బాబురావుగారిపేరు మేల్కొనలెనియున్నది. ప్రజలందరు అత్యుత్సాహమును వెల్లెబుచ్చిరి. 23వ తేదీనాడు మాడ కొన్ని బహుమానములు చదివించబడినవి.

కడప } సి. పి. రామచంద్రరావు.
24.8.24 } శ్రీధరు కడప.

సిన్హాపదర్శనము

సర్ మాల్ కాం ప్రాల్లిగారు ప్రారంభముచేసిరి

సిన్హా, ఆగస్టు 22:—బిధిలేక రాజప్రతినిధి యెచ్చటికో పోయియుండుటచే సిన్హా చిత్రకరాభివర్ధనసంఘమువారి 52వ వార్షిక ప్రదర్శనమును సర్ మాల్ కాం ప్రాల్లిగారు శేటిసాయంకాలమున ప్రారంభము చేసిరి. ప్రదర్శనములో మిక్కిలి చక్కనిపటమునకు రాజప్రతినిధి యిచ్చ బహుమానము 'లాహూరాక్ గోర' (సిటిరంగ)నివ్రాసిన తెధిటునెంటుకర్నలు ఎ. ఆర్. ఓ. మ. మెకేనర్తగారి కొసంగబడెను.

పంకాబు గవర్నరువర్ధులను

లాహూరు ఆగస్టు 22:—ఆగస్టు 27వ తేదీన పంజాబు గవర్నరు సిన్హానుండి బయలుదేరి అంబాలాలో 28-29 తేదీలలో నిలిచి తిరిగి 30వ తేదీన అంబాలానుండి బయలుదేరును. తరువాత పింసాన్ రోడ్ గర్గాక్, డిల్లీలకు పోయి నెప్టెంబరు 6 తేదీకి ఆయన తిరిగి సిన్హాపవర్ధమును. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా 23:—అగడ్త నిర్మింపఁగాలుకానిననన్వయము శతము లో మొదటిదిమున ప్రత్యేకపట్టునకు సర్దిమొంగు బట్టియు, మంత్రలనెత్తనముల నిమిత్తము 16030.0 రూపాయల పేమాం డుండందును (అ. పే.)

గాంధీమహాత్ముడు

అహమ్మదాబాదులో సన్మానము - ధనసమర్పణము

అహమ్మదాబాదులో కార్యకర్తలసంఘమువారి ధర్మపాఠశాల విద్యార్థులు స్వయంముగా వడికిన నూలుచండలను 28 వ తేదీ సాయంత్రము మహాత్ముడు సమర్పించిరి.

“మరల చేటికి మీపరిచయము కలిగినందులకు చాల సంతసించుచున్నాను. మీరు విద్యనార్జించినచో గాని కార్యకర్తలసంఘమునకును శ్రేయస్కరమగుచున్నది. మీరు నేర్వచున్న విద్యను సర్వముగాని ప్రాత్యక్షముచేయుచున్నాను. మీరు పరిశుభ్రమును ఆచరణలోనికి తీసుకొనివచ్చినారు. మీరు నూలు చండలమును సమర్పించుచున్నారని సంతసించుచున్నాను. దేశమునకు మేలుచేయుచున్నది నుచున్నందున. మీరు నూలుచండలమును ఆంగ్లముల వారును విద్యజాతులవారును ఆరిమరికలను అభ్యంతరములను లేకుండ కలసిపోయియున్నట్లుచే మీరు మార్గదర్శకులుగూడ నయితిరి. మీరీ సమభావమును స్పష్టమున నొందించినారు. పాఠశాలను నడుపినవిద్యార్థులు గూడ నీ సమభావమును విస్మరించగూడదు” అని మహాత్ముడు వారికి బోధించెను

కార్యకర్తలసభ

సిమ్మట మహాత్ముడు సంతీకమున ఏర్పడునట్లు కార్యకర్తలసభ మొట్టమొదట జరిగెను. అసెంబ్లీ కార్యకర్తల పక్షమున శ్రీమతి అనసూకా చౌదరిగారు మహాత్ముడు 8000 రూపాయలను సమర్పించిరి.

“మహాత్మునికాలము విలువలేనిది. దాని నాక్రమించుటకు మహాత్ముడు ముందుగా మహాత్ముని సర్వము చేయలేనని కార్యకర్తలందరూ అధికముగా కోరుచున్నారు. 1918 వ సంవత్సరము మాకు స్వరణకు నచ్చుచున్నది. అప్పుడు మహాత్ముడు మాకు సన్మానమును చూపించెను. సర్వస్వమును సమర్పించి మహాత్ముడు మాకు బోధించెను. మహాత్ముడు కార్యకర్తలను తన పిమ్మట మాసంఘమునందలి సభ్యుల సంఖ్య చాలతగ్గి పోయినది. కాని ఇప్పుడు 12000 మంది సభ్యులున్నారు. నెలకు సందాయము 2500 రూపాయలు వసూలుచున్నది. చిల్లరవలనలకు సమైక్యముగా మునిగిపోయితిమి. మాయానియను జ్వారాను మధ్యవర్తిత్వమున అట్టితగవులను పరిష్కరించుకొనుచున్నాము. 20 పాఠశాలను, ఒక వైద్యశాలను నడుపుచున్నాము. సభ్యులకు తక్కువవడ్డీకి బడులన్నియునున్నాము. ఖర్చును విక్రయించుచున్నాము. మ్యూనిసిపాలిటీవారికి మాయిబ్బందలను తెలుపుచున్నాము. మాపత్రికను 5000 ప్రతులు వారమునాకొకసారి ముద్రించి ఉచితముగా పంచిపెట్టుచున్నాము. మహాత్ముడు మాకుబోధించిన ఆశయములను మరువలేదుగాని అప్పుడు మాని తిప్పిపోవుచు మరల చేరుకొనుచున్నాము” అని కార్యదర్శి నడిచెను.

ఇంకెవరైన నేమైన జెప్పెదరా? అని మహాత్ముడు అడిగెను.

ఇంకొక సూచనకై కార్యదర్శిగారు కావలెనని యొకరును, యజమానులు మా నాయకులను బాధించుచున్నారని యొకరును తెలిపిరి.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

“ఇది నామధ్యమే. ప్రపంచమునందెక్కడను. ఈ వృక్షచ్ఛాయను పని మనేకయున్నట్లు గావించితిమి. ఈవృక్షమును ప్రభుత్వమునందలి కొనియింట నొకభవనమును కట్టించగలకై మనకింకను కలుగలేదు. మీపాతకమున నొక్కపదమే యున్నది. సత్యము అనుపదమును పరిగా నాచరింపనేర్చుకొనివానడెన్నడును తలవంచ వలసరములేదు. మీకు సహాయము చేయుచున్న వారందరూ మీనేపక్షులు. వారు తప్పుచేసిన మీరు వారిని తొలగింపవచ్చును. మీపక్షులకు బాగుగా నెరవేర్చుట వారిని నియమించుకొనుట మీ ఆశ్రయము కారణము. మీ గృహమును మీకప్పుడైన రీతిని మీరు వ్యయపరచవచ్చును. మీ ఆభిప్రాయములను స్పష్టముగా తెలుపుట కన్నడును జంకగూడదు. కార్యకర్తలదేవరీతిని బానిసగాడు. గుజరాతులోను అహమ్మదాబాదులోను నివసించు మీరు మీందువులను మహాత్ముడియలను విడదీయగూడదు. ఎవరు సమగ్రముగా అట్టివారిని కార్యదర్శిగా నియమింపవలెను. కార్యకర్తలలోనే యొకరు కార్యదర్శిగా నుండట ముంచిదిగాని యొకను అధితికి మీరు రండేర్చు యజమానులు మీ నాయకులను బాధించుచుండుట వింతగాదు. మహాత్ములకును కార్యకర్తలకును జనకపుత్ర న్యాయము చెల్లదగినదిగాని అధితిగూడ యొకను ఏర్పడలేదు. యజమానులు మీ నాయకులను బాధించినపుడు మీరు ద్వేషమును పెంచగూడదు. నేను చెబుచున్న నుండగా మీరు దీర్ఘకాలము సమైక్య సాగించియు దోర్లనము లొనరింపలేదని విని చాలసంతసించితిని. ఒకవేళ కైకి విడుదలచే మధ్యవర్తి పరమమనే మీరు న్యాయమును బడయగలగుదురు. ఆశక్తి కలుగవరకును మీకు జయము కలుగదు. మీకు మంచి అనుభవము కలిగినదిగాన నికమీరు తొందరపడి సమైక్యములను, కట్టినచో మరల లొంగగూడదు. ప్రభుత్వమును మరెవ్వరికీ వేరొనగూడ నేర్చి

యుండవలెను. మీరు నూలు చండలమును నేతపనిని నేర్చియున్నచో మీకిక నెట్టి భయమును కలుగదు. మీరు దర్శనసములను వదలివేయవలెను. మీ లాభమును చూచుకొనవలెను. మీసంఘమునందలి సంఘము మనదేశమునందు మరెచ్చటనుగూడ లేదు. దీనిని మీరభివృద్ధి నొందింపవలెను. దేశమున కంతకును మీరే మార్గదర్శకులు కావలెనని మహాత్ముడు వారికి బోధించెను. (అ. ప్రె.)

బర్రా శాసనసభ

రంగూను, ఆగస్టు 22:— వచ్చే శాసనసభలో విచారించబడుటకు ఒప్పకొనుటకు 20 తీర్మానములను గురించి నేటి మధ్యాహ్నమున టెట్ల టీసీకొనబడెను. వానిలో యొకటి తీర్మానము లున్నది. కార్యకర్తలసభకు గురించి నారాయణ రావుగారి తీర్మానము శాసనసభవారి అనుమతిలేకుండా ఏమనుజునికగాని ఏకంపెనీకగాని ఏకాధికారము నీయగూడదని బాక్లగారి సిఫారసు 25 తేదీకి నియమింపబడిన నల్లమందు లైసెన్సులను తీసివేయవలసినదని బాతాగారి సిఫారసు, భూమితనఖా బ్యాంకులనిమిత్తమై బియ్యపుకంట్లోలు నుండి వచ్చిన రికోట్ల రూపాయలను నిలవ చేయవలసినదని మాంపూగారి సిఫారసు, రాజ్యాంగ సంస్కరణములను గురించి మాంగ్ పూగారి తీర్మానము ప్రతిపక్షసభ్యులు వరకునుగురించి బాపాగారి తీర్మానము ఈరెండును 28 తేదీకి యేర్పాటు చేయబడినది. ఇచ్చటనే నివాసముగా నున్న భారతీయులను రాష్ట్రీయ సర్వీసులలో నియమింపవలసినదని యస్. యస్. కోలండాగారి సిఫారసు కొంత మంది డి. బి. జీపాల్ గారు తొలగింప వలసినదని పేషెన్. సి. ఖాగారి సిఫారసు ఈరెండును 29 తేదీకి యేర్పాటు చేయబడినది. (అ. ప్రె.)

మాంగ్ డిన్నగారి తీర్మానము

రంగూను ఆగస్టు 22:— జాతీయపక్ష నాయకు డగు మాంగ్ డిన్నగారు విదేశ సంబంధములను రక్షణవిషయమును తప్ప మిగతా శాఖలన్నియు రాష్ట్రీయపరమగునట్లు చేయవలసినదనియు అట్లు రాష్ట్రీయపరమగు శాఖలు ప్రజామిత్రైఖ్యలు గావలెననియు బర్మాసర్వీసులను రాష్ట్రీయ పద్ధతులమీద నేర్పరచుటకు బర్మాప్రభుత్వమువారి కధికారముండవలెననియు వచ్చే బర్మాశాసనసభలో ఉపపాదించురు. (అ. ప్రె.)

సం॥ రా॥ పోస్ట్ అండు ఆర్. యం. యస్. మహాసభ

అల్లాబాదు, ఆగస్టు 22:— వై సభయొక్క రి వ సమావేశము నేడు జరిగినది. స్టేట్ కాన్సిలు సభ్యుడు గా॥ సయ్యద్ రజా ఆలీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షుడు ఉపన్యసించుచు, మిగులు ఆదాయమును శాఖను అభివృద్ధి చేయుటలో గాని సర్వీసులోనున్న యుద్ధ్యులమేలుకొరకుగాని ఉపయోగింపవలెనని చెప్పుటలో తానును అంగీకరింతునని చెప్పెను. దినమునకు పెక్కుగంటలు పనిచేయుటయు, నెలపులు లేకపోవుటయు, పల్లెటూరి ఆఫీసులలో నున్నవారికి మాటాడు దిక్కునను లేకుండుటయు మొదలగు విషయములను జూచినయెడల లోపములను సద్గుణముచేసి సాధ్యమైనంతవరకు టి. టెలిగ్రాఫు శాఖ సర్వీసులను సమానమైనవానిగా చేయుట ప్రభుత్వమువారి విధియైయున్నట్లు కనబడుచున్నదని అభ్యుక్తుడు చెప్పెను. సన్మాన సంఘాభ్యుత్థుడు అల్లాబాదు పోస్టు మాస్టరు పండిత్ కుంజ్ దేవారి అవాసుగారు జనరలు పెక్కుటరి పండిత మంజేవారిగారు యూరసియనులను భారతీయులను అనేక మంది పోస్టుమాస్టరులు ప్రతినిధులుగా వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

స్టేట్ కాన్సిలు

గా॥ జి. పి. వల్లేశుగారి తీర్మానము
ఆగస్టు, మదరాసు 22:— వచ్చే స్టేట్ కాన్సిలు సమావేశమున యొకటిగున తీర్మానము నుపపాదించునని గా॥ జి. యస్. వల్లేశుగారు నోటీసు నిచ్చిరి.
పోయిన జూలైమాసమున యెన్నడును కనివినియేరగని వరదలవచ్చి మదరాసు రాజధానిలో దక్షిణ పశ్చిమభాగముల యందు యెన్నరాని నష్టములను కలుగజేసినందువలన వరదబాధితులనువారికి సహాయము చేయుటలోను రాజధానిలో పలుచోట్లనాశనమైన వంతెనలు మొదలగువానిని బాగుచేయుటలోను మదరాసు ప్రభుత్వమువారి కగు విశేషభర్మను సహాయము గానుండుటకై కేంద్ర ఆదాయములనుండి యిండియా దొరతనమువారు కోటిరూపాయల గ్రాంటును ఉచితముగా నీయవలసినదని సభాయుక్తుడు రాజప్రతినిధికి యీసంఘమువారు సిఫారసు చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

దక్కన్ సరదారులు

బొంబాయి శాసనసభలో తమ ప్రాతినిధ్యము

నెక్కువజేయుమని అడుగుట

పూనా, ఆగస్టు 24:— దక్కన్ సరదారులు నిన్న సాయంత్రమున బొంబాయి గవర్నరుగారిద్వారకు రాయబారముపోయి, సన్మానపత్రమును సమర్పించి బొంబాయి శాసనసభలో తమ ప్రాతినిధ్యము నెత్తుకొచ్చెను మని వేడిరి. గవర్నరు సత్ కృత్యమునకు గౌరవ జవాబుచెప్పుచు, కాలము మారుచుండు సమయమున దక్కన్ భూస్వాములకుగల పలుకుబడి యొక్కనిలువను పెద్దచేయరాదనియు యిప్పుడు చేయబడియున్న యేర్పాటుతో తానంగీకరింతుననియు చెప్పెను. 500 గు లోపు గానుండుటచే వారి నియోజకవర్గము తప్పక చిన్నది; రాజధానిలో 2 కోట్ల జనసంఖ్యయుండగా ఎన్నుకొనబడు ప్రతినిధులు 100 గురు మాత్రమే యున్నార; జనసంఖ్యలో రెండేసిలక్షలకు ఒకనికంటె తక్కువగానున్నారు. ఈ ప్రజాపాలక దినములలో సభలో వారికొక యేర్పాటున్న 1 సానముల నెక్కువజేయుట కష్టమనియు, అట్లుచేయవలెనన్న ఆప్రకారము యిండియామంత్రి అంగీకార ముండవలెననియు గవర్నరు చెప్పెను. అయినను ప్రపంచములోనున్న ప్రతిశాసనసభలోను జరుగవలసినపని సభ్యులసంఖ్యనుబట్టి గాక వారివారి యోగ్యతలనుబట్టియు నడతనుబట్టియు జరుగుచుండుననియు, బొంబాయి శాసనసభా విచారణలో వారి ప్రతినిధులు యభిప్రాయములకు తగినగౌరవ మొసంగబడుననియు చెప్పెను. తుదకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు తమకుగల భక్తిని స్నేహభావమును వారు తెలియజేయగలిగిన అవకాశము వచ్చినందుకు చాల మెచ్చుకొంటినని చెప్పెను (అ. ప్రె.)

ఇండియా గెజెటు

సిమ్లా, ఆగస్టు 22:— భారతశాసనసభలోనికి కాల్యర్లు ఎ. హెచ్. లాయికుగార్లు సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి. ఎ. ఆర్. యల్. టాటెన్ హామగారు భారతశాసనసభలో తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామిచ్చిరి.

స్టేట్ కాన్సిలులోనికి సి. వి. బారనుగారు సభ్యులుగా నియోజింప బడిరి.

హోముడిపార్టు మెంటు: లాహోరు హైకోర్టు అడిషనల్ జడ్జిపదవికి రాజీనామిచ్చిన జడ్జిను మోతీనాగరగారి రాజీనామ ప్రము అంగీకరింపబడినది. ఆక్టోబరు 1వ తేదీనుండి అమలుబోనికి వచ్చును. ఇండియా యలాజిల్ సర్వే అసిస్టెంటు సూపర్ టెంటు జి. వి. హబ్బనుగారు జియాలజిల్ మ్యూజియము అండునా లాబోరేటరీకి మ్యూజియంగా నియమింపబడిరి. (అ॥ ప్రె॥)

బ్రిటిషు విమానములు

ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారు కొనుట

సిమ్లా, ఆగస్టు 22:— తాము కొనదలచి, రెండు బ్రిటిషు విమానములు బయలుదేరి కాబూలుకు రావలసినదని ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారు రాజీనామిచ్చిన, ఆప్రకారముగానే రెండువిమానము లీయుదయమున ఒక ఆఫ్ఘను ఉద్యోగి నెక్కించుకొని పిషావరునుండి బయలుదేరి కాబూలు సురక్షితముగా చేరినట్లును అధికారి తేలియుచున్నది. (అ॥ ప్రె॥)

భోన్సలేస్థులు

పిషావరు, ఆగస్టు 22:— భోన్సలేస్థులు కొంచె మభివృద్ధి గాంచుచున్నవని తెలియుచున్నది. జహారు ప్రకటింపబడియున్న విప్లవకారులొకను ఆర్మీమారు కనుమలోనున్నను ఆఫ్ఘను అధికారులు పరిశీలులను నిశ్చయముగా చేతులొనిగి తీసికొనుచున్నారని ఆశ జరించుచున్నది. కాబూలునుండి ఘజీనీ పోవు పెద్దకోడ్డునుండి వీరు తరిమివేయబడిరి. ఈకోడ్డు తాత్కాలికముగ యిదివరలో కొంతకాలము యీ దారులుకొట్టువారిచే మానివేయబడినవి. ఆర్మీమారు కనుమనుగూర్చి యిండియాకు పోవు ఒకచిన్నకనుమయని చెప్పుటలో సూతనముగా వచ్చిన లండను తంతివార్త సారబాటు చేసినది. అది నిజముగా కాబూలునుండి గుర్జాజాతపోవు కోడ్డుమీదనున్న కనుమ. అచ్చట యిప్పుడు ఆర్మీకు సేనాధిపతి సర్దార్ సలీఖాను ప్రధానసానము చేసికొని యున్నాడు.

విప్లవకారులతోను అందుకుఖ్యముగా అబ్దుల్ కరీం తోను బ్రిటిషుఅధికారులకు సంబంధముకల దను విషయమును ప్రస్తుతున్న ఆంగ్లో- ఆఫ్ఘను సంబంధములను తెలియనివారు నమ్మవలెను. అబ్దుల్ కరీమును గురించి నీచజాతివస్త్రాలఅని యొకనూతనప్రకటనలో చేయబడిన నిందాకోపణముజూచిన యిండియా దొరతనమువారు వానినిగురించి యేమనితలచుచున్నారో తెలియనగును. మరియు ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారు కొనదలచియుండుటవలన నేడుబయలుదేరి కాబూలుకుపోయినవన్న సమాచారము రెండు ప్రభుత్వములకును గల స్నేహసంబంధములను తెలుపును. (అ. ప్రె.)

కంజిరా - రాధాంతము

సమాధానము

(శ్రీయుత పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు)

మాన్యహితులగు శ్రీ హరినాగభూషణంగారు గావించిన కంజిరాబహిష్కారసిద్ధాంత మెట్లు విఫలత గాంచెనో ఎట్లు జనామోదము బడయజాలకపోయెనో, వారిసిద్ధాంతవ్యాసముపై బయల్పడిన ఖండనముల సంఖ్యను బట్టియు, అందు విమర్శించి ఖండించిన సారాంశములబట్టియు తెలియగలదు.

మఱియు, పేరు16.8-24 కేడిగల ఆంధ్రపత్రికయందు రెండవవ్యాసమును ప్రచురించిరి.

అందు "నావ్యాసమునకు ఖండనము వ్రాయదగువా రెవరని యాలోచించిన, వ్యాసవిషయక ఫలాఫలముల లాభాలాభముల బొంద నగు ప్రసిద్ధ గాయకులుగాని, ప్రసిద్ధకంజిరావాద్యులుగాని అయియుండురని యెంచదగును" అని వాసిరి. దీనింబట్టి వీరు గాయకులతోడను, కంజిరావాద్యులతోడను, కయ్యమునకు కాలద్రవ్యమండి రనుట స్పష్టమగుచున్నది. కానిచో, చిరకాలానుసరణమున కంజిరా వాద్యము గానసభలలో నుపయోగార్హమునో, కాదో, చెప్పటకు సంగీతశాస్త్రజ్ఞానమే! స్వరజ్ఞానమే! కంజిరావాద్యకులే, వాసి, అట్టివాద్యకులెవరయిన బయటదేరినప్పు డేమనెదరో! ఆవాద్యమున పరిశ్రమజేసినవారలు కాబట్టి యభిమానముచే జెప్పుదు రనియనెదరు కాబోలు;

"అట్టివారెవరు నావ్యాసమును ఖండించి యుండలేదు" అనిరి. ఇదియొక కొంతకదా! అట్టిచో వారివ్యాసమును ఖండింపదగు నర్హులగు సంగీతవిద్వాంసుల నెవరినయిన వారి మనసున లక్ష్యపాటుకొనియున్నచో, మాబోటివారల నట్టివారిలో జెప్పదగినచో, నట్టి కొంతయు దీనినట్లే. కాని, ఇతరులు దగరనున డెట్లు సహేతుకము!

అనేకాభిప్రాయముండియు, ననేక గానసభల నాచరణీయమై యలరారుచుండ కన్నులారగాంచియు, పినులారవిని యానందించియు, నుండు యనుభవజీవులు వ్రాయదగరా! అటుజూచినను, శ్రీయుత బేతవూడి భగవంతురాలిగారికి సంగీతశాస్త్ర పరిచయము లేకపోలేదు. స్వరజ్ఞానము లేకపోలేదు. మఱియు, "సంగీతసాహిత్యసరస్వతిత్వవి వివిధవిద్యామర్మవిద్యయందు" అని తమ రక్తాంగదనాటక ప్రస్తావనయందు వ్రాసికొనియుండుటయేగాక, స్వతంత్రగాన లక్ష్యముల బ్రకటించియు, లక్షణభాగమును వారి 'గానసారము' అను గ్రంథమున రచించియు నున్నార; ఇట్టివారొకవేళ, సంగీత ప్రదర్శనమే వృత్తిగ పెట్టుకొనక యుండిన నుండవచ్చునగాని, అంతమాత్రముననే ఈలాటిసిద్ధాంతములను విమర్శింప దగరనుట గొప్పపొరబాటు.

శ్రీ|| వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారును, వంశానుక్రమమున సంగీతానుభవము గలిగి మద్రాసు మొదలగు పట్టణముల జరుపబడు గానసభలందు బహుకాలముగ ననేక దాక్షిణాత్యగాయకులయొక్కయు, మన యాంధ్రదేశ గాయకులయొక్కయు, సంగీతకౌశలము తమయగు బహుశ్రద్ధతో వినియున్న యనుభవశాఖలే; వృత్తిగ గాకపోయినను, ఆత్మాసందృఢముగ బాల్యమున గొంతవరకు సంగీతమునగూడ కొంత కృషి సలిపియున్నారని జ్ఞాపకము. లేకున్నను, వీరికిగల సంగీతానుభవము, 'తామే సర్వజ్ఞులము'ను కొనువారల యనుభవమునకు తీసిపోదు; వీరి నెటుంగనినా రుండరు; దేశప్రసిద్ధిగల న్యాయవాదులు; ఇట్టివా రెవరును వీరిసిద్ధాంతమును ఖండింపదగరట.

మొదలే, సంగీతవిద్యకు తగినప్రాప్త్యాహములేని మన దేశమున ననేకులు మిగుల సమర్థులగుటయు, పాఠములు జెప్పుటయో, మఱి యేవిధమునో, కుటుంబభరణార్థము కాలము గడుపవలసియుండునట్టి సంగీతవిద్వాంసుల లేడ! ఈలాటి విపరీతసిద్ధాంతములను ఖండించుచు మార్పుండుట కవకాశ మేడ. అంతటి యనసరమే! ఏమియునిగి పోవును? 'వేడినీళ్లతోనే కొంపలుకాలునా' యను లోకోక్తిని, ఇంతమాత్రముననే కంజిరాగౌరవము పోవునా; దేశములో నందరు బహిష్కరింతురా. ఏమియులేదు; చివరకు వట్టియార్భాటము మాత్రమే మిగులును.

గాయకులకొఱకు

"లక్ష్యలక్షణముల ననుసరించి మెలంగయత్నించు గాయకుల కొఱకును వాద్యములకొఱకును గానరసీకులకొరకును నేను వ్యాసము వ్రాసియుంటిని" అని వీరి రెండవవ్యాసమున

వ్రాసిరి. అట్లయిన గాయకులను వాద్యకులను గానరసీకులను నుద్ధరించుటకే కాబోలు ఇట్టి వీరి (బహిష్కరణములు) సిద్ధాంతములు. ఇవి గాయకుల కెంతవరకు ప్రయోజనార్హములగునో, దేశమున సంగీతము నభివృద్ధిజేయుట కెట్లు నుపయోగింపగలవో, క్రింది పరిశీలనచే దెలియగలవు.

"భాషార్థజ్ఞానములేక గానముసల్పు ద్రవిడులను, ఆంధ్ర భాషాజ్ఞానము గలిగి గానము సలుపవలసిన మనయాంధ్రగాయకులు అనుకరించుట దురనుకరణమని నేను నూచించియుంటిని" అని మరియొకవిధముగ వీరి రెండవవ్యాసమున మార్పుచేసిరి. యీమాటలు వీరి మొదటివ్యాసమున నెచ్చటను లేవు. మఱియు, నట్టి యర్థము నిచ్చుపదములపై న నుపయోగించియుండలేదు. ఇది వీరి అంతర్గతముగ భావమై యుండవచ్చును. అట్టిచో, తానుదప్ప మిగతా యాంధ్రగాయకులందరు అర్థజ్ఞానము లేని నిరర్థకులని వీరిభావమునందు గన్పట్టుచున్నది. ఇదియొక గొప్పపొరబాటు.

దురనుకరణము

వీరి మొదటివ్యాసమున, దాక్షిణాత్యులనుండి యనుకరింపబడిన కంజిరావాద్యమును బహిష్కరింపుమనుటయే ప్రధానోద్దేశము గలిగి, అట్టివాద్యమునకే దురనుకరణజబ్బ ముపయోగించుచు, దానిని బలపఱచుటకు, మరికొన్ని వారికివోచిన నిష్ప్రయోజనములగు ప్రమాణములు, (1 మధురధ్వనిలేదు 2 డబ్బడబ్బ అను ధ్వని బయలుదేరును. 3 పాటను వాద్యములను మ్రింగివేసి తానొకటి మాత్రమే కప్పలరాదవలె వినబడును. 4 భిక్షకులచే నుపయోగింపబడును. 5 పీఠుగులవెంట వాయించబడును. 6 తలకాయ బ్రద్దలు చేయును. 7 చెవులు బ్రద్దలగును. మొదలగునవి;) మాత్రమే దెలిపియుండిరి. ఇవియే వీరి సిద్ధాంతమున కనుకూలముగ జూపగలిగిన ప్రబలినిదర్శనములు. ఇవన్నియు నిరర్థకములని, ఇదివరకు వ్రాయబడిన ఖండనముల వలననే, తేలెను. తిరుగ,

మధురగంభీరధ్వనులు

"నాభావంబును ఖండింపదలచినవారు, కంజిరాయందు శ్రుతిపేయమున మధురగంభీరధ్వను లున్నవనియు, అట్టి ధ్వనులు గానమును మ్రింగివేయకుండ బుట్టింప నగుననియు, అటుల గీతానుసారముగ మృదుమధురధ్వనులతోడ ఫలనివాద్యకుడు వాయించగ మేము విని యానందించి యున్నామనియు, అందువలన గానసభలందు గ్రాహ్యమనియు పూర్వవత్తులు పేర్కొనవలసియుండిరి. కాని యట్టి యుక్తియుక్తంబగు ఖండనము వ్రాయుటకు వారు సాహసింపలేరె. కాన నాభావములు వారు ఖండించియుండలేదనియే యెంచదగి యున్నది" అని వీరి రెండవవ్యాసమున వ్రాసిరి. బాగు, మల్లీమొదల! 'పాడినదేపాడరా' యను నట్లున్నది. అట్లయిన, వీరు తమ మొదటివ్యాసమున జూపిన ప్రమాణము లన్నిటిలో, భిక్షకు లుపయోగించుట, పీఠుగులవెంట వాయించుట, ఆగ్రేయమొసగుట, మొదలగునవి రెండవవ్యాసమున నుపసంహరించుకొని యుండుటచే, అవన్నియు ఖండింపబడినటులే యెంచుకొనినట్లు తేలుచున్నది. కాని ఇక ధ్వనిలోమాత్రమే. వీరికి సందియమెడలలేదని తోచుచున్నది. వీరు బాగుగ పరిశీలించి నచో, నందుకును యుక్తియుక్తములగు సమాధానములు గోచరింపగలవు. అయినను, వారు కోరినప్పుడు తిరుగ దానిని వివరించుటయే విధి. జెప్పదనిమండు.

కంజిరాయందు శ్రుతిపేయమున మధుర గంభీరధ్వనులు లేవట. ఓహో! వీరికప్పుడు హార్మోనియమునకుగూడ నిట్టి బహిష్కరణసిద్ధాంతమునే జేసియుండిరి. అందును, మధుర గంభీరధ్వనులు లేవనియే కాబోలు!

అప్పుడు హార్మోనియమున కాపాడించిన దోషమును శ్రీమాన్ కేశాంబి పార్థసారథిఅయ్యంగారు నివారించిరి. ఇప్పుడు కంజిరా కాపాడించిన దోషమును, మల్లీ రా|| రా|| శ్రీ పాటూరి వీరరాఘవయ్య చౌపరిగారు నివారించుచున్నారు. తిరిగి, అట్టిహార్మోనియముప్రక్కనే తాము పిడేలువాద్యము వాయించి గౌరవించిరి. మరియొకప్పుడు (సంభవించినప్పుడు) ఇట్టి కంజిరావాద్యమునును, తమప్రక్క పెట్టుకొని గౌరవింతురు. ఒకప్పుడు బహిష్కరించుటయు, మరియొకప్పుడు స్వీకరించుటయు, వీరి కెప్పుడును యాచారమేనని తోచుచున్నది.

న్యాయబుద్ధితో శ్రద్ధగలిగి వినినచో కంజిరా వాద్యమందును, శ్రుతిపేయమున (మంద్రశ్రుతి ననుసరించు) మధురధ్వని యున్నదని ఈనాగభూషణంగారికిని గోచరింపగలదు. అంతయెగాని, మొదలే యయివైముగలిగి తప్పులు వెదకుటయే ప్రధానమున మనో వ్యాపారమతో గూర్చుండి వినినచో, కంజిరావాద్యమందు డబ్బడబ్బ అను ధ్వనులుమాత్రమేగాక, మృదంగమునందు ధమ్ ధమ్ యను ధ్వనులును, పిడేలునందు టింగ్ టింగ్ అను ధ్వనులును, కమానుచేసిన కణ్ణుకణ్ణు అను ధ్వనులును, ఆఖరుకు గాత్రపాటయందును ఏబొబ్బలు పెట్టుటగనో వినుపించక నేమగును? కంజిరాయందు, మధురధ్వనిలేదట; అట్టిచో ఘటవాద్యముగతి ఏమగునో? దానియందు మాత్రము, నాగభూషణముగారి మనోగతవాంఛిత మగునట్టి శ్రుతిపేయమున నాదమున్నదా? అంతమాత్రమున ననేకగానసభలందు గౌరవింపబడు

చున్న ఘటవాద్యమునకుకూడ బహిష్కారపత్రిక ప్రచురింపలేరేమి? ఆంధ్రులెవరయిన ఘటవాద్యమునుకూడ నభ్యసించి సభాముఖంబున మిక్కిలిగ ప్రకాశించుట వీరి కంటబడేనేని, దానికీని, అప్పుడు బహిష్కారపత్రిక ప్రచురింపబడు నని, ఇప్పటి సంగతి అధిక సందర్భములను బట్టి యూహింపదగి యున్నది.

శబ్దము కూడలేని కట్టెధ్వనిగల కొయ్యచిరుతలను చేకొని, హరిభజనలు సల్పుచు, బ్రహ్మానందపరమహంసము, శ్రీతల నానందపఱచు హరిదాసులగు భాగవతాగ్రేసరుల నేమనెదరో, (మహానుభావులగు శ్రీత్యాగరాజస్వామివారకూడ నట్టి చిరుతలను చేకొని సంకీర్తనము జేసిరి) అట్టివారందరికి, నాదరహితమున నిట్టి వాద్యములే. నాతోపాసన కభ్యంతరములే కలుగలేదు! వారొనరించునది యాత్యోపాసన గాదని నాగభూషణంగారు నుడువగలరా? అవన్నియు సభార్హములు గావని బహిష్కరింపగలరా, ఇట్టి సహేతుకములగు దృష్టాంతములను జైపికి తెచ్చుకొనియైన నాగభూషణంగారు తమ దురభిప్రాయములను మార్చుకొనజాలక 'తాబట్టిన కుం దేటికి మూడేకాళ్లు' అనునట్లు నిర్వేతుకవాద మొనరింపగడంగిన నేమి ప్రయోజనము?

వీరు నామమాత్రముగ 'శాస్త్రజ్ఞానము' 'గురూపదేశము' 'స్వానుభవము' అను వాక్యములు కూడ వ్రాయగించెను.

శాస్త్రజ్ఞానము

కంజిరా పనికిరాదనుటకు వీరి వ్యాసమున నేశాస్త్ర ప్రమాణములను జూపియుండలేదు. పయన ఖండింపబడిన నిష్ప్రయోజన వచనములను మాత్రమే దెలిపియుండిరి.

గురూపదేశము

కంజిరా సంగీతసభలలో గౌరవార్హము గాదని వీరు ఏ గురువులను, నుపదేశింపబడినో ఆ రహస్యకీలక మైనను దెలుపలేరె.

స్వానుభవము

ఒకవేళ వీరి స్వానుభవమునకుమాత్రము (అనగా, వీరికి రుచింపక పోవుట) నింద్యమయ్యేనేమి, అంతమాత్రమున పనికిరాదనుట యెట్లు; వీరికి బాగుండిన నుండవచ్చును. లేనియెడల బహిష్కరించడమునా? "వేదవాక్యములుకూడ ప్రమాణముగావను నీకాలంబున నావాక్కులు వేదవాక్యము లెట్లును" అని వ్రాసిరి. బలే! వీరేమాట జెప్పినను వేదవాక్యములను కొనవలెను కాబోలు, ఏమి? కలికాలమహిమ?

ఆత్యోపాసన

సంగీతము ఆత్యోపాసన మనుమాటయే మఱచి విషయానందకమున కళయని భావించుట మొదటి దురనుకరణముట; ఈదురనుకరణజనితంబు లగు ప్రమాదములవలననే, మన యాంధ్రులెల్లరు (నాగభూషణంగారుతప్ప) సభోగతి నొందుటకు సిద్ధముగ నుండిరట; అట్లయిన, కంజిరాబహిష్కారపత్తులగు ఈనాగభూషణముగారు, తాముకరుమాత్రమే 'ఆత్యోపాసన' మొనరించితిమని భావము కాబోలు!

కేవల మోక్షవిద్యయగు బ్రహ్మవిద్య, యొక్కటియే; గాని, మిగతవిద్య లనునవన్నియు, అట్టి బ్రహ్మజ్ఞాన సంపాదనకు, సాధనంబులగుననియు, అట్టివిద్యలు చతుర్విధఫల పురుషార్థసహితంబులై, భుక్తిముక్తిదాయకములై, ఇహపరసౌఖ్యంబులు రెండును, నొసంగగలవియేనని, పెద్దలు సిద్ధాంతపఱచియుండిరి. అట్టివానిలో సంగీతవిద్య సర్వోత్కృష్టమైనదని జెప్పుటకు సందియములేదు. సంగీతము నాత్యోపాసన యని పిలచినను, నాదోపాసనయని పిలచినను, కళయని పిలచినను, దానివలన గలుగు ముఖ్యప్రయోజనమును, చిత్తశాంతి, లేక చిత్తశాంతి, లేక చిత్తోపరతి, లేక చిత్తోపరామము మొదలగు వివ్యాసనామాంతరములచే నొప్పు, యానంద మనునవి యొక్కటియేగదా! అయినప్పుడట్టి ప్రయోజనమును, నాగభూషణముగా రొకరే యనుభవించుచుండిరా? మిగతవా రెవరు ననుభవించుటయే లేదా; మిగతవా రనుభవించు యానందము, ఆత్యోపాసన మనిపించుకొనదా? వీరిట్లు ఆంధ్రులందఱు (తాముకరుతప్ప) సభోగతి నొందుటకు సిద్ధముగ నుండిరిని, నిరాటంకముగ నుడువుట, వీరి స్వాతిశయభావములను వెల్లడించుచున్నవి.

వీరి వ్యాసరచనల నెంతపరిశీలించినను, స్వభూషణ, పరనింద, తప్ప మఱి యేవిశేషములును గానుపింపవు; వారి యుపదేశములచే నితరులు నేర్చుకొనవలయు ననెడి ధర్మము లిట్టివియే యయ్యుండును. ఇట్టి వీరిధర్మవృత్తులు ననుసరించుటచే గలుగ గల లాభము లెవ్వియో, చదువరులే గ్రహింపగలరు.

ఒకచేమాట

ఈ కంజిరా రాధాంతసిద్ధాంత వాదప్రతివాదులచే గలిగిన ఫలితమేమన, సానబట్టిన వజ్రమువలె, కంజిరావాద్యమునకు గల గౌరవార్హత వేయిమడుగు లభివృద్ధి గాంచెననునదియే సిద్ధాంతమగుచున్నదని మనవిచేయుచు నింతటితో విరమించుచున్నాను.

అనంత శతా నిరాకరణ ఖండనము

(బహుశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి
చయములుగారు)

(శుక్రవారము తరువాయి)

ఇక బృహదారణ్యకవిచారము

బృహదారణ్యమున అంత్యజులతో దర్శనసంభాషణాది సంస్కరము చేయరాదని చెప్పియున్నదని నేను శ్రుతిని భాష్యమును ఉదాహరించి చెప్పితిని. దీనికి ప్రకాశుర్లుగారు బృహదారణ్యమున నీయర్థముండినయెడల వారివాదమునకు అనుకూలముగానుండును. బృహదారణ్యమున నట్టియర్థము లేదు. అది ప్రాణోపాసనా ప్రకరణము. మారీచాది రాక్షసుల నివాసస్థానమునకు వెళ్లకూడదని దానియర్థము కాని పంచములు నివసించు ప్రదేశములకు వెళ్లకూడదని దానియర్థము కాని చెప్పితిని.

దీనికి సూత్రానము: మొదట శ్రుతిని తద్భాష్యమును వ్రాయుదును. శ్రుతి సావాయేషా దేవతై తా సాందేవతా నాంపాప్య నంమృత్యుం అపహత్యయతాసాం దిశామంత స్తన్నయంచకార తిదాసాం పాప్యకో విన్యవధాత్ తస్మాన్న జనమియా న్నాం మియాన్నే త్వాప్య నమవ్యవాయానీతి. సానావీషా దేవతా=ఆ ఈ ప్రాణదేవత, ఏతాసాందేవతానాం=యీవాగాది దేవతల యొక్క. పాప్య నం మృత్యుం=చెదలవలయు మొదలగు అమర వేదే గలిగిన పాపమును అపహత్య=హోగొట్టి, యత్ర=చిరు, ఆ సాందిశాం=అంతః= ఈదిక్కులకు అంతమో, తత్=అచోటును, గమయాంచకార= సాందించెను. తత్= అచ్చట ఆసాం= ఈ వాగాదులయొక్క, పాప్య నం= పాపములను, నివృద్ధధాత్= ఉంచెను. తస్మాత్= ఆకారణమువలన, జనం= అచ్చటిజనుని నేయాత్=సాందగూడదు. మృత్యుం పాప్య నం=మృత్యుస్వ రూపము పాపమును, అన్యవాయానీతి=సాందునని, నేత్= భయపడవలసినది. ప్రాణవాయువు సకలేంద్రియములకు ఆయా కార్యములవల్ల ఘటించిన పాపమును వారించుడి తొలగించి దిక్కులయొక్క చివరను సాందించెను. కనుక దిక్కులయొక్క అంతముగాని దిగంతముల యందుండెడి జనులనుగాని దర్శన సంభాషణాదులతో కలసికొనరాదు. కలసికొనినయెడల పాపము ఘటించు నని భయపడవలసినది అని దీనిభావము. ప్రాణవాయువు సకలేంద్రియముల పాపమును యెడబాసినది గనుక ప్రత స్తమైనది. దానిని ఉపాసనచేయవలయును అని ముఖ్యతాత్పర్యము. ప్రాణవాయువుచే ఇంద్రియములవలన విడగొట్టబడిన పాపములు దిగంతములందుంచబడినవి గనుక అట్టిదిగంతములను, దిగంతములలోని జనులను సాందినయెడల పాపము ఘటించును గాన నట్టి అంత్యజులతో దర్శనసంభాషణాది కము చేయకూడదని ప్రాసంగిక విధియం దవాంతరతాత్పర్యము. ఇది ప్రాణవిద్యాప్రకరణ మైనను, అంత్యజ సంస్కర్షణ ధక మనుట శాస్త్రవిరుద్ధము కాదు. ఉపశ్చి బ్రాహ్మణమందు ప్రస్తావోపాసనాప్రసంగమున అభిక్ష్యభక్షణము అపత్కాలము నందు తప్ప మరెయ్యకప్పుడు చేయరాదని చెప్పబడియున్నది. సర్వాన్నానుమతిశ్చ ప్రాణాత్మయే తద్దర్శనాత్ అని దీనిని వ్యాససూత్రము తెలియజేయుచున్నది. అట్లులే ప్రాణవిద్యా ప్రకరణమున సంస్కరణసంస్కరము నిషేధింపబడినది.

ఇక్కడ శ్రీశంకరభాష్యమునను వాస్తవికాం అంత్యజ మంతరిగమితవానితి ఉచ్యతే శ్రోత విజ్ఞానవజ్ఞానావధి నిమిత్త కల్పితత్వాద్విశాం తద్విరోధి జనాభ్యుపిత్ ఏవదేశే దిశాం అంతః దేశాంతో ర్భాగములయందపర్వదోషః దిక్కులకు అంతము లేదుగాదా. వాగాదుల పాపమును ప్రాణదేవత దిగంతముల సాందించెనని యెటుల చెప్పనగునంటిదేని యందుకు సమాధానము చెప్పబడుచున్నది. వైదికవిజ్ఞానము గల జనులు నివసించు దేశమును అట్టి జనులను నిమిత్తము చేసికొని దిగ్విభాగము కల్పింపబడినదిగాన దోషములేదు. తత్ చత్రగమయత్వా ఆసాందేవతానాం పాప్య నం ఇతిద్వితీయా బహువచనం విన్యవధాత్ ద్వీవిధంన్యగ్భావేనాధాత్ స్థాపితవతీ ప్రాణదేవతా ప్రాణాత్మాభిమాన శూన్యవ్యవస్థజనేష్వేతి సామర్థ్యాత్ ఇంద్రియ సంస్కరణోపాసనాతి ప్రాణాశ్రయతా అవగమ్యతే తస్మాత్తమంత్యజనం నేయాత్ జనభూస్యమపి జనమపితదేవేతి యుక్త మిర్వభిప్రాయః, నేదితి పరిభయా రైనిపాతః, ఇథం జనసంస్కరే పాప్య నం మృత్యుం అన్యవాయానీతి అనుగచ్ఛేయ మిత్త్యేనం భీతో జనమంత స్నేయాదితి పూర్వోదాహరణః.

ఇక్కడ శ్రుతిలోని న జనమియా న్నాంతమియాత్ అని యున్నందువలనను, భాష్యమున తస్మాత్తమంత్యం జనస్నేయాత్ అని యుండుటవలనను పంచములని వాడబడు చండాలు రందు అంత్యజులు అంత్యజులు అని సర్వదేశే ప్రసిద్ధి యుండుటం జేసియు చండాలుల దర్శనసంభాషణాది సంస్కరము పాపభియపులు మానవలసినదని బృహదారణ్యకమున ప్రాసంగికముగా జెప్పబడినది. తద్విరోధిజనాభ్యుపిత్ అనగా వారితో కల సించువారు నివసించునదియని యర్థముకాదు. వారితో కలిసిం చెడి మారీచాదులవంటి రాక్షసులకడకు వెళ్లినయెడల ప్రాణహానియే కలుగును. పాపభీతితో నవసరము లేదు, గనుక వారే వెళ్లరు. శ్రుతి జెప్పనవసరములేదు. అప్రాప్తే శాస్త్రముర్ధవత్ అను న్యాయము కలదు. అప్పు డీశాస్త్ర మప్రసక్త ప్రతిపేధ మగును. కనుక శాస్త్రులగారియర్థము న్యాయము కాదు. తద్విరోధిజనుల ననగా వైదికాచారవిరుద్ధము లగు అభిక్ష్యభక్షణాద్యాచారములుగల చండాలపుల్లసాదులే తద్విరోధిజనులు. వారుందు చండాలవాటికలకు గాని చండాలులవద్దకిగాని వెళ్లవలదు. వెళ్లినయెడల పాపము ఘటించునని శ్రుతి తద్భాష్యముల తాత్పర్యము. రాజాదిరాక్షసులు మారీచాదులును బ్రాహ్మణవంశ్యులు, ఆశ్రీత్యేయలుకాదు. రాజాదుల జెప్పెడి పురాణోపాసనలే వారు బ్రాహ్మణులగు కశ్యపపుల్లస్తాది మహర్షులవంశములోని వారనియు శ్రోతవిజ్ఞానవంతులనియు వైదికకామ్యభిచారికాదికార్యమస్థానముచేతనే సర్వలోకాతికాయ బలపరాక్రమములు కలిగి వర్తించినయియు ధర్మానుష్ఠానఫల మనుభవించిన పితృదేవబ్రాహ్మణావకార యాపార్థర్యఫలమనుభవించినయియు జెప్పుచున్నవి. ఈనిషేధశాస్త్రమును శ్రోతవిజ్ఞానవంతులగు రాక్షసులుగూడ పరిపాలించవలసినవారే గనుక తద్విరోధిజనులుగా రాక్షసుల గ్రహింపవలసిన పడదు. వైదికజన విరుద్ధాచరణముగల చండాల పుల్లసాదులే తద్విరోధిజనులు. వారు నివసించునది చండాలవాటిక. తమభయసంస్కరము పాపదాయకము అనియే ఈశ్రుతితాత్పర్యము. పుణ్యజనస్థానమందు పుణ్యశబ్దమును విడనాడి జనస్థాన మని వాడబడినట్లు అంత్యజనులందు అంత్యశబ్దము విడనాడి జనశబ్దము వాడబడినది. అంత్యజనేష్వేతి అనియు తమంత్యజనం అనియు భాష్య మియ్యవలెనే స్పష్టపరుచుచున్నది. ఇద్దరు వైదికులు పరస్పరము కలహించినను వైదికవిరోధులగుటకు ఎలనుపడదు. తానును తనమిత్రులగు కొందరును వైదికులే గనుక వైదికత్వావచ్చిన్న ప్రతియోగి తాకవిరోధము వానియందులేదు. అటులే రాక్షసులు ద్వేషభావముచేతను దుర్వాసనచేతను కొందరు సత్పురుషులతో కలహించినను, శ్రోతవిజ్ఞానవజ్ఞానసామాన్యవిరోధులు కాదు. కనుక విరుద్ధాచరణలే విరోధులుగా జెప్పబడిరని చెప్పక తీరదు. అట్టిచండాలులే అంత్యజులు. వారిసంభాషణాదికమే బృహదారణ్యకమున నిషేధింపబడినది. రాక్షసులు శ్రోతవిజ్ఞానము కల వారనుటకు రాజాదులము సుందరకాండము 18 వ్యవధంగ పేదవిదుషాం క్రతుప్రవరయాజనాం శుశ్రావబ్రాహ్మణూపాశ్చ విరాతై బ్రహ్మరక్షసాం వడంగ వేదాధ్యయనముచేసి మహాక్రతువుల నాచరించిన బ్రహ్మరక్షస్సులు రాత్రియందు వేదము పఠించుచుండగా హనుమంతుడు వినెను అనిచెప్పబడియున్నది. రావణుడు మహాగ్నిహోత్రయనియు వేదవిదుడనియు పురాణప్రసిద్ధము. రావణుడు చెప్పిన వేదపక్షగ్రంథము రాహుభేత్ అని వైదికప్రసిద్ధము గనుక వీరు చెప్పెడియర్థము సరికాదు. శ్రోతవిజ్ఞానవంతులలో రాహుభిరాది రాక్షసులు చేరుదురు. వారినివాసమును జనస్థానము దిగంత మనవడదు. వారును అంత్యజులుగాదు. పరిశేషన్యాయముచే సర్వసర్వసహిష్కృతులగు చండాలులే అంత్యజులు. వారినివాసమె దిగంతతేజస్వవచ్చును అంత్యజులు. వాని సంస్కరమే పాపదాయకము. రాక్షససంభాషణ సహనివాసము పాపదాయకముగాదు. కనుకనే నారదాదిసహర్షులు రాహునితో కలిసి ముచ్చటించినట్లు పురాణములలో కథలు కలవు.

రావణాది రాక్షసులే అసత్యభూతులు. ఇతిహాసములు కల్పితకథలంటిదేని అప్పుడు, అగత్యచండాలులే అంత్యజులక తీరదు. మరియొక సంగతి గమనింపవలెను. అధ్యయ ఇహకపూయచరణాకపూయాంయోని మాపద్యేరకశ్వయోనివా నూకరయోనివాచాండాలయోనివా అనిపాపకర్మమువలన శ్వనూకర చండాలజన్మములు వచ్చునని శ్రుతిచెప్పుచున్నది. ధనుకాదుల స్వర్గ పాపదాయకము ప్రాయశ్చిత్తార్థమనియు స్మృతులు చెప్పుచున్నవి. తత్పూజితమడగు చండాలుడు పాపకర్మజన్మదుగాన వానిస్వర్గ శుకసస్వర్గం బోలి పాపదాయక మగును. బృహదారణ్యకమునను పాపభయముననే అంత్యజులస్వర్గ నిషేధింపబడెను గాన నీ అంత్యజులు చండాలు రనుటకు సంశయము లేదు.

అపస్తంబసూత్రము రెండవపత్న. ప్రేక్షాభిశస్తా బ్రాహ్మణోరాజన్యో వై శ్లోవాపరస్మిక్ లోకే అపరిమితే నిరయే వృత్తే జాయతే చాండాలో బ్రాహ్మణః పాల్క-సోరాజన్యః వైశోవైశ్యః స్వగ్గస్తే యముబ్రహ్మసాత్యయుచేసిన బ్రాహ్మణుడు అపరిమితనరకభాధ ననుభవించి పాపశేషమున చండాలాదిజన్మమును సాందుచున్నాడని చెప్పబడినది. యథాచండాలోపస్వర్గనే సంభాషణ యాం దర్శనేచ దోష స్తత్ప్రాయశ్చిత్తం, చండాలస్వర్గసంభాషణాదులవలన పాపము ఘటించు నగునక ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనవలసినదని చెప్పబడినది.

బృహదారణ్యకోక్తః అంత్యః చండాలో భవతు మర్త్యతి పాపహేతుస్వర్గవత్సేనశ్రుతత్వా చ్ఛాందోగ్యోక్త చండాలవత్. అథయ ఇహ కపూయచరణాః కపూయాంయోనిమాపద్యేరకశ్వయోనివా నూకరయోనివా చాండాలయోనివా ఇతిచాందోగ్యం చండాలః పాపహేతు స్వర్గవాన్వభితు మర్త్యతి, పాపహేతుక జన్మవత్త్వాత్. శ్వ నూకరవత్ ఇట్టి యనుమానములుగూడ మానుసాధకములు స్మృతులన్నియు మాయమానమున కనుకూలములు. దోషప్రాప్తి భయముచే చండాలస్వర్గవాదుల నిషేధించెడి స్మృతులకు దోషప్రాప్తి భయముచే అంత్యజుల దర్శనస్వర్గసంభాషణాదుల నిషేధించెడి బృహదారణ్యకశ్రుతి మూలములు న్యాయమో అదిదీనికి మూలము కావనట్లు న్యాయమో సహృదయులగు పండితులు గమనింతురుగాక. చండాలపదమునకు పర్యాయముగా వాడబడు అంత్యపద మీ భాష్యమందుగలదు. ఇది అంతాపసాయపద సమానార్థకము. వాదోపవాదములకు అసధియుండదు ఈవిషయము నింతటితో ముగించెదః.

తస్మాద్బ్రాహ్మణ్యోక్తే సవస్థప్రః బ్రాహ్మ్యాత్మత్రయవైశ్యలభు దేవతలు చెప్పబడినవి. శూద్రులకు దేవతచెప్పబడలేదు. కాన శూద్రుడు యజ్ఞమున కవర్త్యుడనితైత్తిరీయక శ్రుతిచెప్పుచున్నది. దీనికివిరుద్ధముగా శూద్రులకును చండాలులకును యాగాధికారము కలదని చెప్పుట పాపకార్యము (సశేషము)

దగ్గు, నరముల బలహీనత, దేహమునందుండు అత్యుష్ణము మొదలగువాటిని త్వరితముగా కుదుర్చు బౌషధము

తిరునల్వలిజిల్లా, కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, జార్జి టౌను, ఆర్మీనియన్ వీధిలో, నెం 72 రు గృహమునందుండు స్వామి పండిలి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారు నాకు 2 సం॥ రములుగానుండినదగ్గు, నరములబలహీనము, అత్యుష్ణము మొదలగువాటికి చికిత్సచేసిరి. నాసితి మిక్కిలి హానికరముగానుండెను. అంగ్ల, ఆయుర్వేద వైద్యులవద్ద బౌషధముతీసికొనియు నిరుపయోగమాయెను. తుదకు నేను స్వామి పండిత ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారువద్దకు చికిత్సకై వెళ్ళితిని. వారు గడచిన రెండుమాసములనుండి నాకు బౌషధము నిచ్చిరి. వారిబౌషధములచే గలిగిన అద్భుతగుణములనుగురించి నాఅభిప్రాయమునుసంతోషముతో తెలియజేయుచున్నాను. నేను వారిచికిత్సలో నుండుకాలమందు నాశరీరమునందున్న ఒక రహస్యస్థలము నందు వాపు కనిపించెను. సదరు సంగతిని స్వామిజీ వారికి తెలిపుటకు 10 దినములవరకు సంకోచించుచుంటిని. దినేదిన వాపువిఠరితముగా హెచ్చుచుండెను. తరువాత స్వామి జీ వారితో సదరు సంగతిని తెలిపితిని. వారు దానిని 5 దినములలో బాగుచేసిరి. ఇతరులుకుదర్శనేని వ్యాధులను స్వామిజీవారు తప్పక బాగుచేయగలరని అతని సహాయము కోరునట్టి రోగులకు దృఢముగా సిఫార్సుచేయుచున్నాను. వారు రోగులయెడమిక్కిలి దయతో ప్రవర్తింతురు.

వి. వి. కృష్ణారావు.
జెట్ ప్రోలు రాజాగారి ఆల్లుడు. మార్చి 21-8-24
ప్రస్తుత విలాసము:- నారాయణబాగ్ కెటీడ్రత్.
(ప్రకటన) పోట్టు మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.
వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 25-వ తేది సోమవారము

(1) ఖాన్యములు

వనియలు బా 1-కి రు 30-0-0	సెంచలు 12-0-0	బజారి
లియ్యము బస్తా	సెంచలు	వరకు
మనుమ తెగారిది ,, క 48 గలది రు 14-0-0	14-8-0	
సెల్లారిది ,, డిటా ,, 16-8-0	17-0-0	
డిల్లీది ,, డిటా 45 గలది ,, 16-8-0	17-0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0	9-0-0	
నవ్వులు ,, ,, 21-0-0	22-0-0	

(2) కవ్వ ఖాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
సెనగలు ,, డిటా ,, 12-4-0	12-8-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 12-12-0	13-0-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 13-0-0	15-4-0	
ఉలము రు 164 ,, ,, 9-4-0	11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0
సెయ్యి ను 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరుసెనగవస్తుబా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము ,, ,, 55-0-0	58-0-0	
శేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148 మినుకనూనె 166		
అనుబంధము నూనె బా 1-కి	రు 190-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0
మారపసుపు ,,	రు 140-0-0	160-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది)బా 1-కి	రు 105-0-0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి రు 45, 50		
కాళహస్తి పాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
తెలుము బా 1-కి	రు 85-0-0	50-0-0
శింతపండు బా 1-కి	రు 80-0-0	49-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం బా 1-కి	రు 83-0-0	86-0-0
చదరం ,,	రు 82-0-0	87-8-0
రత్నండు ,,	రు 82-0-0	87-8-0

(6) లోహములు

కెండ్లి 100 కులంకు	రు 78-0-0	81-12-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24 2-0	24 10-0
నవరస 1-కి		15-7 0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265-0-0	270-0-0
రాగి డిటా	రు 805-0-0	810-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 44 0-0	44-8-0

(7) రంగులు ఆలిజరైను

అల్లకప్పుడు 20 డిగ్రీలు	రు 80-0-0	
పొట్టి కప్పుడు 4టా	,,	
సింహం డిటా	,,	
4 గుర్రం డిటా	,,	

(8) దూది

బొండా పెద్ద బారువ 1-కి	రు 320-0-0	
------------------------	------------	--

(9) నూలు

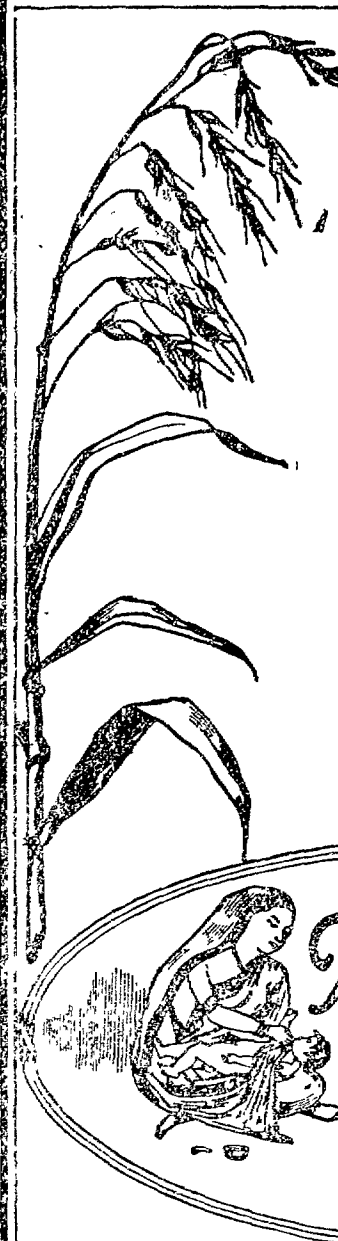
కోయంబుత్తూరు సెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-18-0	
మధుర సెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-8-0	
పురూరు యేనుగ సెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0	
అనామదాబాదు సెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-8-0	
డిటా సెం 14 డిటా	రు 10-2-0	
హోలాపూరు సెం 20	రు 12-8-0	
జపాన్ సెం 20	రు 12-4-0	
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను	రు 15-14-0	
గోకాకు సెం 12 1/2	రు 10-0-0	
నవ్యాకా సెం 24 1/2	రు 12-4-0	

గాంధీదైవజుడు

ధర్మశ్వాసయైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన, కవరువిప్పి చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపెదము. మీ కవరును కూడ మీకే పంపివేసెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును కవరుమీద వ్రాయవలెను జాతకముయొక్క నకలు పంపిన సం॥ ఫలము మాసపాఠిక వ్రాసిపంపుదుము. 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు, 0-4-0 సం॥ ఫలమువ్రాయ, 2-0-0. విలాసము అంజనేయస్వామిజ్యోతిసులయము తిరు త్తణి-చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు

రాబిన్సన్ "పేటెంటు" బార్లీ

చంటి బిడ్డలు

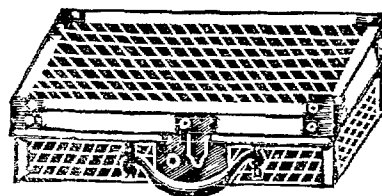
అంగడిపాలచే పెంచబడుటలన కారణము, స్త్రీహము మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నాడు. పట్టాములందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరణము హెచ్చుటకు ఇది ఒక కారణము. దీనినుండి బిడ్డలను రక్షించుటకై

రాబిన్సన్స్ పేటెంటు బార్లీని జేడినీళ్లతో ఉడకబెట్టి ఆప్రపాలు, లేక గేదె పాలు, లేక కన్ డెన్ నుడుపాలు చేర్చి వారి కివ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీ చే పెంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియురాదు. మరియు వారు మిక్కిలి అద్భుతముగా పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులు గాను, బలవంతులుగాడయిరి వారి తల్లిదండ్రులకు ఆనందమునిచ్చును.

ఇదిక విలేజ్ ఆసులుబార్లీ. అన్ని దుకాణములందు తైద్యశాలలందు, వలసరకుల దుకాణములందు ఇదిదొర కును. ఇక్కడ తెలుపబడిన తగరపు చప్పాగుర్తును చక్కగా గమనించుడు.

అభ్రకపు పెట్టెలు

అభ్రకపు పెట్టెలు

అభ్రకపు పెట్టెలు

రిజిస్టరు చేయబడిన పేటెంటు నెం 9557/13

అభ్రక మతిప్రయోజనకారి. తీవ్రాగ్ని దీని దహింపజాలదు. జడిపాతమైనవర్ష మియభ్రకమున నొక్కబొట్టయిన నింకింపజాలదు. తీవ్రాగ్నిములతారుమారుల కిది లాంగదు. భారపు యొత్తికి కిది ప్రగల్భము. పిర్వద్రావకము లనేకములు ఈ అభ్రకమును కరగింపజాలవు. రంగు మారదు. గట్టిది. ఇన్ని మేలి గుణముల కనువుగ ఈభినిజమునకు రత్నములకువలె కాంతి మెండు కొనియున్నది.

అన్నిరకముల మా అభ్రకపు పెట్టెలు అందమైనవి, ముద్దులు గుల్కుచుండెడివి, అన్నివిధముల మేలైనవి, అన్ని పెట్టెలకంటెను శ్రేష్ఠమైనవి.

ఇప్పుడు వాడుకలో నున్న ఇనుపపెట్టెలు దొంగభయమును బాపవచ్చునేమిగాని అగ్నిప్రమాదము నాపజాలవు. మా అభ్రకపు పెట్టెలు కాలాగ్ని యందు వైచినను రూపుమారవు.

అమూల్యాభరణములు, పత్రములు, నోట్లు, మున్నగు నవి అగ్నిభయమునుండి భద్రపరుచుకొనుట కింతకన్న వేరుపర ననుగు ఉపకరణము ఈ ప్రపంచమున లేదు.

ప్రతిదేవాలయమును, అలంకారవేదికయు, ధర్మాగారమును, కర్మాగారమును, వివాహశాలను, ప్రవర్తనశాలను, వైద్యశాలను, రాజభవనమును, అంగడిని, ఇంటిని అలంకరించుట కిదియే చక్క వేరొందు కాన్వింపదు.

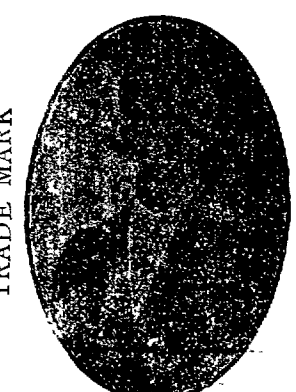
వెలుగు బహుసరసములు. అభ్రకపు గుణములకు తగిన వెలుగు నిమిషించలేదు గాన మా యువ్యమమునకు ప్రతి స్వదే శాభిమానియు తోడ్పడి దేశీయపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొసంగ వలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

పెట్టె 1 కి ధర రు 6 నుండి రు 100 వరకు గలదు. వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును. అన్నిచోట్లలో ఏజంట్లు కావలెను.

మైకావేర్సు,
గూమారు, నెల్లూరు.

ముప్పనసోమరాజు అండు వీర్రాజు.

పెద్దాపురము పోస్టు.

TRADE MARK

విజాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

సుంచిమేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టుతో మాఫ్యాక్టరీ లోనే వడుకుట, నేయట, రంగులుచేయట మున్నగు పనులన వివిధరకముల వస్త్రములపనులరంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జరిసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి ఎర్రకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రిశిక అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువవాణ్యమై వివిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమును గురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగుంచి పీయూష కాంతిహోమ గారు అమృత బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెంతర ప్రజలుకూడ అన్నిరకములభిద్రులన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎందఱో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పనసోమరాజు వీర్రాజు గార్లు పట్టు ఉత్తరీయములను ధోవతులును వర్తగుడ్డలును కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామువారు కూడ ప్రదర్శించిరి "

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అగ్రేడ్మును రకములను విపులముగా వ్రాయుటలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠము

రసీదు బుక్కులు

వలురంగుల వాల్ పేషన్లు

కవర్లు

శుభలేఖలు

చక్కగా

క్యాపిట్యులు

ఆఫీసునల్లాకులు

ముద్రింపబడును.

1493

గ్రంథములలోని కుడయుక్తములగు బొమ్మలు అన్యంగా ఎన్ గ్రేవింగువనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

బంహివము, నరముల బంహివము

రక్తశోభి

శోభి

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

2821

విరలుమ ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలమును, నియంత్రణపడినది, 30,000 వైద్యులు నిర్దేశించుచున్నది. డిప్లొమ, పారిష్ ఆను మాన్యుస్క్రిప్టు, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి

గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు

మర్క్ ట్రేడ్ మార్క్:— కార్పొరేట్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన నల్లులన్నిటికంటెనైనది. చర్మమును తినివేయదు. మిక్కిలి సున్నితముగా వాడవచ్చునది. 8 బిల్లులకు పెట్టె 14 ధర రూ. 0-12-0.

మర్క్ ట్రేడ్ మార్క్:— తేలికపూలలో కంఠధారము చేయుట అందరికిని తెలిసివినయము. బ్రష్తో మర్క్ ట్రేడ్ మార్క్ కంటమార్క్ మును చర్మ కథాన న మా కే నీ గొడుగు చాలవచ్చును. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-8-0; చిన్న పాటము 1 5 0-2-0.

మర్క్ ట్రేడ్ మార్క్:— పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు తేనెమునకు తగినది.

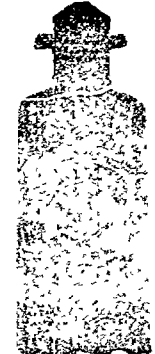
డబ్బా 1 5 రు 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 5 0-8-0.

హిందూ శిక్షణమును హిందూ దేశపు పరిశ్రమము, ధనము చే కయ్యుచేయవచ్చును.

SRI KRISHNA BROTHER, 423 Tambu Chetty Street, MADRAS.

Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడితక్షణమే సంతోషింపుడు!!

ఈ అద్భుతమైన లోకావయోగ కస్తూరిమాత్రము మొదటి రకం కస్తూరి, తొండముపువ్వు, కచ్చకరూపి రమా, అమూల్యమైన వనమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. హరికరమును కస్తూరులందుచేరుటలేదు, పిన్నలు, పెద్దలు, ముగలివారు, బొంబాయి మొదలగు వారందరూ అంపాంధ్రముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది. 250-300 మాత్రముల బుడ్డి 1-5 ధర రూ. 0-4-0 బుడ్డు 6-5 1-4-0 పోస్టుఖర్చు చేయ.

ఈ దిగుత తెలుగుబడినకోవధములు తప్పక నుంచి నుండు మిచ్చును.

తాపా పనోద్ధి:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పాటములు గల) ప్యాకెట్టు 1-5 రూ. 1-0-0.

శివకాంతి త్రైలము:— బిడ్డలు పెద్దలు శాశ్వత చక్కెరలో ఆదినుభవముగా వారి వారి శరీరమును సునగరించి కొన్ని బొట్లు తీసుకొనిన ముఖముగా విరేచనమును. కష్టము లేదు. సంతోషము, అభిమానము వుండును. బుడ్డి 1-5 ధర 0-5-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాపి, టీ, లోలో మున్నగు పానీయాలు తేహోగోమమును చేయవలయు గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక తేహమునందు వ్యాధులను పోగొట్టి ములబడకమును, లేక ఇతరవ్యాధులను పానీయాక ఆటంకపరచును. అనేక వేల డబ్బాలు ఖర్చుచేయును.) డబ్బా 1-5 ధర 0-7-0.

మహా సౌభాగ్య శింఠి:—(బాలింతల పాటికి చక్కెరపాదము కంటిది. కనిపింపును, సావధాన వాటికి నరదైన ఔషధములు యిచ్చునందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కష్టక ముచున్నది. 20 పుటల బుడ్డి 1 5 ధర రూ. 1-0-0 (594-5) పాశ్చాత్య వేంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

30 సంవత్సరమునుండి జయభేరి!

నెర్వెటల్ ముత్యములు

వీర్యవృద్ధి, సమస్తకర్మమును పోగొట్టి భానుపుష్టిని నరములకు బలమును కలుగజేయును. స్త్రీలకున్న పురుషులకు సుసారములును నిచ్చును. ఎటువంటి వీర్యవృద్ధియునునుండ 3 బిల్లులకు మాత్రము. వకేళ్లు, వివాహము, వర్తకులు మొదలైన వారికి మిక్కిలి ఉపయోగము. 30 మాత్రముల పెట రు 1-12-0. వి. పి. చార్జి చేయ.

రఘునాథఫార్మసీ., తిరువళిక్కేణి, మద్రాసు.

వీర్యవృద్ధి

బిల్లులకు

వీర్యవృద్ధి మాత్రమున్ను, త్రైలమున్ను:— కుక్కనవ్వుము గలవారికిన్ని, దుర్బలలకున్ను, సమస్తకర్మమున్ను, సరఫటు త్వము లేక సంసారముఖమును నష్టపోయిన వారికిన్ని, స్త్రీ పురుషులకు వంటివి వంటిది మాత్రము లోపలికి పుచ్చుకోవలెను. త్రైలమును వైకి పూయవలెను. 25 సంవత్సరములనుంచి ప్రసిద్ధి కెక్కినవి ముసలివారు యౌవను లగుదురు. 30 మాత్రముల పెట రు 4-0-0 1 బొమ్మ త్రైలము పెట రు 4-0-0 సోపేజి చేయ వీర్యవృద్ధి పాశ్చాత్య, తిరువళిక్కేణి. మద్రాసు.